G. BISSCHOP,

ANNOTATIONES CRITICAE

AD

XENOPHONTIS ANABASIN.

ANNOTATIONES CRITICAE

AD

XENOPHONTIS ANABASIN.

SPECIMEN LITTERARIUM INAUGURALE

CONTINENS

ANNOTATIONES CRITICAS

AD

XENOPHONTIS ANABASIN,

QUOD,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

EX AUCTORITATE RECTORIS MAGNIFICI

NICOLAI CHRISTIANI KIST,

Theol. Doct. et Prof. Ord.

AMPLISSIMI SENATUS ACADEMICI CONSENSU,

ET

NOBILISSIMAE FACULTATIS PHILOSOPHIAE THEORETICAE
ET LITTERARUM HUMANIORUM DECRETO,

Pro Gradu Doctoratus,

SUMMISQUE IN PHILOSOPHIAE THEORETICAE ET LITTERARUM
HUMANIORUM DISCIPLINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS,

IN ACADEMIA LUGDUNO-BATAVA,

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS,

PUBLICO AC SOLEMNI EXAMINI SUBMITTET

GUILIELMUS BISSCHOP,

HAGANUS,

DIE XXVII M. MAII A. MDCCCLI, HORA II.

IN AUDITORIO MAIORI.

LUGDUNI-BATAVORUM,
APUD C. C. VAN DER HOEK.
BIBLIOPOLAM.

EX TYPOGRAPHEO J. G. LA LAU.

PIAE

PATRIS OPTIMI DESIDERATISSIMI

MEMORIAE,

MATRI DILECTISSIMAE,

ET

FRATRI CARISSIMO

POST PATRIS OBITUM

TUTORIS MUNERE FUNCTO

D. D. D.

AUCTOR.

Multas ad res perutiles Xenophontis libri sunt; quos legite, quaeso, studiose.

CIC. *in Cat. Maj.*

Magni est momenti vel levissima menda ex antiquis et probatis scriptoribus tollere.

MURETUS.

PRAEFATIO.

Haud alienum videtur, B. L., paucis tibi narrare qui factum sit, ut haec mea qualiscunque dissertatio nonnullorum exspectatione fortasse serius prodeat, et alia contineat atque antea, cum eam conscribere aggressus fuissem, cum amicis quibusdam communicavissem.

Quum anno superiore Cobetum *adii V. Cl. eumque consului de argumento Dissertationis, auctor mihi fuit V. Cl. ut scriberem de* Laudatione Funebri apud Romanos. *Haud displicuit consilium, imo adeo arrisit ut nullo tempore praetermisso cum alios scriptores tum vero Livium perlegere instituerim, e quibus excerperem quae facerent ad meum propositum. Vix tamen manibus operi admotis, nuncius ad me perlatus est Virum Doct.* W. H. D. Suringar, *Gymnasii huius urbis Rectorem, idem argumentum non solum ea qua est accurata doctrina, tractasse sed iam in eo esse, ut publici iuris faceret. Abieci igitur hoc argumentum et statui annotatiunculas quasdam conscribere criticas in locos selectos scriptorum utriusque*

linguae, inprimis autem in Xenophontem, Aristophanem, Livium et Martialem, qui me semper prae ceteris allexerant sibique devinxerant. Hos igitur iterum perlegere coepi, initio facto ab Anabasi Xenophontis, in quam annotationum sensim paulatimque seges succrevit adeo laeta, ut per se specimini Academico idoneam materiem praebere viderentur. Quod postquam communicavi cum Promotore, qui mutatum consilium approbavit, haec dissertatio scribi coepta est et nunc in lucem prodit; quam ut pote iuvenile opus, ut moderate et leniter iudicent VV. DD. enixe rogatos velim.

Hac autem opportunitate, qua Academiam relinquimus „ut studia nostra ad communem vitae usum conferamus" Te praeterire quî possim, Cl. Cobet, *Promotor Aestumatissime. Lubet recordari tempus quo primum Te cognovi ex avi mei carissimi sermonibus, qui Te nobis exemplar proponere solebat, Te quem inter ceteros suos discipulos, quorum numerus haud sane exiguus fuerat, ita dilexerat quantum antea neminem. Lubet recordari me per quinque et quod excurrit annos Te expertum esse strenuum studiorum moderatorem; Tu lectionibus Tuis utilissimis, quae praedicare quanti faciendae sint, iuvenem non decet monstrasti mihi regiam illam viam, quam sequi debeat is, qui in nostra disciplina proficere velit. Quum saepissime Te adirem semper paratus eras me incitare exemplis, adiuvare consiliis, ad rectam viam reducere monitis. Atque adeo ipsum hoc opusculum quantum Tibi*

debeam luculenter ostendit; quidquid enim insit boni, id grato animo ad Te refero. Te igitur, Vir Clar. ut etiam in posterum studiorum dux ac moderator esse velis, enixe rogo.

Tibi autem, Clar. RUTGERS, *quid debeam sentit in pectore animus; ut bene significem verba non succurrunt. Tu enim, a quo die in hanc Academiam delatus sum, comiter et benigne me excepisti; Tu per quinquennium privatis tuis lectionibus interesse mihi concessisti; Tu multis in rebus etiam in iis quas referre non huius est loci, strenuum fautorem Te praestitisti atque amicum. Te igitur, Vir multis nominibus mihi carissime, ut in posterum quoque eodem, quo hucusque erga me fuisti, animo esse pergas etiam rogo atque etiam.*

Sed venit etiam mihi in mentem temporis huius cum Tu, Clar. BAKE, *inter alia traderes nobis praecepta stili bene Latini et familiariter nobiscum examinares specimina nostra, quanta utilitate norunt omnes quibus illis interesse contigit. Tuam doctrinam quanti faciam non attinet me dicere; sed Tuam comitatem, sed Tuam humanitatem, sed Tuam erga me benevolentiam quanti faciam, nullus unquam dies e memoria eximet et diserte semper profitebor gratoque animo referam.*

Neque te praeterire licet, P. HOFMAN PEERLKAMP, *Venerande Senex, qui dulci nunc litteratoque otio frueris; Te habuisse Praeceptorem fere per triennium, inter maxima vitae Academicae commoda numero.*

Tu quoque mihi commemorandus es, Clar. GEEL, *Bibliothecae huius Academiae Praefectus, qui mihi ea facilitate et humanitate quam praedicant exteri pariter atque nostrates, omnia subsidia quibus mihi opus erat, suppeditasti.*

Vos tandem, quibuscum dulci amicitiae vinculo coniunctus fui, qui numero quidem pauci, ideo autem mihi cariores fuistis, valeatis meique memores esse velitis.

ANNOTATIONES CRITICAE

AD

XENOPHONTIS ANABASIN.

LIBER I.

CAP. I.

§ 2. *)
Κῦρον δὲ μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἧς αὐτὸν σατράπην ἐποίησε καὶ στρατηγὸν δ' αὐτὸν ἀπέδειξε πάντων ὅσοι εἰς Καστωλοῦ πεδίον ἀθροίζονται. Ἀναβαίνει οὖν ὁ Κῦρος λαβὼν Τισσαφέρνην ὡς φίλον καὶ τῶν Ἑλλήνων δ' ἔχων ὁπλίτας ἀνέβη τριακοσίους.

Eiicienda sunt vocabula *καὶ στρατηγὸν δ' αὐτὸν ἀπέδειξε πάντων ὅσοι εἰς Καστωλοῦ πεδίον ἀθροίζονται* quae huc invecta sunt ex § 7. c. IX. *στρατηγὸς δὲ καὶ πάντων ἀπεδείχθη, οἷς* [Doct. Hirschig bene *ὅσοις*] *καθήκει εἰς Καστωλοῦ πεδίον ἀθροίζεσθαι.*

Expungendum etiam est verbum *ἀνέβη*, quod inepte est repetitum et quod inde fortasse est additum quod Xenophon scripserat *ἀνὰ τριακοσίους.*

*) Secutus sum in Anabasi editionem Krügeri, quae prodiit Halis Sax. MDCCCXXVI; in reliquis Xenophontis operibus edit. Dindorfii, Paris. MDCCCXLVII.

§ 8.

καὶ γὰρ ὁ Κῦρος ἀπέπεμπε τοὺς γιγνομένους δασμοὺς βασιλεῖ ἐκ τῶν πόλεων ὧν ὁ Τισσαφέρνης ἐτύγχανεν ἔχων.

Expungatur vocabulum *βασιλεῖ.*

§ 9.

ὥστε καὶ χρήματα συνεβάλλοντο αὐτῷ εἰς τὴν τροφὴν τῶν στρατιωτῶν αἱ Ἑλλησποντικαὶ πόλεις ἑκοῦσαι.

Pro *Ἑλλησποντικαὶ* substituatur usitatior forma *Ἑλλησπόντιαι.* Cf. Hellen. IV. 8. 31. ibique Schneid.

§ 10.

Οὕτω δ' αὖ τὸ ἐν Θετταλίᾳ ἐλάνθανεν αὐτῷ τρεφόμενον στράτευμα.

Deleantur haec verba. Est repetitio eorum quae leguntur § 9.

CAP. II.

§ 2.

Οἱ δ' ἡδέως ἐπείθοντο· ἐπίστευον γὰρ αὐτῷ· καὶ λαβόντες τὰ ὅπλα παρῆσαν εἰς Σάρδεις.

Quivis monitus facile concedet, credo, vocabula *ἐπίστευον γὰρ αὐτῷ* esse expungenda.

Ibid.

Ἐκάλεσε δὲ καὶ τοὺς Μίλητον πολιορκοῦντας· ..... ὑποσχόμενος αὐτοῖς, εἰ καλῶς καταπράξειεν ἐφ' ἃ ἐστρατεύετο, μὴ πρόσθεν παύσεσθαι [ex certissima Hirschigii emendatione; edit. omnes *παύσασθαι*] *πρὶν αὐτοὺς καταγάγοι οἴκαδε.*

Scribendum est *πρὶν ἂν αὐτοὺς καταγάγοι.* Cf. Matth. Ausf. Griech. Gr. Leipsig 1835. p. 1200 seq.

Particula *ἂν* saepe excidit ante *αὐτὸς.* Sic in fragm. Eubuli apud Athen. P. 679. pro

τίς γὰρ αὐτὸν ἔχουσα φιλήσει;

Celeb. Iacobs reposuit *τίς γὰρ ἂν αὐτὸν ἔχουσ' ἀφί-*

λητος. Sic idem in Cyrop. III. 3. 6. ἐνόμιζε γὰρ εἰ ἕκαστος τὸ μέρος ἀξιέπαινον ποιήσειε, τὸ ὅλον αὐτῷ καλῶς ἔχειν scripsit τὸ ὅλον ἂν αὐτῷ κτέ. Pari modo emendandus est locus in Hellen. V. 3. 10. λεγόντων δὲ τῶν κατεληλυθότων καὶ τίς αὕτη δίκη εἴη ὅπου αὐτοὶ οἱ ἀδικοῦντες δικάζοιεν legendo καὶ τίς ἂν αὕτη κτέ.

§ 9.

ἅμα δὲ καὶ Σωσίας παρῆν ὁ Συρακούσιος ἔχων ὁπλίτας τριακοσίους.

Et hic et ubicunque apud Atticos scriptores occurrit, pro Συρακούσιος reponendum est Συρακόσιος; quam formam optimi Platonis et Thucydidis libri exhibent. Cf. de illis Stallb. ad Pl. de Rep. p. 404 D.; de his Poppo ad Thuc. II. I. p. 155.

§ 21.

ἐντεῦθεν ἐπειρῶντο εἰσβάλλειν εἰς τὴν Κιλικίαν· ἡ δ' εἰσβολὴ ἦν ὁδὸς ἁμαξιτὸς ὀρθία ἰσχυρῶς καὶ ἀμήχανος εἰσελθεῖν στρατεύματι εἴ τις ἐκώλυεν. Ἐλέγετο δὲ καὶ Συέννεσιν εἶναι ἐπὶ τῶν ἄκρων, φυλάττοντα τὴν εἰσβολήν· δι' ὃ ἔμεινεν ἡμέραν ἐν τῷ πεδίῳ.

Duo hic observanda sunt. Pro ἔμεινεν legendum est ἔμειναν, quum Xenophon fere semper plurali numero utatur; sic e. c. in initio huius §[i] legitur ἐπειρῶντο; sic § 20. ἐνταῦθ' ἔμειναν etc. Porro excidit vocabulum seu μίαν seu ταύτην. Scil. τήν

CAP. III.

§ 3.

Ἐμοὶ γὰρ Κῦρος ξένος ἐγένετο καί με φεύγοντ' ἐκ τῆς πατρίδος τά τ' ἄλλ' ἐτίμησε καὶ μυρίους ἔδωκε δαρεικούς· οὓς ἐγὼ λαβὼν οὐκ εἰς τὸ ἴδιον κατεθέμην ἐμοί, ἀλλ' οὐδὲ καθηδυπάθησα, ἀλλ' εἰς ὑμᾶς ἐδαπάνων.

Duo vocabula hic expungi debent; ἐμοὶ quum me-

dium *κατεθέμην* per se iam satis sit: et prius *ἀλλ'* quod sententiam turbat.

§ 7.

ταῦτ' εἶπεν· οἱ δὲ στρατιῶται, οἵ τ' αὐτοῦ ἐκείνου καὶ οἱ ἄλλοι, ταῦτ' ἀκούσαντες, ὅτι οὐ φαίη παρὰ βασιλέα πορεύεσθαι, ἐπῄνεσαν· παρὰ δὲ Ξενίου καὶ Πασίωνος πλείους ἢ δισχίλιοι λαβόντες τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκευοφόρα ἐστρατοπεδεύσαντο παρὰ Κλεάρχῳ.

Ut postea videbimus de verbis *ὄμνυμι*, *ὑπισχνοῦμαι*, *ἐλπίζω* etc. sic nunc observandum est verbum *οὔ φημι nego* requirere Futurum. Cf. Anab. I. 4, 12. Hellen. I. 3, 11. 7, 15. II. 2, 20. Cyrop. II. 1, 5 etc. Hoc igitur loco scribendum est *πορεύσεσθαι*. Pari modo multi loci Xenophontei emendandi sunt, quorum nonnullos indicabo; legitur in Anab. IV. 5, 15. *ἐνταῦθ' ἐκτραπόμενοι ἐκάθηντο καὶ οὐκ ἔφασαν πορεύεσθαι* leg. *πορεύσεσθαι*; ibid. I. 7, 5. *καὶ μήν, ὦ Κῦρε, λέγουσί τινες ὅτι πόλλ' ὑπισχνῇ νῦν διὰ τὸ ἐν τοιούτῳ εἶναι τοῦ κινδύνου τοῦ προσιόντος. ἂν δ' εὖ γένηταί τι, οὐ μεμνῆσθαί σέ φασιν·* leg. *μεμνήσεσθαι*; ib. VII. 4, 23. *ὁ δὲ Σεύθης, καλέσας τὸν Ξενοφῶντα, ἐπεδείκνυεν ἃ λέγοιτο· καὶ οὐκέτι ἔφη σπείσασθαι εἰ μὴ κτέ.* leg. *σπείσεσθαι*; in Hellen. V. 1, 32. *ὁ δ' Ἀγησίλαος οὐκ ἔφη δέξασθαι τοὺς ὅρκους, ἐὰν μὴ ὀμνύωσιν κτέ.* leg. *δέξεσθαι*; in Cyrop. II, 1, 5. *Κᾶρας μέντοι καὶ Κίλικας καὶ Παφλαγόνας παρακληθέντας οὔ φασιν ἕπεσθαι* leg. *ἕψεσθαι*.

§ 11.

καὶ ἕως γε μένομεν αὐτοῦ, σκεπτέον μοι δοκεῖ εἶναι ὅπως ὡς ἀσφαλέστατα μενοῦμεν.

Requiritur Futurum; scribendum *μενοῦμεν*. Ingens est numerus locorum in quibus Futurum librariorum socordia periit. Aliquot iam indicarunt VV. DD. ut v. d. Wulp in dissert. p. 4 seq.; Hirschig in op.

laud. p. 85 seq. etc., quibus addi possunt Hellen. III. 4, 15. *γιγνώσκων δ' ὅτι εἰ μὴ ἱππικὸν ἱκανὸν κτήσαιτο, οὐ δυνήσοιτο κτὲ.* leg. *κτήσοιτο*; ibid. 5, 14. *πῶς οὖν οὐκ εἰκὸς, ἐὰν ὑμεῖς αὖ προστῆτε τῶν οὕτω φανερῶς ἀδικουμένων, νῦν ὑμᾶς πολὺ ἤδη μεγίστους τῶν πώποτε γενέσθαι κτὲ.* leg. *γενήσεσθαι* etc.

Ibid.

ἐμοὶ οὖν δοκεῖ οὐχ ὥρα εἶναι ἡμῖν καθεύδειν οὐδ' ἀμελεῖν ἡμῶν αὐτῶν, ἀλλὰ βουλεύεσθαι ὅ τι χρὴ ποιεῖν ἐκ τούτων.

Delendum est *ἐκ τούτων* aut scribendum ex constanti Xenophontis usu *ἐκ τούτου*. Cf. II. 5, 34. 6, 4. III. 1, 15, 47. 2, 7. 9. etc.

§ 12.

ἔτι δὲ δύναμιν ἔχει καὶ πεζὴν καὶ ἱππικὴν καὶ ναυτικὴν, ἣν πάντες ὁμοίως ὁρῶμεν τε καὶ ἐπιστάμεθα· καὶ γὰρ οὐδὲ πόρρω δοκοῦμέν μοι αὐτοῦ καθῆσθαι· ὥσθ' ὥρα λέγειν ὅ τι τις γιγνώσκει ἄριστον εἶναι.

Scribendum *ὅ τι τις γιγνώσκει ἄριστον ὄν*. *Γιγνώσκω* enim ad ea verba pertinet, quae aut alius cuiusdam verbi participium aut adiectivum cum participio verbi *εἰμὶ* requirunt. Sic bene legitur apud Thucyd. VII. 77. *τὸ δὲ ξύμπαν γνῶτε, ὦνδρες στρατιῶται, ἀναγκαῖόν τ' ὂν ὑμῖν ἀνδράσιν ἀγαθοῖς γίγνεσθαι*, ibid. I. 25. *γνόντες οὐδεμίαν σφίσι τιμωρίαν οὖσαν* etc. Cf. Matth. in op. laud. p. 549. § 3. Pari modo corrigendus est locus in Cyrop. VII. 2, 22. *ἐπεὶ γὰρ ἔγνων ἐμαυτὸν μὴ ἱκανὸν ἡμῖν μάχεσθαι* leg. *μὴ ἱκανὸν ὄντα*. Participium autem *ὂν* saepissime excidit post vocabulum in *ον* desinens. Sic apud Platon. de Rep. p. 519. E. *ἔπειτ', ἔφη, ἀδικήσομεν αὐτοὺς καὶ ποιήσομεν χεῖρον ζῆν, δυνατὸν αὐτοῖς ἄμεινον* VV. DD. *ὂν* quod in codd. exciderat, ex coni. restituerunt. Sic apud eund. in Protag. p. 323 B. *καί φασι πάν-*

τας δεῖν φάναι εἶναι δικαίους, ἐάν τ' ὦσιν ἐάν τε μή, ἢ μαίνεσθαι τὸν μὴ προσποιούμενον δικαιοσύνην, ὡς ἀναγκαῖον οὐδένα ὄντιν' οὐχὶ ἁμῶς γέ πως κτὲ. leg. *ὡς ἀναγκαῖον ὂν κτὲ.*; sic in Hellen. II. 3, 26. *καὶ ἐάν τινα αἰσθανώμεθ' ἐναντίον τῇ ὀλιγαρχίᾳ ὅσον δυνάμεθ' ἐκποδὼν ποιούμεθα* leg. *ἐνάντιον ὄντα κτέ.* Cf. Acta Phil. Mon. III. p. 553 seqq.

§ 14.

ἐλθόντας δὲ Κῦρον αἰτεῖν πλοῖα, ὡς ἀποπλέοιεν [Hirsch. *ἀποπλέοιμεν*]· *ἐὰν δὲ μὴ διδῷ ταῦθ' ἡγεμόνα αἰτεῖν Κῦρον ὅστις ὡς διὰ φιλίας τῆς χώρας ἀπάξει.*

Nuper nescio quis eiicere volebat *ὡς ἀποπλέοιεν* tamquam a sciolo quodam additum. Non credo: glossator scripsisset *ὡς ἀποπλευσομένους*. Scribendum est *οἷς ἀποπλέοιμεν*, quod confirmatur simili loco in Anab. VI. 1, 16. *ἀλλὰ δὴ ἐκεῖ μὲν οὔτε πλοῖα ἔστιν οἷς ἀποπλευσούμεθα κτέ.* Expungendum porro est vocab. *ταῦτ.*

§ 15.

ὡς μὲν στρατηγήσοντ' ἐμὲ ταύτην τὴν στρατηγίαν μηδεὶς ὑμῶν λεγέτω· πολλὰ γὰρ ἐνορῶ δι' ἃ ἐμοὶ τοῦτ' οὐ ποιητέον· ὡς δὲ τῷ ἀνδρὶ ὃν ἂν ἕλησθε πείσομαι ᾗ δυνατὸν μάλιστα· ἵν' εἰδῆτε ὅτι καὶ ἄρχεσθαι ἐπίσταμαι ὥς τις καὶ ἄλλος μάλιστ' ἀνθρώπων.

Delenda sunt vocabula *μάλιστ' ἀνθρώπων* quibus saepe obvia Ellipsis suppleta est. Sic bene legitur I. 4, 15. *καὶ ὡς προθυμοτάτοις ὑμῖν οὖσι χάριν εἴσεται Κῦρος καὶ ἀποδώσει· ἐπίσταται δ' εἴ τις καὶ ἄλλος*; porro II. 6, 8 etc. Corrigendus inde est locus Platonis in Euthyd. p. 458. *ἐμοὶ δ' ὦ Σώκρατες, τὸ πρᾶγμ' ἐδόκει οὐκ ὀρθῶς ψέγειν οὐθ' οὗτος οὔτ' εἴ τις ἄλλος ψέγει*; expungatur ultimum vocabulum.

§ 18.

ἀλλ' ἔγωγε φημὶ ταῦτα μὲν φλυαρίας εἶναι· δοκεῖ δέ μοι ἄνδρας ἐλθόντας πρὸς Κῦρον κτέ.

Scribendum ἀλλ' ἔγωγε φημὶ ταῦτα μὲν φλυαρίαν εἶναι. Vocabulum enim φλυαρία uti et λῆρος et similia non in plurali sed in singulari numero ponuntur. Probant hoc poëtarum loci e. c. Lysistr. 159.

φλυαρία ταῦτ' ἐστὶ τὰ μεμιμημένα

porro Nub. 365. Lysist. 860. Plut. 23 etc. Sic bene quoque legitur in Anab. VII. 7, 41. καίτοι Ἡρακλείδῃ γε λῆρος πάντα δοκεῖ εἶναι πρὸς τὸ ἀργύριον κτέ. et innumeris locis apud oratores.

§ 21.

Ἀκούσαντες δὲ ταῦθ' οἱ αἱρετοὶ ἀναγγέλλουσι τοῖς στρατιώταις· τοῖς δ' ὑποψία μὲν ἦν, ὅτι ἄγει πρὸς βασιλέα, ὅμως δ' ἐδόκει ἕπεσθαι.

Scribendum est ἀπαγγέλλουσι. Usurpatur enim verbum ἀπαγγέλλειν de legatis et aliis qui suis narrant quae sint gesta vel dicta etc. Cf. Anab. I. 3, 19. 4, 12. 13. II. 1, 20. 21. 22. 23. 3, 2. 4. 24. 4, 2. VII. 1, 33. 2, 16. 3, 1. Cyrop. II. 4, 8. IV. 1, 24. 5, 12. V. 2, 3. 5, 2. VI. 2, 19 etc.

CAP. IV.

§ 8.

Κῦρος δὲ συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς εἶπεν· Ἀπολελοίπασιν ἡμᾶς Ξενίας καὶ Πασίων· ἀλλ' εὖ γε μέντοι ἐπιστάσθωσαν ὅτι οὔτ' ἀποδεδράκασιν κτέ.

Forma Imperativi in ωσαν, έτωσαν etc. quae in plerisque Grammaticis et scriptoribus adhuc circumfertur in scriptoribus ante Aristotelem non est ferenda. Operae pretium est hic Emsleii verba ponere, qui scripsit in Mus. Crit. a°. 1816 „et Thucydides et „Herodotus et omnes priores et aequales, non solum „poëtae sed etiam prosae orationis scriptores, unam „Imperativi formam in όντων etc. usurpant; alterius

„autem formae in *ωσαν* et *έτωσαν* prima vestigia „in Archestrati, qui Aristotelis aequalis erat, versi- „bus apud Athenaeum inveniuntur." Ipsi etiam veteres Grammatici hoc annotarunt e. c. Moeris *ἀγόντων, ᾀδόντων Ἀττικοὶ, ἀγέτωσαν, ᾀδέτωσαν Ἕλληνες*; porro Thom. Mag. in voce *χρήσθων*; Eusthat. ad Iliad. B. 190 etc. Ingens autem est numerus locorum, qui turpi hoc vitio adhuc inquinati sunt. Sic hucusque legitur in Hellen. I. 7. 23. *κρινέσθωσαν* leg. *κρινέσθων*, in Cyrop. VII. 2, 14. *παραλαμβανέτωσαν* leg. *παραλαμβανόντων*; in Thuc. I. 34. *μαθέτωσαν* leg. *μαθόντων*. III. 67. *ὠφελείσθωσαν* leg. *ὠφελείσθων* etc. Sic nostro loco legendum est *ἐπιστάσθων*. Cf. porro Lobeck ad Phryn. p. 361.

Ibid.

ἀλλὰ μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ ἔγωγ' αὐτοὺς διώξω οὐδ' ἐρεῖ οὐδεὶς ὡς ἐγὼ ἕως μὲν ἂν παρῇ τις χρῶμαι κτἑ.

Futurum verbi *διώκω* non est *διώξω* sed *διώξομαι* quod igitur est reponendum. Probatur locis poetarum e. c. Equit. v. 368. *διώξομαί σε δειλίας*. porro v. 969. Nub. 1296. Thesm. 1224 etc. Bene iam legitur *διώξομαι* Cyrop. I. 3, 14. IV. 1, 19. 3, 18. Corrigendus est locus in Cyr. VI. 3, 13.

§ 9.

Μετὰ ταῦτα Κῦρος ἐξελαύνει σταθμοὺς τέσσαρας, παρασάγγας εἴκοσιν ἐπὶ τὸν Χάλον ποταμὸν, ὄντα τὸ εὖρος πλέθρου, πλήρη δ' ἰχθύων μεγάλων καὶ πραέων, οὓς οἱ Σύροι θεοὺς ἐνόμιζον καὶ ἀδικεῖν οὐκ εἴων, οὐδὲ τὰς περιστεράς.

Quod de alio huius libri loco dixit Doct. Hirschig, de hoc etiam dicendum est. Verba *οὐδὲ τὰς περιστερὰς* ineptum est additamentum quod, quamquam multi iam viderunt, nemo hucusque delere ausus est. Praeterea animadvertendum est si Xenophon

hoc addere voluisset, abesse non posse *ὥσπερ* vel simile quid.

§ 13.

ταῦθ' οἱ στρατηγοὶ Κύρῳ ἀπήγγελλον· ὁ δ' ὑπέσχετ' ἀνδρὶ ἑκάστῳ δώσειν πέντ' ἀργυρίου μνᾶς, ἐπὰν εἰς Βαβυλῶνα ἥκωσι, καὶ τὸν μισθὸν ἐντελῆ μέχρι ἂν καταστήσῃ τοὺς Ἕλληνας εἰς Ἰωνίαν πάλιν. Τὸ μὲν δὴ πολὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ οὕτως ἐπείσθη· Μένων δὲ, πρὶν δῆλον εἶναι τί ποιήσουσιν οἱ ἄλλοι στρατιῶται, πότερον ἕψονται Κύρῳ ἢ οὔ, συνέλεξε τὸ αὐτοῦ στράτευμα χωρὶς τῶν ἄλλων καὶ ἔλεξε τάδε·

Miror tamdiu Editores tulisse putidum illud additamentum *πότερον ἕψονται Κύρῳ ἢ οὔ*, quae verba procul dubio sunt expungenda. Accedit quod, si Xenophon hoc addidisset non scripsisset *τί ποιήσουσι* sed *ὁπότερον* neque *ἕψονται* sed *ἕψοιντο*. Cf. Cyrop. I. 3, 15. Anab. VII. 1, 14. V. 2, 8.

§ 14.

Ἄνδρες, ἐὰν ἐμοὶ πεισθῆτε, οὔτε κινδυνεύσαντες οὔτε πονήσαντες τῶν ἄλλων πλέον προτιμήσεσθε στρατιωτῶν ὑπὸ Κύρου.

Scribendum *πίθησθε*; et pace Doct. Krüger qui ad h. l. annotat: similes pleonasmi sunt frequentissimi apud Graecos, vocabulum *πλέον* eiiciendum est. Cf. Cyrop. VIII. 7; 10.

Ibid.

Τί οὖν κελεύω ποιῆσαι; Νῦν δεῖται Κῦρος ἕπεσθαι τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ βασιλέα· ἐγὼ οὖν φημὶ ὑμᾶς χρῆναι διαβῆναι τὸν Εὐφράτην ποταμὸν πρὶν δῆλον εἶναι ὅ τι οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἀποκρινοῦνται Κύρῳ. Ἢν μὲν γὰρ ψηφίσωνται ἕπεσθαι.... ἢν δ' ἀποψηφίσωνται οἱ ἄλλοι ἄπιμεν κτἑ.

Eiiciatur *Εὐφράτην* quod inepte additur quum ad ipsum flumen essent: et etiam ultimum *οἱ ἄλλοι*

quod ex praeced. ὅ τι οἱ ἄλλοι Ἕλληνες repetitum est, et etiam in ἢν μὲν γὰρ ψηφίσωνται ἕπεσθαι bene abest.

§ 15.

ὑμῖν δ', ὡς μόνοις πειθομένοις, πιστοτάτοις χρήσεται καὶ εἰς φρούρια καὶ εἰς λοχαγίας· καὶ ἄλλου οὕτινος ἂν δέησθ', οἶδ' ὅτι ὡς φίλου τεύξεσθε Κύρου.

A librariis saepissime confundi ἐπειθόμην et ἐπιθόμην annotavit et multis exemplis probavit V. Cl. Cobet in orat. inaug. p. 95 seq. Idem hoc loco obtinet. Legendum est πιθομένοις. Eodem modo amicus correxit Herod. VI. 129. ὁ Ἱπποκλείδης ἐκέλευσε τὸν αὐλητὴν αὐλῆσαί οἱ ἐμμέλειαν, πειθομένου δὲ τοῦ αὐλητέω ὀρχήσατο scribens πιθομένου. Eadem medicina passim afferenda est multis veterum scriptorum locis, quorum nonnullos indicabo. Legitur in Hellen. I. 7, 19. οὐκ, ἂν ὑμεῖς γέ μοι πείθησθε leg. πίθησθε; ibid. § 33. ἀλλὰ πολὺ δικαιότερον.... πονηροῖς ἀνθρώποις πειθομένους leg. πιθομένους; ibid. II. 4, 21. πρὸς θεῶν πατρῴων.... παύσασθε ἁμαρτάνοντες εἰς τὴν πατρίδα καὶ μὴ πείθεσθε τοῖς ἀνοσιωτάτοις leg. πίθεσθε; in Cyrop. II. 2, 15. ἐκ τούτου ὁ Ὑστάσπης ὧδέ πως εἶπε· Σύ, ἔφη, ὦ Ἀγλαϊτάδα ἢν ἐμοὶ πείθῃ leg. πίθῃ. Sic in Thesm. v. 1166.

ἢν οὖν κομίσωμαι τοῦτον, οὐδὲν μή ποτε
κακῶς ἀκούσητ'· ἢν δὲ μὴ πείθησθέ μοι.

leg. πίθησθε; in Ranis v. 1134 leg. ἐὰν πίθῃ γ' ἐμοί; in Eccles. v. 209. leg. ἢν οὖν ἐμοὶ πίθησθε, σωθήσεσθ' ἔτι; ibid. v. 239. leg. τὰ δ' ἄλλ' ἐάσω. ταῦτα δ' ἢν πίθησθέ μοι; apud Plat. de Rep. p. 480 A. leg. οὐκ, ἄν γ' ἐμοὶ πίθωνται; ib. in Crit. p. 370 E. leg. ἀλλ' ἐμοὶ πιθοῦ καὶ μὴ ἄλλως ποίει etc.

Expungendum porro est vocabulum ὡς. Cf. Anab. V. 5, 15.

§ 17.

Οἱ μὲν δὴ στρατιῶται, ἐν ἐλπίσι μεγάλαις ὄντες, εὔχοντ' αὐτὸν εὐτυχῆσαι· Μένωνι δὲ καὶ δῶρα ἐλέγετο πέμψαι μεγαλοπρεπῶς. Ταῦτα δὲ ποιήσας διέβαινε· συνείπετο δὲ καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα αὐτῷ ἅπαν· καὶ τῶν διαβαινόντων τὸν ποταμὸν οὐδεὶς ἐβρέχθη ἀνωτέρω τῶν μασθῶν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ.

Hoc loco non requiritur adverbium sed adiectivum. Scribendum est *μεγαλοπρεπῆ*. Eodem modo corrigendus est locus in Cyrop. VI. 2, 6. *καὶ ἐν ταύτῃ ὅσα πολέμου ἕνεκα μελετῶσιν ἄνθρωποι πάντων τούτων ἀγῶνας ἐποίει καὶ ἆθλα τοῖς νικῶσι μεγαλοπρεπῶς ἐδίδου* leg. *μεγαλοπρεπῆ*.

Expungenda porro sunt vocabula *τὸν ποταμὸν* et *ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ*.

CAP. V.

§ 8.

Ῥίψαντες γὰρ τοὺς πορφυροῦς κάνδυς ὅπου ἕκαστος ἔτυχεν ἑστηκώς, ἵεντο· ὥσπερ ἂν δράμοι τις περὶ νίκης κτέ.

Et hic et ubicunque apud Atticum scriptorem occurrit pro *ἑστηκὼς* restituendum est *ἑστώς*. Hanc veram fuisse formam discimus ex multis poetarum locis, ubi metrum librarios prohibuit novicium illud *ἑστηκὼς* intrudere. Cf. Soph. Ai. v. 87. Trachin. 1271 etc.

§ 10.

Διφθέρας, ἃς εἶχον σκεπάσματα, ἐπίμπλασαν χόρτου κούφου, εἶτα συνῆγον καὶ συνέσπων, ὡς μὴ ἅπτεσθαι τῆς καρφῆς τὸ ὕδωρ.

Scribendum est *ἐνεπίμπλασαν*. *Implere* enim Graece est *ἐμπίμπλημι*, qua in significatione iam utitur Homer. in Iliad. XXI. 311 etc.; porro Herodotus et Attici.

§ 16.

Κλέαρχε καὶ Πρόξενε καὶ οἱ ἄλλοι οἱ παρόντες Ἕλληνες οὐκ ἴστε ὅ τι ποιεῖτε. Εἰ γάρ τιν' ἀλλήλοις μάχην συνάψετε, νομίζετε ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ ἐμέ τε κατακεκόψεσθαι καὶ ὑμᾶς οὐ πολὺ ἐμοῦ ὕστερον.

Expungatur *ἐμοῦ*.

§ 17.

Ἀκούσας ταῦθ' ὁ Κλέαρχος, ἐν ἑαυτῷ ἐγένετο· καὶ παυσάμενοι ἀμφότεροι κατὰ χώραν ἔθεντο τὰ ὅπλα.

Scribendum *ἐν ἑαυτοῦ ἐγένετο*. Dicitur *εἶναι* et *γίγνεσθαι ἐν ἑαυτοῦ* ellipsi vocabuli *οἴκῳ* vel sim. Sic apud Sophoclem in Philoct. 949.

νῦν δ' ἠπάτημαι δύσμορος. τί χρή με δρᾶν;
ἀλλ' ἀπόδος. ἀλλὰ νῦν ἔτ' ἐν σαυτῷ γενοῦ.

Brunckius et alii scripserunt *ἐν σαυτοῦ*. Sic apud Plat. in Charm. p. 155. Bekkerus edidit *τότε δή, ὦ γεννάδα, εἶδόν τε τὰ ἐντὸς τοῦ ἱματίου καὶ ἐφλεγόμην καὶ οὐκέτ' ἐν ἐμαυτοῦ ἦν κτέ.* Cf. porro Herm. ad Viger. p. 749, 856. Brunck. ad Philoct. v. 950. Abresch. ad Aesch. p. 175 etc.

CAP. VI.

§ 3.

Ἐνῆν δ' ἐν τῇ ἐπιστολῇ καὶ τῆς πρόσθεν φιλίας ὑπομνήματα καὶ πίστεως. Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν δίδωσι πιστῷ ἀνδρὶ ὡς ᾤετο κτέ.

Ordo verborum leniter mutandus est, sic ut legatur *ταύτην τὴν ἐπιστολὴν δίδωσιν ἀνδρὶ πιστῷ ὡς ᾤετο κτέ.*

§ 10.

Ἐπεὶ δ' εἶδον αὐτὸν οἵπερ πρόσθεν προσεκύνουν καὶ τότε προσεκύνησαν, καίπερ εἰδότες ὅτι ἐπὶ θανάτῳ ἄγοιτο. Ἐπεὶ δ' εἰς τὴν Ἀρταπάτα σκηνὴν εἰσήχθη τοῦ πιστοτάτου τῶν Κύρου σκηπτούχων, μετὰ ταῦτ' οὔτε ζῶντ'

Ὀρόντην οὔτε τεθνεῶτ' οὐδεὶς πώποτ' εἶδεν· εἴκαζον δ' ἄλλοι ἄλλως.

Graecitas postulat *καίπερ εἰδότες ὅτι τὴν* [notissima ellipsi subst. *ὁδὸν*] *ἐπὶ θανάτῳ ἄγοιτο* quod igitur est reponendum. Occurrit e. c. apud Lucian. in Pseudom. (ed. Hemst. II. p. 250) *Σὺ μέντοι γ', ὦ Ἀλέξανδρε, τὸν δεῖνα Παφλαγόνα προσαγαγεῖν οἰκέτας αὐτοῦ τῷ ἡγουμένῳ τῆς Γαλατίας, τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἀνέπεισας κτέ.* Eodem modo corrigendus est locus in Anab. V. 7, 34. *ἐὰν δέ τις ἄρξῃ ἄγεσθαι αὐτοὺς ἐπὶ θανάτῳ* add. *τήν*. Saepissime etiam legitur apud Herodotum e. c. I. 109. *ὡς οἱ παρεδόθη τὸ παιδίον κεκοσμημένον τὴν ἐπὶ θανάτῳ* porro III. 119, V. 72 etc. Corrigi debet apud hunc IX. 37. *τὸν δὴ πρότερον τούτων Σπαρτιῆται λαβόντες ἔδησαν ἐπὶ θανάτῳ* add. *τήν*. Porro nomen proprium *Ἀρταπάτης* quod hic occurrit, restituendum etiam videtur, ut hoc obiter moneam, in Hellen. I. 3, 12. *μετὰ ταῦτ' ὤμοσεν ὁ μὲν ἐν Χρυσοπόλει, οἷς Φαρνάβαζος ἔπεμψε, Μητροβάτει καὶ Ἀρταπεῖ* leg. *Ἀρταπάτῃ*.

Pro *εἴκαζον δ' ἄλλοι ἄλλως* legendum est *εἴκαζον δ' ἄλλος ἄλλως*; pari modi in Anab. II. 1, 15. *Οὗτοι μὲν, ὦ Κλέαρχε, ἄλλος ἄλλα λέγει* leg. *λέγουσι*; IV. 8, 19. *οἱ δὲ πολέμιοι, ὡς ἤρξαντο θεῖν, οὐκέτι ἔστησαν, ἀλλὰ φυγῇ ἄλλος ἄλλῃ ἐτράπετο* leg. *ἐτράποντο*; VI. 1, 7. *ὁπότε δ' αὐτοῖς ἐπίοιεν, ῥᾳδίως ἀπέφευγον· ἄλλοι δ' ἄλλῃ ἐπετίθεντο* leg. *ἄλλος*. Cf. Stallb. ad Plat. de Rep. p. 550 E.

CAP. VII.

§ 1.

Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ σταθμῷ Κῦρος ἐξέτασιν ποιεῖται τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἐν τῷ πεδίῳ περὶ μέσας νύκτας· ἐδόκει γὰρ εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἕω ἥξειν βασιλέα σὺν τῷ στρατεύματι μαχούμενον.

Quasi putaremus regem venturum ut cum Cyro amice confabularetur aut convivio interesset. Expunge *μαχούμενον*.

§ 3.

ὦνδρες Ἕλληνες, οὐκ ἀνθρώπων ἀπορῶν βαρβάρων συμμάχους ὑμᾶς ἄγω, ἀλλὰ νομίζων ἀμείνονας καὶ κρείττους πολλῶν βαρβάρων ὑμᾶς εἶναι, διὰ τοῦτο προσέλαβον.

Eiiciatur prius *βαρβάρων*.

§ 5.

Καὶ μὴν, ὦ Κῦρε, λέγουσί τινες ὅτι πολλὰ νῦν ὑπισχνῇ διὰ τὸ ἐν τοιούτῳ εἶναι τοῦ κινδύνου τοῦ προσιόντος· ἂν δ' εὖ γένηταί τι, οὐ μεμνῆσθαί [leg. *μεμνήσεσθαι*] *σέ φασιν· ἔνιοι δ' οὐδ' εἰ μεμνῷό τε καὶ βούλοιο, δύνασθαι ἂν ἀποδοῦναι ὅσα ὑπισχνῇ.*

Pro *ὑπισχνῇ* reponenda est Attica forma *ὑπισχνεῖ*; qua de re pulchrum est scholion ad Arist. Plut. v. 40. *πεύσει: Οἱ Ἀττικοὶ τὰ τῶν παθητικῶν χρόνων δεύτερα πρόσωπα ἀεὶ διὰ διφθόγγου γράφουσιν. ὡς καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς εὑρήσεις κτέ.*

Expungenda porro sunt vocabula *τοῦ κινδύνου τοῦ προσιόντος*, quibus sedulus lector notissimam locutionem ellipticam (*εἶναι ἐν τοιούτῳ* esse in tam gravi periculo) explicavit. Eadem locutio restituenda quoque est in Hellen. II. 2, 16. *τοιούτων δ' ὄντων Θηραμένης ἐν ἐκκλησίᾳ κτέ* legendo *ἐν τοιούτῳ δ' ὄντων κτέ.*

Tandem quum Attici dicerent *μεμνήμην μεμνῇο* etc. scribendum est *μεμνῇο*; hoc modo multi veterum scriptorum loci adhuc emendandi sunt e. c. Cyrop. I. 6, 3 etc. Cf. Matth. § 204, Buttm. in Gr. Gr. I. p. 442.

§ 9.

Ἐν δὲ τῷ καιρῷ τούτῳ Κλέαρχος ὧδέ πως ἤρετο Κῦρον· Οἴει γάρ σοι, ὦ Κῦρε, μαχεῖσθαι τὸν ἀδελφόν; Νὴ Δί'

ἔφη ὁ Κῦρος, εἴπερ γε Δαρείου καὶ Παρυσάτιδός ἐστι παῖς, ἐμὸς δ' ἀδελφὸς, οὐκ ἀμαχεὶ ταῦτ' ἐγὼ λήψομαι.

Illud σοι μαχεῖσθαι nonnulli interpretantur quasi significaret certamen singulare Cyrum inter et fratrem. Non verum videtur, sed ob sequentia οὐκ ἀμαχεὶ ταῦτ' ἐγὼ λήψομαι puto legendum esse Οἴει γὰρ σὺ κτέ. Οι et υ enim saepissime inter se permutantur: cf. Dorvill. ad Charit. p. 95; Bast in comm. Palaeogr. p. 869; Heringa in Obs. Crit. p. 59. De formula οἴει σὺ cf. Porson. in Adv. p. 57.

§ 13.

Ταῦτα δ' ἤγγελλον πρὸς Κῦρον οἱ αὐτομολήσαντες ἐκ τῶν πολεμίων παρὰ μεγάλου βασιλέως πρὸ τῆς μάχης· καὶ μετὰ τὴν μάχην οἱ ὕστερον ἐλήφθησαν τῶν πολεμίων ταῦτ' ἤγγελλον.

Abundant verba παρὰ μεγάλου βασιλέως et eiicienda sunt.

Expungenda porro ταῦτ' ἤγγελλον. Attici enim scriptores in apodosi non repetunt verbum in protasi iam expressum, nisi perspicuitas postulet. Sic supra 2. § 17. ἐκ δὲ τούτου .... δρόμος ἐγένετο τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τὰς σκηνὰς, τῶν δὲ βαρβάρων φόβος πολὺς καὶ ἄλλοις καὶ ἥ τε Κίλισσα ἔφυγεν ἐκ τῆς ἁρμαμάξης καὶ οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς καταλιπόντες τὰ ὤνια ἔφυγον recte postremum ἔφυγον delevit Doct. Hirschig.

§ 20.

τὸ δὲ πολὺ αὐτῷ ἀνατεταραγμένον ἐπορεύετο καὶ τῶν ὅπλων τοῖς στρατιώταις πόλλ' ἐφ' ἁμαξῶν ἤγοντο καὶ ὑποζυγίων.

Reponendum ἤγετο.

CAP. VIII.

§ 4.

Ἔνθα δὴ σὺν πολλῇ σπουδῇ καθίσταντο Κλέαρχος μὲν τὰ

δεξιὰ τοῦ κέρατος ἔχων πρὸς τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ, Πρόξενος δ᾽ ἐχόμενος κτἑ.

Et hoc et multis aliis locis (e. c. I. 8, 23. VI. 3, 5. 10, 7 etc.) pro *κέρατος* substituenda est Attica forma *κέρως*. Thom. Mag. *κρέως Ἀττικοὶ οὐ κρέατος.*

§ 13.

ἀλλ᾽ ὅμως ὁ Κλέαρχος οὐκ ἤθελεν ἀποσπάσαι ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τὸ δεξιὸν κέρας, φοβούμενος μὴ κυκλωθείη ἑκατέρωθεν· τῷ δὲ Κύρῳ ἀπεκρίνατ᾽ ὅτι αὐτῷ μέλοι ὅπως καλῶς ἔχοι.

Quum hoc loco omnino requiratur Futurum scribendum est *ὅτι αὐτῷ μελήσοι.* Multi adhuc loci supersunt, qui hoc vitio laborant, quorum nonnullos indicavit Doct. v. d. Wulp in Dissertatione quibus addi potest e. c. locus in Cyrop. V. 5, 2. *ὁ μὲν δὴ ἄγγελος ᾤχετο ταῦτ᾽ ἀπαγγέλλων* leg. *ἀπαγγελῶν;* sic ibid. VI. 2, 39. *εἰ δέ τις χρημάτων προσδεῖσθαι νομίζει εἰς ἐμπολὴν, γνωστῆρας ἐμοὶ προσαγαγὼν καὶ ἐγγυητὰς ἦ μὴν πορεύεσθαι σὺν τῇ στρατιᾷ κτἑ.* leg. *πορεύσεσθαι.*

§ 14.

Καὶ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ τὸ μὲν βαρβαρικὸν στράτευμα ὁμαλῶς προσῄει· τὸ δ᾽ Ἑλληνικόν, ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ μένον, συνετάττετο ἐκ τῶν ἔτι προσιόντων.

Expunge vocab. *στράτευμα* quod et hoc et multis aliis vocabulis ut e. c. *τὸ Ἑλληνικὸν, τὸ ξενικὸν* etc. subauditur. Cf. IV. 1, 10. 2, 22 etc.

§ 22.

Καὶ πάντες δ᾽ οἱ τῶν βαρβάρων ἄρχοντες μέσον ἔχοντες τὸ αὐτῶν ἡγοῦντο, νομίζοντες οὕτως καὶ ἐν ἀσφαλεστάτῳ εἶναι, ἢν ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ἑκατέρωθεν ᾖ, καὶ εἴ τι παραγγεῖλαι χρῄζοιεν, ἡμίσει ἂν χρόνῳ αἰσθάνεσθαι τὸ στράτευμα.

Graece dicitur *ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, ἐν πολλῷ χρόνῳ κτἑ.*

scribendum est igitur etiam *ἐν ἡμίσει χρόνῳ* quod h. l. est reponendum. Quo autem modo factum sit ut praepositio exciderit in aprico est.

§ 23.

Ἐπεὶ δ' οὐδεὶς αὐτῷ ἐμάχετ' ἐκ τοὐναντίου, οὐδὲ τοῖς αὐτοῦ τεταγμένοις ἔμπροσθεν, ἐπέκαμπτεν ὡς εἰς κύκλωσιν.

Deleantur verba *οὐδὲ τοῖς αὐτοῦ τεταγμένοις ἔμπροσθεν.*

§ 28.

Ἀρταπάτης δ' ὁ πιστότατος αὐτῷ τῶν σκηπτούχων θεράπων λέγεται, ἐπειδὴ εἶδε πεπτωκότα Κῦρον καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἵππου περιπεσεῖν αὐτῷ.

Collata § 11. Cap. VI. *ἐπεὶ δ' εἰς τὴν Ἀρταπάτα σκηνὴν εἰσήχθη τοῦ πιστοτάτου τῶν Κύρου σκηπτούχων*, hoc loco expungatur vocabulum *θεράπων.*

CAP. IX.

§ 5.

Ἔκρινον δ' αὐτὸν καὶ τῶν εἰς τὸν πόλεμον ἔργων, τοξικῆς τε καὶ ἀκοντίσεως, φιλομαθέστατον εἶναι καὶ μελετηρότατον.

Expungendum est vocabulum *ἔργων*, quod in *τὰ ἀμφὶ, τὰ περὶ* etc. semper subauditur. Sic recte legitur e. c. II. 1, 7. *καὶ γὰρ προσεποιεῖτο ἐπιστήμων εἶναι τῶν περὶ τὰς τάξεις κτἑ.* Cf. porro Cyrop. I. 2, 10. II. 1, 21. V. 1, 30. VI. 2, 4. 4, 14. VIII. 8, 27 etc. Eodem modo corrigendus est Cyr. II. 4, 10. *οὓς δὲ δὴ τῶν εἰς τὸν πόλεμον ἔργων ποιήσασθαί τις βούλοιτο συνεργοὺς προθύμους κτἑ.* Ei. *ἔργων.*

CAP. X.

§ 3.

οὐ μὴν ἔφυγόν γ', ἀλλὰ καὶ ταύτην ἔσωσαν καὶ τἄλλα

ὁπόσα ἐντὸς αὐτῶν καὶ χρήματα καὶ ἄνθρωποι ἐγένοντο πάντ' ἔσωσαν.

Ratione habita eorum quae dixi supra c. 7. § 13. expungantur postrema duo vocabula.

§ 16.

ἐνταῦθα δ' ἔστησαν οἱ Ἕλληνες καὶ θέμενοι τὰ ὅπλα ἀνεπαύοντο· καὶ ἅμα μὲν ἐθαύμασαν ὅτι οὐδαμοῦ Κῦρος *φαίνοιτο οὐδ' ἄλλος ἀπ' αὐτοῦ οὐδεὶς παρείη.*

Scribendum *ὅτι οὐδὲ* Κῦρος *φαίνοιτο κτέ.*

LIBER II.

CAP. I.

§ 1.

ὡς μὲν οὖν ἠθροίσθη Κύρῳ *τὸ* Ἑλληνικὸν *ὁπότ' ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν* Ἀρταξέρξην *ἐστρατεύετο καὶ ὅσα ἐν τῇ ἀνόδῳ ἐπράχθη καὶ ὡς ἡ μάχη ἐγένετο καὶ ὡς* Κῦρος *ἐτελεύτησε καὶ ὡς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἐλθόντες οἱ* Ἕλληνες *ἐκοιμήθησαν, οἰόμενοι πάντα νικᾶν καὶ* Κῦρον *ζῆν ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ δεδήλωται.*

Initium huius et sequentium librorum additum est a lectore sedulo annotante quid in quoque libro narratum esset.

§ 3.

οὗτοι ἔλεγον ὅτι Κῦρος *μὲν τέθνηκεν,* Ἀριαῖος *δὲ πεφευγὼς ἐν τῷ σταθμῷ εἴη μετὰ τῶν ἄλλων βαρβάρων ὅθεν τῇ προτεραίᾳ ὡρμῶντο· καὶ λέγοι ὅτι ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν περιμείνειεν ἂν αὐτούς, εἰ μέλλοιεν ἥκειν· τῇ δ' ἄλλῃ ἀπιέναι φαίη κτέ.*

Expunge vocabula *εἰ μέλλοιεν ἥκειν* quibus sciolus explicavit verbum *περιμείνειεν.*

§ 4.

ἐπαγγελλόμεθα δ' Ἀριαίῳ, ἐὰν ἐνθάδε ἔλθῃ, εἰς τὸν θρόνον τὸν βασίλειον αὐτὸν καθιεῖν· τῶν γὰρ τὴν μάχην νικώντων καὶ τὸ ἄρχειν ἐστιν.

Eiiciatur *τὴν μάχην*. Sic bene legitur § 9. *ὅμως δὲ Κλέαρχος τοσοῦτον εἶπεν, ὅτι οὐ τῶν νικώντων εἴη τὰ ὅπλα παραδιδόναι* et multis aliis locis.

§ 11.

Βασιλεὺς νικᾶν ἡγεῖται ἐπεὶ Κῦρον ἀπέκτονε. Τίς γὰρ αὐτῷ ἐστιν ὅστις ἀρχῆς ἀντιποιεῖται; Νομίζει δὲ καὶ ὑμᾶς ἑαυτοῦ εἶναι, ἔχων ἐν μέσῃ τῇ ἑαυτοῦ χώρᾳ καὶ ποταμῶν ἐντὸς ἀδιαβάτων, καὶ πλῆθος ἀνθρώπων ἐφ' ὑμᾶς δυνάμενος ἀγαγεῖν ὅσον οὐδ' εἰ παρέχοι ὑμῖν δύναισθ' ἂν ἀποκτεῖναι.

Dura est constructio *τίς ἐστιν ὅστις* et satis firma auctoritate destituta; legendum propono *τίς γὰρ αὐτῷ ἔτι τῆς ἀρχῆς ἀντιποιεῖται κτέ.* Cf. II. 3. 23.

Porro illud *παρέχοι* non potest explicari. Krüger in indice interpretatur *praebere ad caedendum* quod huic loco convenit quidem, sed hoc *παρέχειν* per se non significat. Equidem aliquod vocabulum excidisse putem.

§ 16.

Ὁ δ' εἶπεν· ἐγὼ σ' ὦ Φαλῖνε, ἄσμενος ἑώρακα, οἶμαι δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες οὗτοι.

Et hoc loco et ubicunque apud Atticos scriptores reponendum est *ἑόρακα*, quod probant poëtarum loci; i. e. Thesm. 32, 33. Nub. 767. Aves 1573 etc. Plura exempla vide sis apud Dawes Misc. Crit. p. 379 seq. 577.

§ 17.

Σὺ οὖν, πρὸς θεῶν, συμβούλευσον ἡμῖν ὅ τι σοι δοκεῖ κάλλιστον καὶ ἄριστον εἶναι καὶ ὅ σοι τιμὴν οἴσει εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἀναλεγόμενον ὅτι Φαλῖνός ποτε πεμ-

φθεὶς παρὰ βασιλέως κελεύσων τοὺς Ἕλληνας τὰ ὅπλα παραδιδόναι συμβουλευομένοις συνεβούλευσεν αὐτοῖς τάδε. Οἶσθα δ' ὅτι ἀνάγκη λέγεσθαι ἐν τῇ Ἑλλάδι ὃ ἂν συμβουλεύσῃς.

In postremis requiritur pronomen. Legendum .... *λέγεσθαι ἐν τῇ Ἑλλάδι ὅ τι ἂν σὺ συμβουλεύσῃς.*

§ 20.

Κλέαρχος δὲ πρὸς ταῦτ' εἶπεν· Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις, παρ' ἡμῶν δ' ἀπάγγελλε τάδε, ὅτι ἡμεῖς οἰόμεθα, εἰ μὲν δέοι βασιλεῖ φίλους εἶναι, πλείονος ἂν ἄξιοι εἶναι φίλοι ἔχοντες τὰ ὅπλα ἢ παραδόντες ἄλλῳ· εἰ δὲ δέοι πολεμεῖν, ἄμεινον ἂν πολεμεῖν ἔχοντες τὰ ὅπλα ἢ παραδόντες ἄλλῳ.

Eiice prius et posterius *ἄλλῳ*.

§ 21.

Εἴπατε οὖν καὶ περὶ τούτου πότερα μενεῖτε καὶ σπονδαί εἰσιν ἢ ὡς πολέμου ὄντος παρ' ὑμῶν ἀπαγγελῶ;

Legendum *ἀπαγγείλω*. Hoc nimirum in interrogatione inter Fut. Ind. et aor. Coni. interest, quod illud usurpatur ab eo qui simpliciter rogat, hoc ab eo qui dubitat, et ab altero consilium exspectat.

Inde etiam in sequente § pro *Σπονδὰς ἢ πόλεμον ἀπαγγελῶ* scribendum est *ἀπαγγείλω*. Sic recte apud Thucyd. II. 4. ubi ante legebatur *ὁρῶντες δ' αὐτοὺς οἱ Πλαταιῆς ἀπειλημμένους ἐβουλεύοντο εἴτε κατακαύσουσιν ὥσπερ ἔχουσιν ἐμπρήσαντες τὸ οἴκημα, εἴτε τι ἄλλο χρήσονται* Goeller V. Cl. emendavit *κατακαύσωσιν* et *χρήσωνται*.

CAP. II.

§ 4.

ἀπιόντας δειπνεῖν ὅ τι τις ἔχει· ἐπειδὰν δὲ σημήνῃ τῷ κέρατι ὡς ἀναπαύεσθαι, συσκευάζεσθε κτέ.

Eiiciatur *ὡς* quod in talibus non additur. Sic recte

legitur V. 2, 30. *ἐπεὶ δ' ἐδόκει ἱκανὸν ἤδη ἀπεληλυθέναι τῷ Μυσῷ ἐσήμηνε φεύγειν ἀνὰ κράτος κτέ.* Cf. porro Anab. V. 9, 24. 10, 15. VI. 4, 9. VII. 1, 7. Cyrop. II. 3, 18. III. 2, 6. IV. 5, 41. VII. 1, 23 etc.

§ 6.

Ἀριθμὸς δὲ τῆς ὁδοῦ ἣν ἦλθον ἐξ Ἐφέσου τῆς Ἰωνίας μέχρι τῆς μάχης σταθμοὶ τρεῖς καὶ ἐνενήκοντα.

Expungatur *τῆς Ἰωνίας* quod a lectore geographiae peritissimo [?] additum est.

§ 8.

καὶ ἐν τάξει θέμενοι τὰ ὅπλα συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ τῶν Ἑλλήνων παρ' Ἀριαῖον.

Eiice *τῶν Ἑλλήνων.*

§ 12.

ἢν γὰρ ἅπαξ δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπόσχωμεν οὐκ ἔτι μὴ δύνηται βασιλεὺς ἡμᾶς καταλαβεῖν.

Non est scribendum *δύο ἢ τρεῖς* sed *δύ' ἢ τρεῖς* quod evincunt poëtarum loci, e. c. Ran. 506, 515 etc. Eodem modo multi loci emendari debent e. c. Hell. III. 5, 20 etc.

§ 15.

Ἐν ᾧ δ' ὡπλίζοντο ἧκον λέγοντες οἱ προπεμφθέντες σκοποὶ ὅτι οὐχ ἱππεῖς εἰσιν, ἀλλ' ὑποζύγια νέμοιτο.

In oratione indirecta ex alterius sententia poni debet Optativus; legendum igitur *ὅτι οὐχ ἱππεῖς εἶεν.* Cf. Anab. III. 5, 15. *οἱ δ' ἔλεγον ὅτι τὰ μὲν μεσημβρίαν τῆς ἐπὶ Βαβυλῶνα εἴη κτέ.* porro I. 2, 21, IV. 1, 24 etc. Plat. Phaed. 57 B. etc. Pari modo corrigendus est locus in Cyrop. IV. 5, 18. *ἐκ τούτου δὲ καὶ τοὺς Μήδους ἐκάλει καὶ ἅμ' ὁ παρὰ τοῦ Κυαξάρου ἄγγελος παρίσταται, καὶ ἐν πᾶσι τήν τε πρὸς Κῦρον ὀργὴν καὶ τὰς πρὸς Μήδους ἀπειλὰς αὐτοῦ ἔλεγε· καὶ τέλος εἶπεν ὅτι ἀπιέναι Μήδους κε-*

λεύει leg. κελεύοι. Optativus etiam ponitur si verbum λέγειν, φάναι vel simile quid subauditur. Cf. Anab. IV. 3, 29 in fine.

CAP. III.

§ 13.

πολὺ δὲ μᾶλλον ὁ Κλέαρχος ἔσπευδεν ὑποπτεύων μὴ ἀεὶ οὕτω πλήρεις εἶναι τὰς τάφρους ὕδατος· οὐ γὰρ ἦν ὥρα οἵα τὸ πεδίον ἄρδειν.

Coniecit Vir quidam doctus in margine edit. Steph. *οὐ γὰρ ἦν ὡραία κτέ.* quae coniectura omnino non recipienda est. Apud Atticos enim ἡ ὡραία est ea pars anni qua militare et navigare poterant. Sic legitur apud Demosth. c. Dionys. p. 1292. *παραχειμάζειν ἔδει καὶ περιμένειν τὴν ὡραίαν κτέ.* Saepissime autem haec vocabula confusa sunt; e. c. in Hellen. VI. 2, 13. *Οἱ δ' Ἀθηναῖοι νομίζοντες αὐτὸν ἀναλοῦν τὸν τῆς ὥρας εἰς τὸν περίπλουν χρόνον* leg. *ὡραίας κτέ.*

§ 20.

καὶ περὶ μὲν τούτων ὑπέσχετό μοι βουλεύσασθαι· ἐρέσθαι δέ μ' ὑμᾶς ἐκέλευσεν ἐλθόντα τίνος ἕνεκα ἐστρατεύσατε ἐπ' αὐτόν.

Verba *pollicendi* post se requirunt Futurum. Multis locis Xenophonteis legitur vel restitutum est e. c. Anab. III. 1, 4. VI. 4, 32. VII. 2, 24, 25. Hellen. I. 6, 11. II. 3, 13. III. 2, 10. Cyrop. II. 2, 12. III. 1, 31. 34. 2, 16. IV. 4, 13. 6, 8. V. 2, 8. 4, 11. VI. 1, 21. 2, 3. 4, 8 etc. Hoc igitur loco scribendum est βουλεύσεσθαι. Pari modo emendari debent Anab. I. 2, 2. *ὑποσχόμενος αὐτοῖς μὴ πρόσθεν παύσασθαι* leg. *παύσεσθαι*; VII. 6, 38. *ἀλλὰ καὶ πατέρα ἐμὲ καλεῖτε καὶ ἀεὶ ὡς εὐεργέτου μεμνῆσθαι ὑπισχνεῖσθε* leg. *μεμνήσεσθαι*; VII. 7, 31. *ἐὰν οἱ μὲν στρατιῶται ὑπισχνῶνται προθυμότερον αὐτοῖς συ-*

στρατεύεσθαι leg. *συστρατεύσεσθαι*; Oecon. VII. 8. *καὶ μάλα γ' ἔφη ὁ Ἰσχόμαχος πολλὰ ὑπισχνουμένη πρὸς τοὺς θεοὺς γενέσθαι οἵαν δεῖ* leg. *γενήσεσθαι*. Cf. porro Act. Phil. Monac. II. p. 64. III. p. 507. Matth. § 506.

§ 23.

ἐπεὶ δὲ Κῦρος τέθνηκεν οὔτ' ἀντιποιούμεθα βασιλεῖ τῆς ἀρχῆς οὔτ' ἔστιν ὅτου ἕνεκ' ἂν βουλοίμεθα τὴν βασιλέως χώραν κακῶς ποιεῖν.

Expungatur vocab. *χώραν* cuius notissimae ellipsis multa passim exempla occurrunt. Sic recte legitur e. c. in Hell. II, 1, 11. *οἱ δ' Ἀθηναῖοι.... τὴν βασιλέως κακῶς ἐποίουν*, porro Anab. III. 2, 8. 5, 6. IV. 8, 6. V. 1. 6. Cyrop. I. 6, 9. 11. etc. Simili modo corrigi debent Anab. III. 2, 23. *οἱ βασιλέως ἄκοντος ἐν τῇ βασιλέως χώρᾳ πολλάς τε καὶ μεγάλας κτἑ.* eiic. *χώρᾳ*, ibid. 5, 5. *μὴ κάειν τὴν βασιλέως χώραν* eiic. *χώραν*; ibid. IV. 3, 1. *ὃς ὁρίζει τὴν Ἀρμενίαν καὶ τὴν τῶν Καρδούχων χώραν* eiic. *χώραν*; ibid. V. 3, 2. *πόλιν Ἑλληνίδα ἐν τῇ Κολχίδι χώρᾳ* eiic. *χώρᾳ*; ibid. 5, 3. *ἀφίκοντο εἰς Κοτύωρα .... Σινωπέων ἀποίκους οἰκοῦντας ἐν τῇ Τιβαρηνῶν χώρᾳ* eiic. *χώρᾳ*; ibid. 10, 1. *οὖσαν ἐν τῇ Μαριανδύνων χώρᾳ* eiic. *χώρᾳ*; Hellen. I. 4, 22. *Ἀλκιβιάδης δ' ἀπεβίβασε τὸ στράτευμα τῆς Ἀνδρίας χώρας* eiic. *χώρας*; ibid. 5, 20. *τῆς τῶν πολεμίων χώρας ἐλῄζετο* eiic. *χώρας*; ibid. III. 1, 13. *ὅτι τὴν βασιλέως χώραν κακουργοῦσιν* eiic. *χώραν*; Cyrop. III. 3, 18. *καὶ οὐκ ἀναμένωμεν ἕως ἂν ἡ ἡμετέρα χώρα κακῶται, ἀλλὰ φθάνοντες ἤδη δῃοῦμεν τὴν ἐκείνων γῆν* eiic. *χώρα* et *γῆν*; ibid. IV. 2, 31. *ἐν γὰρ τῇ αὑτῶν ὄντες χώρᾳ ἀσυντονώτατα πρὸς τὴν πορείαν εἶχον* eiic. *χώρᾳ*; ibid. V. 4, 15. *οὔτ' εἰπὼν οὐδὲν Κύρῳ καταθεῖ τὴν πρὸς Βαβυλῶνα χώραν* eiic. *χώραν*;

ibid. VI. 1, 30. *οὕτως ἔτι καὶ νῦν τοῖς ἅρμασι χρῶνται οἱ ἐν τῇ βασιλέως χώρᾳ* eiic. *χώρᾳ*,

§ 26.

Τέλος δ' εἶπε· Καὶ νῦν ἔξεστιν ὑμῖν πιστὰ λαβεῖν παρ' ἡμῶν ἦ μὴν φιλίαν ὑμῖν παρέξειν τὴν χώραν καὶ ἀδόλως ἀπάξειν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀγορὰν παρέχοντας· ὅπου δ' ἂν μὴ παρέχωμεν ἀγορὰν, λαμβάνειν ὑμᾶς ἐκ τῆς χώρας ἐάσομεν τὰ ἐπιτήδεια.

Collatis iis quae supra dixi I. 7, 13. expungatur posterius *ἀγοράν*.

§ 27.

Ὑμᾶς δ' αὖ ἡμῖν δεήσει ὀμόσαι ἦ μὴν πορεύεσθαι ὡς διὰ φιλίας ἀσινῶς, σῖτα καὶ ποτὰ λαμβάνοντας ὁπόταν μὴ παρέχωμεν ἀγορὰν· ἐὰν δὲ παρέχωμεν ἀγορὰν ὠνουμένους ἕξειν τὰ ἐπιτήδεια.

Ut iam vidimus de verbis pollicendi, sic etiam verba iurandi coniungi debent cum Futuro. Sic bene legitur in Anab. II. 2, 8. *καὶ ὤμοσαν οἵ τ' Ἕλληνες καὶ ὁ Ἀριαῖος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ οἱ κράτιστοι μήτε προδώσειν ἀλλήλους σύμμαχοί τ' ἔσεσθαι.* Cf. porro Hellen. I. 4, 7. V. 1, 32. 4, 1 etc. Sequitur ex his nostro loco emendandum esse *πορεύσεσθαι*. Pari modo corrigendi sunt Anab. VII. 7, 40. *ὄμνυμι δέ σοι μηδ' ἀποδιδόντος δέξασθαι, εἰ μὴ καὶ οἱ στρατιῶται ἔμελλον τὰ ἑαυτῶν συναπολαμβάνειν* leg. *δέξεσθαι*; Cyrop. VII. 4, 3. *πιστὰ δ' ἠξίου γενέσθαι καὶ τοὺς μὲν Κᾶρας ὀμόσαι ἀδόλως τε δέξασθαι εἰς τὰ τείχη σφᾶς* leg. *δέξεσθαι*; Hellen. V. 1, 35. *ἐπεὶ δὲ ταῦτ' ἐπράχθη καὶ ὀμωμόκεσαν αἱ πόλεις ἐμμένειν τῇ εἰρήνῃ ἣν κατέπεμψε βασιλεὺς* leg. *ἐμμενεῖν*; ibid. 1, 32. *ὁ δ' Ἀγησίλαος οὐκ ἔφη δέξεσθαι τοὺς ὅρκους ἐὰν μὴ ὀμνύωσιν, ὥσπερ τὰ βασιλέως γράμματα ἔλεγεν, αὐτονόμους εἶναι καὶ μικρὰν καὶ μεγάλην πόλιν* leg. *ἔσεσθαι*, ibid. 3, 26. *καὶ ὀμόσαν-*

τες ταύταις ἐμμένειν οὕτως ἀπῆλθον οἴκαδε leg. *ἐμμενεῖν*; ibid. VII. 4, 11. *οἱ δ' Ἀργεῖοι ὀμόσαντες ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς τούτοις εἰρήνην ποιήσασθαι* leg. *ποιήσεσθαι*. Sic apud Lucian. in Tox. Tom. II. p. 556. (ed. Reitzii) *Ὄμοσον, ἔφη, ἦ μὴν φυλάξαι τὰς συνθήκας μήδ' ἀπαρνήσασθαι* leg. *φυλάξειν* et *ἀπαρνήσεσθαι*; apud Herod. V. 106. *θεοὺς ἐπόμνυμι τοὺς βασιληίους μὴ μὲν πρότερον ἐκδύσασθαι τὸν ἔχων κιθῶνα καταβήσομαι ἐς Ἰωνίην, πρὶν ἄν τοι Σαρδὼ δασμοφόρον ποιήσω* leg. *ἐκδύσεσθαι*.

CAP. IV.

§ 3.

καὶ νῦν μὲν ἡμᾶς ὑπάγεται μένειν διὰ τὸ διεσπάρθαι αὐτῷ τὸ στράτευμα· ἐπειδὰν δὲ πάλιν ἁλισθῇ αὐτῷ ἡ στρατιά, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ ἐπιθήσεται ἡμῖν.

Ratione habita eorum quae dixi ad I. 7, 4. h. l. expungatur *ἡ στρατιά*.

§ 5.

Κλέαρχος δ' ἀπεκρίνατο τοῖς ταῦτα λέγουσιν· Ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι μὲν καὶ ταῦτα πάντα· ἐννοῶ δ' ὅτι, εἰ νῦν ἄπιμεν, δόξομεν ἐπὶ πολέμῳ ἀπιέναι καὶ παρὰ τὰς σπονδὰς ποιεῖν.

Videtur in prioribus desiderari *αὐτὸς*; scribendum *ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι μὲν καὶ αὐτὸς ταῦτα πάντα.*

§ 6.

Ποταμὸς δ' εἰ μέν τις καὶ ἄλλος ἄρα ἡμῖν ἐστι διαβατέος οὐκ οἶδα· τὸν δ' οὖν Εὐφράτην ἴσμεν ὅτι ἀδύνατον διαβῆναι κωλυόντων πολεμίων. Οὐ μὲν δὴ ἂν μάχεσθαι δέῃ, ἱππεῖς εἰσὶν ἡμῖν σύμμαχοι· τῶν δὲ πολεμίων ἱππεῖς εἰσὶν οἱ πλεῖστοι καὶ πλείστου ἄξιοι. ὥστε νικῶντες μὲν, τίνα ἂν ἀποκτείναιμεν, ἡττωμένων δὲ μὴν οὐδένα οἷόν τε σωθῆναι.

In prioribus omnino requiritur articulus quia non

de hostibus in universum sed de certis quibusdam agitur. Scribendum igitur *κωλυόντων τῶν πολεμίων*. Saepe autem accidit ut praecedens verbum articulum absorpserit. Conf. Iacobs ad Athen. p. 133. Porro pro *ἡττωμένων* legendum est *ἡττημένων* non enim significari debet *quum vincimur* sed *quum victi sumus*. Sic bene legitur Anab. III. 1, 2. *ὥστ' εὔδηλον ἦν ὅτι νικῶντες μὲν οὐδ' ἂν ἕνα φεύγοντα κατακαίνοιεν, ἡττηθέντων δ' αὐτῶν οὐδεὶς ἂν λειφθείη*. Vitium igitur tollendum est ibid. III. 2, 39. *τῶν μὲν γὰρ νικώντων τὸ κατακαίνειν, τῶν δ' ἡττωμένων τὸ ἀποθνήσκειν ἐστίν* leg. *ἡττημένων*; in Hellen. III. 4, 8. *ἐπεὶ δὲ καὶ ἤρξατο προσάγειν τινὰς τῷ 'Αγησιλάῳ ὁ Λύσανδρος, πάντας οἷς γνοίη αὐτὸν συμπράττοντά τι ἡττωμένους ἀπέπεμπεν* leg. *ἡττημένους*.

§ 17.

καὶ παρὰ τὴν γέφυραν τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ πέμψαι κελεύουσι φυλακήν, ὡς διανοεῖται λῦσαι αὐτὴν Τισσαφέρνης τῆς νυκτός, ἥνπερ δύνηται, ὡς μὴ διαβῆτε κτέ.

Expunge *ποταμοῦ* quod et hoc et multis aliis locis frigide est additum.

§ 20.

Ἂν δ' αὖ ἡμεῖς νικῶμεν, λελυμένης τῆς γεφύρας, οὐχ ἕξουσιν ἐκεῖνοι, ὅποι φύγωσιν· οὐδὲ μὴν βοηθῆσαι πολλῶν ὄντων πέραν οὐδεὶς αὐτῶν δυνήσεται λελυμένης τῆς γεφύρας.

Eiiciantur postrema tria vocabula, e superioribus inepte repetita.

§ 22.

Τότε δὴ καὶ ἐγνώσθη ὅτι οἱ βάρβαροι τὸν ἄνθρωπον ὑποπέμψαιεν, ὀκνοῦντες μὴ οἱ Ἕλληνες διελόντες τὴν γέφυραν μένοιεν ἐν τῇ νήσῳ κτέ.

Apud scriptores Atticos 3ª pers. plur. Aor. Opt. non in *αιεν* sed in *ειαν* terminabat. Haec igitur forma,

quae multis locis (e. c. Anab. I. 10, 9. III. 2, 3. 3, 10. IV. 1, 8. 2, 16. V. 4, 34. 7, 2. 18. 10, 7. 14 etc.) iam bene posita est, et hoc et nonnullis aliis locis (e. c. Cyrop. I. 2, 11. II. 1, 23 etc.) restituenda est. Conf. Poppo ad Xen. Anab. III. 5, 18. Emslei. ad Eur. Med. v. 319. Matth. Gr. Gr. § 198 etc.

§ 23.

Μετὰ ταῦτ' ἀνεπαύοντο· ἐπὶ μέντοι τὴν γέφυραν ὅμως φυλακὴν ἔπεμψαν.

Vocabulum *ὅμως* est interpretamentum vocis *μέντοι* et debet expungi.

§ 24.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ψευδῆ ἦν· διαβαινόντων μέντοι ὁ Γλοῦς αὐτοῖς ἐπεφάνη μετ' ἄλλων, ὃς σκοπῶν εἰ διαβαίνοιεν τὸν ποταμὸν, ἐπεὶ δ' εἶδεν, ᾤχετ' ἀπελαύνων.

Expungendum est *αὐτοῖς*, quum pronomen in talibus Graeci scriptores non addant cf. Anab. I. 6, 1. 8, 18. II. 1, 3. IV. 5, 9. V. 4, 16. VI. 2, 15. 16. 17. Cyrop. I. 4, 2. 20. III. 1, 38. IV. 2, 15. VI. 3, 4 etc. Emendari inde debent Anab. V. 2, 24. *μαχομένων δ' αὐτῶν καὶ ἀπορουμένων θεῶν τις κτἑ.* eiic. *αὐτῶν*; ibid. 7, 16. *Πορευόμενον δ' αὐτὸν φθάνει ἡμέρα γενομένη* eiic. *αὐτὸν*; ibid. 9, 22. *διαπορουμένῳ δ' αὐτῷ διακρῖναι ἔδοξε κράτιστον εἶναι κτἑ.* eiic. *αὐτῷ*; ibid. 10, 15. *θυομένῳ δ' αὐτῷ τῷ Ἡγεμόνι Ἡρακλεῖ καὶ κοινουμένῳ κτἑ* eiic. *αὐτῷ*; ibid. VI. 4, 36. *ἐπεὶ μέντοι θυομένῳ αὐτῷ οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερὰ* eiic. *αὐτῷ*; Cyrop. VI. 4, 10. *ἐπεὶ δ' ἀναβάντος αὐτοῦ κατέκλεισε τὸν δίφρον ὁ ὑφηνίοχος* eiic. *αὐτοῦ*; ibid. VIII. 3, 6. *ἐπεὶ δὲ σκοπούντοιν αὐτοῖν ταῦτ' ἔδοξεν* eiic. *αὐτοῖν*; Hellen. V. 3, 16. *οὐκ ἐθελόντων δ' αὐτῶν τοῦτο ποιεῖν* eiic. *αὐτῶν*.

Eiiciendum porro est vocabulum *ὅς*.

CAP. V.

§ 4.

Ἐπεὶ δὲ σκοπῶν οὐδὲν δύναμαι οὔτε σ' αἰσθέσθαι πειρώμενον ἡμᾶς κακοποιεῖν, ἐγώ τε σαφῶς οἶδα ὅτι ἡμεῖς κτἑ.

Graece dicitur *εὖ ποιεῖν*, *κακῶς ποιεῖν* quod occurrit e. c. Anab. IV. 8, 6. I. 4. 8. V. 5, 9 etc.: scribendum est igitur h. l. *κακῶς ποιεῖν*. Eodem modo corrigendus est Mem. III. 5, 26 etc.

§ 6.

Τὰς οὖν τοιαύτας ἀγνωμοσύνας νομίζων συνουσίαις μάλιστ' ἂν παύεσθαι, ἥκω καὶ διδάσκειν σε βούλομαι ὡς σὺ ἡμῖν οὐκ ὀρθῶς ἀπιστεῖς.

Ratione habita eorum quae de usu particulae *ἂν* cum infinitivo scripsit G. Hermann (Opusc. IV. 179 seqq.) h. l. expungatur *ἄν*.

§ 9.

Σὺν μὲν γὰρ σοὶ πᾶσα μὲν ἡμῖν ὁδὸς εὔπορος, πᾶς δὲ ποταμὸς διαβατὸς, τῶν δ' ἐπιτηδείων οὐκ ἀπορία· ἄνευ δὲ σοῦ πᾶσα μὲν ἡ ὁδὸς διὰ σκότους· οὐδὲν γὰρ αὐτῆς ἐπιστάμεθα· πᾶς δὲ ποταμὸς δύσπορος κτἑ.

Expungatur articulus in *ἡ ὁδὸς*, nulla enim est causa cur addatur; quum et in praecedentibus et in sequentibus recte absit. Porro simul atque *πᾶσα ὁδὸς* emendatum est, luculenter apparet verba *οὐδὲν γὰρ αὐτῆς ἐπιστάμεθα* non a Xenophonte sed a sciolo quodam esse addita.

§ 10.

Εἰ δὲ δὴ καὶ μανέντες σὲ κατακτείναιμεν, ἄλλο τι ἂν ἢ τὸν εὐεργέτην κατακτείναντες πρὸς βασιλέα τὸν μέγιστον ἔφεδρον ἀγωνιζοίμεθα;

Xenophon duabus utitur formis, vel *ἀποκτείνω* vel *κατακαίνω*. Haec legitur e. c. Cyrop. VII. 1, 13. 19. Anab. I. 3, 6. 10, 7. VI. 2, 26. VII. 3, 26 etc.; illa Anab. IV. 2, 5. VI. 2, 24 etc. Hoc igitur loco

rescribendum *ἀποκτείναιμεν* et *ἀποκτείναντες*. Pari modo corrigendi sunt Anab. IV. 8, 25. *ὃς ἔφυγε παῖς ἔτι ὢν οἴκοθεν, παῖδ' ἄκων κατακτανὼν* leg. *κατακανὼν*; ibid. VII. 6, 38. *νῦν δὴ καιρὸς δοκεῖ ὑμῖν εἶναι ὡς τάχιστ' ἐμὲ κατακτανεῖν* leg. *κατακανεῖν*; Hier. 6, 14. *τούτους δὲ μήτε κατακτείνειν ἅπαντας κτὲ* leg. *ἀποκτείνειν*; Cyr. III. 1, 39 etc.

§ 13.

Αἰγυπτίους δ' οἷς μάλιστ' ὑμᾶς νῦν γιγνώσκω τεθυμωμένους, οὐχ ὁρῶ, ποίᾳ δυνάμει συμμάχῳ χρησάμενοι μᾶλλον ἂν κολάσεσθε τῆς νῦν σὺν ἐμοὶ οὔσης.

Expungendum est *ἂν*. Attici enim scriptores *ἂν* non coniungunt cum futuro indicativi et loci ubi hoc legitur vel iam emendati sunt a VV. DD. vel manum emendatricem exspectant. Sic e. c. in Isocr. Paneg. c. 48. *μόνος γὰρ οὗτος ὁ πόλεμος κρείττων εἰρήνης ἐστὶ, θεωρίᾳ μὲν μᾶλλον ἢ στρατείᾳ προσεοικὼς, ἀμφοτέροις δὲ συμφέρων, καὶ τοῖς ἡσυχίαν ἄγειν βουλομένοις καὶ τοῖς πολεμεῖν ἐπιθυμοῦσιν. ἔξεσται γὰρ ἂν τοῖς μὲν ἀδεῶς τὰ σφέτερ' αὐτῶν καρποῦσθαι κτέ.* in optimo codice Urbin. bene legitur *ἐξείη γὰρ ἂν κτέ.* Sic apud Demosth. § 111. *μὴ οὖν ἄχθεσθε αὐτοῦ κλάοντος καὶ ὀδυρομένου· πολὺ γὰρ ἂν δικαιότερον ἐλεήσετε τὴν χώραν κτέ.* Bekkerus recte rescripsit *ἐλεήσαιτε*. Apud Platon. de Rep. X. p. 615 D. legitur *ἔφη οὖν τὸν ἐρωτώμενον εἰπεῖν, οὐχ ἥκει, φάναι, οὐδ' ἂν ἥξει δεῦρο*, quod Stallbaum ad h. l. satis certum exemplum futuri indic. cum *ἂν* copulati vocat. Quum autem in nonnullis codd. et in Stephani edit. *ἥξοι* legatur, vel hoc retinendum est, vel *ἂν* eiiciendum. Sic in Apolog. p. 29 C. *ὡς εἰ διαφευξοίμην, ἤδη ἂν ὑμῶν οἱ υἱεῖς ἐπιτηδεύοντες ἃ Σωκράτης διδάσκει πάντες παντάπασιν διαφθαρήσονται* leg. *διαφθαρήσοιντο*.

Cf. porro Dawes. in Misc. Crit. p. 168; Werfer. in Act. Phil. Monac. I. p. 103, 248, 252; G. Hermann in Opusc. IV. p. 28 seqq.

§ 14.

Ἀλλὰ μὴν ἔν γε τοῖς πέριξ οἰκοῦσι σὺ, εἰ μὲν βούλοιό τῳ φίλος εἶναι, ὡς μέγιστος ἂν εἴης, εἰ δέ τις σὲ λυποίη ὡς δεσπότης ἀναστρέφοιο ἔχων ἡμᾶς ὑπηρέτας. οἵ σοι οὐκ ἂν τοῦ μισθοῦ ἕνεκα μόνον ὑπηρετοῖμεν ἀλλὰ καὶ τῆς χάριτος ἣν σωθέντες ὑπὸ σοῦ σοὶ ἂν ἔχοιμεν δικαίως.

Duo hic observanda sunt. Expungendum est *οἰκοῦσι*, cuius verbi cum *πέριξ* coniuncti solemnis est ellipsis, sic legitur e. c. in Cyrop. I. 5, 2. *ἐνόμιζεν εἰ τοὺς Μήδους ἀσθενεῖς ποιήσειε πάντων γε τῶν πέριξ ῥᾳδίως ἄρξειν*, tum I. 6, 10 etc. Porro requiritur particula *ἂν* et legendum est *ὡς δεσπότης ἂν ἀναστρέφοιο*. Saepe enim librariorum incuria vocula *ἂν* excidit. Sic in Arist. Eccles. v. 57.

κάθησθε τοίνυν ὡς ἀνείρωμαι τάδε,

quum apud Arist. nullum exemplum inveniatur aoristi subiunctivi cum vocula *ὡς* sine particula *ἂν* usitati, rescripsit R. Dawesius (Misc. Crit. p. 557.)

κάθησθε τοίνυν ὡς ἂν ἀνέρωμαι τάδε.

Sic in Cyrop. V. 2, 30. *ὅτι νὴ Δί', ἔφη ὁ Γωβρύας, οἶδα ἐξελθοῦσαν δύναμιν ἐξ αὐτῆς κτέ.* leg. *ἐξελθοῦσαν ἄν.* in Hellen. III. 5, 10. *τοῦτο δὲ πῶς μᾶλλον εἰκὸς γενέσθαι ἢ εἰ αὐτοὶ τοῖς ὑπ' ἐκείνων ἀδικουμένοις βοηθοῖτε;* leg. *τοῦτο δὲ πῶς ἂν μᾶλλον;* sic apud Isocr. Archidam. § 75 (ed. Bekkeri) *ποία γὰρ ἂν τῶν πόλεων τῶν ἐν Πελοποννήσῳ τοιοῦτον πόλεμον ὑπομείνειεν, οἷον εἰκὸς γενέσθαι βουληθέντων ἡμῶν;* leg. *οἷον ἂν εἰκὸς κτέ.* Cf. porro Cl. Cobet in Orat. Inaug. p. 97 seq.

§ 15.

Ἐμοὶ μὲν ταῦτα πάντα ἐνθυμουμένῳ οὕτω δοκεῖ θαυμαστὸν εἶναι τὸ σὲ ἡμῖν ἀπιστεῖν ὥστε καὶ ἥδιστ' ἂν ἀκούσαιμι τοὔνομα τίς ἐστιν οὕτω δεινὸς λέγειν ὥστε σε πεῖσαι λέγων ὡς ἡμεῖς σοι ἐπιβουλεύομεν. Κλέαρχος μὲν οὖν τοσαῦτ' εἶπεν· Τισσαφέρνης δ' ὧδ' ἀπημείφθη.

Quivis monitus facile concedet, spero, magistello cuidam reddendum esse vocabulum *τοὔνομα*. De forma *ἀπημείφθη* pro *ἀπεκρίνατο*. cf. quae annotavi ad VII. 1, 8.

§ 17.

Εἰ γὰρ ὑμᾶς ἐβουλόμεθα ἀπολέσαι, πότερά σοι δοκοῦμεν ἱππέων πλήθους ἀπορεῖν ἢ πεζῶν ἢ ὁπλίσεως.

Expunge vocab. *πλήθους*.

§ 23.

Ὅσα δέ μοι ὑμεῖς χρήσιμοί ἐστε, τὰ μὲν καὶ σὺ εἶπες, τὸ δὲ μέγιστον ἐγῷδα· τὴν μὲν γὰρ κτέ.

Thematis inusitati *ἔπω* duplex in usu est aoristi forma, vel *εἶπα* vel *εἶπον*; non tamen promiscue sed 2ae personae ab *εἶπα*, reliquae ab *εἶπον* derivantur; ita ut habeamus *εἶπον, εἶπας, εἶπε, εἴπομεν εἴπατε, εἶπον* etc. Partim hoc iam perspexit Vir Doctus in Steph. Thes. qui annotat: Apud Atticos rara sunt primae singul. formae *εἶπα* exempla, frequentissima vero secundae *εἶπας*, nulla fere primae plur. *εἴπαμεν*, nisi quod Arist. Eccl. 75. *εἴπαμεν* p. *εἴπομεν* Cod. Rav. Tertia plur. *εἶπαν* est apud Plut. C. Gracch. c. 17 aliosque recentiorum, quorum consuetudinem persequi omitto. Frequentissimae etiam tam apud Epicos quam apud Atticos Imperativi sec. plur. *εἴπατε* quum indicativo propria videatur forma *εἴπετε*" etc. Hoc igitur loco scribendum est *εἶπας*. Sic V. 8, 10. leg. *εἶπας*, Hellen. III. 5, 24. leg. *εἶπον*. Cyrop. I. 6, 12. VII. 5, 55 leg. *εἶπας* etc.

§ 33.

Οἱ δ' Ἕλληνες τήν θ' ἱππασίαν αὐτῶν ἐθαύμαζον ἐκ τοῦ στρατοπέδου ὁρῶντες καὶ ὅ τι ἐποίουν ἠμφιγνόουν κτἑ.

Rescribe *ἠμφεγνόουν*. Cf. Demos. c. Aphob. p. 818 c. Boeöt. p. 1000, c. Apatur. p. 899 etc.

CAP. VI.

§ 4.

Ἤδη δὲ φυγὰς ὢν ἔρχεται πρὸς Κῦρον καὶ ὁποίοις μὲν λόγοις ἔπεισε Κῦρον ἄλλῃ γέγραπται κτἑ.

Quid hoc loco significet *ἄλλῃ* non potest explicari. Dindorfius vertit *alibi*, sed ne dicam Xenophontem tum usum fuisse vocabulo *ἀλλαχοῦ* vel *ἀλλαχῇ*, nusquam hac de re quid amplius memoriae prodidit. Puto legendum esse *ἄλλοις γέγραπται* i. e. ab aliis memoriae traditum est e. c. a Ctesia. Ut ut est vulgata vitio laborare videtur.

§ 6.

Ταῦτ' οὖν φιλοπολέμου δοκεῖ ἀνδρὸς ἔργα εἶναι ὅστις, ἐξὸν μὲν εἰρήνην ἄγειν ἄνευ αἰσχύνης καὶ βλάβης κτἑ.

Restituatur saepe obvia ellipsis, eiiciendo vocabulo *ἔργα*.

§ 20.

Ὤιετο δ' ἀρκεῖν πρὸς τὸ ἀρχικὸν εἶναι καὶ δοκεῖν τὸν μὲν καλῶς ποιοῦντ' ἐπαινεῖν, τὸν δ' ἀδικοῦντα μὴ ἐπαινεῖν.

Expungatur ultimum *ἐπαινεῖν*. Non enim solet Xenophon post *τὸν δὲ ... μὴ* repetere verbum. Hoc ut probem luculentum exemplum adducam e Cyrop. Legitur VII. 4, 12. *ταῦτ, ἔφη, ἔχων ὦ Κῦρε, εἴσῃ τόν τέ σοι ὀρθῶς ἀποδιδόντα ἃ ἄγει καὶ τὸν μή*, et § 13. *καὶ ἅμα ταῦτα λέγων ἔδωκε τὰ γράμματα τοῖς φίλοις καὶ τοῖς ἄρχουσιν, ὅπως εἰδεῖεν τῶν ἐπιτροπῶν οἵ τε σῶα αὐτοῖς ἀποδιδοῖεν οἵ τε μή.*

§ 27.

Τιμᾶσθαι δὲ καὶ θεραπεύεσθαι ἠξίου ἐπιδεικνύμενος ὅτι πλεῖστα δύναιτο καὶ ἐθέλοι ἂν ἀδικεῖν. Εὐεργεσίαν δὲ κατέλεγεν, ὁπότε τις αὐτοῦ ἀφίστατο, ὅτι χρώμενος αὐτῷ οὐκ ἀπώλεσεν αὐτόν.

Duo hic observanda sunt. Primum eiicienda est particula *ἂν* quae sententiam pervertit. Porro scribendum est *ὁπότε τις αὐτοῦ ἀφίσταιτο*; quum coniunctio *ὁπότε* *quotiescunque* soleat coniungi cum Optativo. Sic recte legitur in Anab. I. 5, 7. *Ἦν δὲ τούτων τῶν σταθμῶν οὓς πάνυ μακροὺς ἤλαυνεν, ὁπότ' ἢ πρὸς ὕδωρ βούλοιτο διατελέσαι ἢ πρὸς χιλόν*; cf. ibid. I. 9, 25. IV. 2, 25. 26. 28. 5, 32. Cyrop. I. 3, 17. 4, 3. 4. 15. 5, 10. 6, 3. 19 etc. Pari modo in Anab. VII. 7, 6. *καὶ σὺ, ὁπότε πρὸς ἡμᾶς ἦλθες πρεσβεύων ηὐλίζου κτέ* leg. *ἔλθοις*; ibid. IV. 7, 16. *καὶ ᾖδον καὶ ἐχόρευον ὁπότ' οἱ πολέμιοι ὄψεσθαι αὐτοὺς ἔμελλον* leg. *μέλλοιεν.*

§ 28.

Παρ' Ἀριστίππῳ μὲν ἔτι ὡραῖος ὢν στρατηγεῖν διεπράξατο τῶν ξένων· Ἀριαίῳ δὲ, βαρβάρῳ ὄντι, ὅτι μειρακίοις καλοῖς ἥδετο, οἰκειότατος ἔτι ὡραῖος ὢν ἐγένετο.

Expunge posterius *ἔτι ὡραῖος ὢν*, e praecedentibus inepte repetitum.

LIBER III.

CAP. I.

§ 2.

ἐνθυμουμένῳ ὅτι ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις ἦσαν, κύκλῳ δ' αὐτοῖς πάντῃ πολλὰ καὶ ἔθνη καὶ πόλεις πολέμιαι

ἦσαν, ἀγορὰν δ' οὐδεὶς ἔτι παρέξειν ἔμελλεν, ἀπεῖχον δὲ τῆς Ἑλλάδος πλέον ἢ μύρια στάδια κτέ.

Ubicunque apud Xenophontem (e. c. in Anab. V, 6, 9. 10, 2. VI. 2, 5 etc.) et reliquos scriptores Atticos legitur *πλέον ἢ* rescribendum est *πλεῖν ἢ*. Probant hoc poëtarum loci e. c. Equit. v. 444. *κλοπῆς δὲ πλεῖν ἢ χιλίας.* porro v. 835 etc. Cf. Cl. Cobet in Orat. Inaug. p. 97.

§ 5.

Καὶ ὁ Σωκράτης ὑποπτεύσας μή τι πρὸς τῆς πόλεώς οἱ ὑπαίτιον εἴη Κύρῳ Φίλον γενέσθαι, ὅτι ἐδόκει ὁ Κῦρος προθύμως τοῖς Λακεδαιμονίοις κτέ.

Scribendum *Κύρῳ Φίλος γενέσθαι*, quod ratio gramm. postulat.

§ 6.

Ἐλθὼν δ' ὁ Ξενοφῶν ἐπήρετο τὸν Ἀπόλλω τίνι ἂν θεῶν θύων καὶ εὐχόμενος κάλλιστ' ἂν καὶ ἄριστ' ἔλθοι τὴν ὁδὸν ἣν ἐπινοεῖ καὶ καλῶς πράξας σωθείη. Καὶ ἀνεῖλεν αὐτῷ ὁ Ἀπόλλων θεοῖς οἷς ἔδει θύειν.

Propter ultima vocabula *θεοῖς οἷς ἔδει θύειν* patet in prioribus scribendum esse *τίσιν ἂν θεῶν κτέ.* Praeterea delendum est *θεοῖς*, quod recte abest in § 8. *ὁ μὲν δὴ Ξενοφῶν οὕτω, θυσάμενος οἷς ἀνεῖλεν ὁ θεὸς κτέ.*; hoc autem loco quid significet *οὕτω* non video; fortasse referri debet ad *θυσάμενος* et minor distinctio [,] non praeponi sed postponi.

§ 15.

Ἐκ τούτου ἀνίσταται καὶ συγκαλεῖ τοὺς Προξένου πρῶτον λοχαγούς.

Quum *πρῶτον* non pertineat ad *λοχαγούς* sed ad *συγκαλεῖ*, ordo verborum leniter mutari debet, sic ut legatur *καὶ συγκαλεῖ πρῶτον τοὺς κτέ.*

§ 22.

ἡμεῖς δέ, πόλλ' ὁρῶντες ἀγαθά, στερρῶς αὐτῶν ἀπειχό-

μεθα διὰ τοὺς τῶν θεῶν ὅρκους· ὥστ' ἐξεῖναί μοι δοκεῖ ἰέναι ἐπὶ τὸν ἀγῶνα πολὺ σὺν Φρονήματι μείζονι ἢ τούτοις.

Transponenda sunt postrema, sic ut legatur *σὺν Φρονήματι πολὺ μείζονι κτὲ.*

§ 24.

Ἀλλ' ἴσως γὰρ καὶ ἄλλοι ταῦτ' ἐνθυμοῦνται, πρὸς τῶν θεῶν μὴ ἀναμένωμεν ἄλλους ἐΦ' ἡμᾶς ἐλθεῖν, παρακαλοῦντας ἐπὶ τὰ κάλλιστ' ἔργα, ἀλλ' ἡμεῖς ἄρξωμεν τοῦ ἐξορμῆσαι καὶ τοὺς ἄλλους ἐπὶ τὴν ἀρετήν.

Conclamatus hic locus quem nonnulli non posse explicari, in quo alii verba quaedam desiderari dixerunt, emendari posse videtur, si verba *ἴσως γὰρ καὶ ἄλλοι ταῦτ' ἐνθυμοῦνται* in parenthesi ponantur.

Expungendum porro est *ἔργα.*

§ 25.

Κἀγὼ δ' εἰ μὲν ὑμεῖς ἐθέλετε ἐξορμᾶν ἐπὶ ταῦθ', ἕπεσθαι ὑμῖν βούλομαι· εἰ δ' ὑμεῖς τάττετέ μ' ἡγεῖσθαι, οὐδὲν προΦασίζομαι τὴν ἡλικίαν κτὲ.

Scribendum quod necessario requitur *εἰ δ' ὑμεῖς τάττετ' ἐμὲ κτὲ.*

§ 27.

Ἐν ταὐτῷ γε μέντοι ἦσθα τούτοις, ὅτε βασιλεὺς, ἐπεὶ Κῦρος ἀπέθανε, μεγαλοΦρονήσας ἐπὶ τούτῳ, πέμπων ἐκέλευε παραδιδόναι τὰ ὅπλα.

Neque *μεγαλοΦρονεῖν* neque *μεγάλα Φρονεῖν* etc. Atticum est, quum hi tantum utantur *μέγα, μεῖζον Φρονεῖν* etc. Sic in Isocr. Pan. § 7 in codd. legebatur *Λακεδαιμόνιοί τε τὸ μὲν παλαιὸν ἐκ Φαύλων καὶ ταπεινῶν πόλεων ὁρμηθέντες διὰ τὸ σωΦρόνως ζῆν, καὶ στρατιωτικῶς κατέσχον Πελοπόννησον, μετὰ δὲ ταῦτα μείζω Φρονήσαντες τοῦ δέοντος κτὲ.* Bekkerus autem bene reposuit *μεῖζον.* In nostro loco legendum est *μέγα Φρονήσας κτὲ.* Idem vitium tollendum est in

Hellen. VI. 2, 39. *μεγαλοφρονοῦντος ἐφ' ἑαυτῷ τοῦτό μοι δοκεῖ ἀνδρὸς εἶναι* leg. *μέγα φρονοῦντος;* Plato de Rep. p. 528 C. *ἔπειτα καὶ γενομένου, ὡς νῦν ἔχει, οὐκ ἂν πείθοιντο οἱ περὶ ταῦτα ζητητικοὶ μεγαλοφρονούμενοι* leg. *μεγαλαυχούμενοι.*

§ 34.

Ὅτε δὲ ταῦτ' ἦν, σχεδὸν ἦσαν μέσαι νύκτες. Ἐνταῦθα κτέ.

Xenophon nusquam, quod memini, usus est *ἦσαν νύκτες*, sed ut e. c. I. 7. 1. *ἦν περὶ μέσας νύκτας* et ut e. c. II. 2, 8. *ἀμφὶ μέσας νύκτας.* Cf. porro VII. 3, 40. 8, 12 etc. Hoc igitur loco rescribendum puto *ὅτε δὲ ταῦτ' ἦν, σχεδὸν ἦν ἀμφὶ μέσας νύκτας κτέ.*

§ 35.

Ἐκ τούτου λέγει τάδε Ξενοφῶν· Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ πάντες ἐπιστάμεθα ὅτι βασιλεὺς καὶ Τισσαφέρνης οὓς μὲν ἐδυνήθησαν συνειλήφασιν ἡμῶν· τοῖς δ' ἄλλοις δῆλον ὅτι κτέ.

Unica forma aoristi verbi *δύναμαι* quae apud Xenophontem in usu est, est *ἐδυνάσθην.* Sic recte legitur VII. 6, 20. *ᾤμην, ὦνδρες, ὅσῳ μᾶλλον συμφέροιμι τούτῳ τὴν τότε πενίαν, τοσούτῳ μᾶλλον αὐτὸν φίλον μοι ἔσεσθαι ὁπότε δυνασθείη*, porro VII. 1, 30. IV. 8, 13. Cyrop. I. 1, 5. IV. 2, 12. 3, 16. 5, 29. VIII. 2, 9 etc. Hoc igitur loco leg. *ἐδυνάσθησαν;* sic Anab. V. 6, 9. pro *δυνηθῆτε* leg. *δυνασθῆτε;* in Cyr. III. 1, 30. leg. *ἐδυνάσθη;* ibid. V. 1, 11. leg. *δυνασθείη* etc. Cf. Schneid. ad Hellen. II. 3, 33.

§ 38.

Καὶ νῦν πρῶτον μὲν οἶμαι ἂν ὑμᾶς μέγα ὀνῆσαι τὸ στράτευμα, εἰ ἐπιμεληθείητε, ὅπως ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων κτέ.

Legendum, ut tollatur soloecismus *ἐπιμεληθεῖτε.*

Librarius enim (utor verbis Dawesii in Misc. Crit. p. 453) qui ista Grammaticorum insomnia *τυφθείητον, τυφθειήτην, τυφθείημεν, τυφθείητε, τυφθείησαν* imberbis didicerat, vera quam ignorabat, scriptura offensus in eius locum alterum istud suffecit; nescius terminationes optativas *είητον, ειήτην, είημεν, είητε* etc., *αίητον, αιήτην* etc., *οίητον, οιήτην* etc., scriptoribus vere Graecis ignotas esse. Sic recte legitur in Vesp. 484. *ἆρ' ἄν, ὦ πρὸς τῶν θεῶν, ἡμεῖς ἀπαλλαχθεῖτε μου.* Sic in Ranis v. 1448. ubi contra metrum legebatur *σωθείημεν ἂν* Brunck. reposuit *σωθεῖμεν ἄν.* Observavit iam Moeris, qui scribit *βλαβεῖμεν, βλαβεῖτε, βλαβεῖεν, Ἀττικοὶ, βλαβείημεν* etc. *Ἕλληνες; γνοῖμεν Ἀττικοὶ, γνοίημεν Ἕλληνες* etc. Cf. porro Iacobs in annot. ad Athen. p. 153, et Brunck. ad Oed. Reg. v. 1039.

§ 43.

ὁπόσοι δὲ τὸν μὲν θάνατον ἐγνώκασι πᾶσι κοινὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον ἀνθρώποις, περὶ δὲ τοῦ καλῶς ἀποθνήσκειν ἀγωνίζονται, τούτους ὁρῶ μᾶλλον κτέ.

Velut Latine dicitur *omnibus*, *cunctis* ellipsi vocabuli *hominibus* (qua de re omnino dignus est qui conferatur Burmann. ad Phaedr. Epil. II. 3.) sic Graece *πᾶσι* non addito *ἀνθρώποις.* Expungatur igitur hoc verbum.

CAP. II.

§ 1.

Ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι στρατιῶται συνῆλθον, ἀνέστη πρῶτον μὲν Χειρίσοφος ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ ἔλεξεν ὧδε·

Nulla est ratio cur ponatur adverbium, quum non sequatur *ἔπειτα* vel simile quid; sed requiritur adiectivum, quemadmodum Latine diceremus *surrexit primus.* Scribendum est igitur *ἀνέστη πρῶτος μὲν κτέ.*

Sic infra VII. 1, 29. *εἰ βάρβαρον μὲν πόλιν οὐδεμίαν ἠθελήσαμεν κατασχεῖν, καὶ ταῦτα κρατοῦντες, Ἑλληνίδα δ' εἰς ἣν πρῶτον ἤλθομεν πόλιν κτέ.* bene est repositum *πρώτην*; sic quoque VII. 1, 12. *ἐντεῦθεν ἐξῄεσαν οἵ τε στρατηγοὶ πρῶτον καὶ οἱ ἄλλοι* nonnulli codices recte habent *πρῶτοι*. Pari modo corrigendus est Anab. II. 3, 17. *ἐπεὶ δ' ἀπήντησαν αὐτοῖς οἱ τῶν Ἑλλήνων στρατηγοί, ἔλεγε πρῶτον Τισσαφέρνης κτέ.* leg. *πρῶτος*; sic in Hellen. V. 4, 37. *εἰ δέ τις πόλις στρατιᾶς οὔσης ἔξω ἐπὶ πόλιν στρατεύσοι, ἐπὶ ταύτην ἔφη πρῶτον ἰέναι κατὰ τὸ δόγμα* leg. *πρώτην*. Ut autem Graece *πρῶτον* et *πρῶτος* sic Latine confunduntur *primus* et *primum*, quo vitio multi adhuc loci laborant. Unum apponere lubet. Legitur apud Liv. II. c. 5. „Ille primum dicitur vindicta liberatus" etc. ubi legatur *primus*. Cf. Handius de Part. Lat. IV. p. 577 seqq.

§ 3.

ὁμῶς δὲ δεῖ ἐκ τῶν παρόντων ἄνδρας ἀγαθούς τ' ἐλθεῖν καὶ μὴ ὑφίεσθαι, ἀλλὰ πειρᾶσθαι, ὅπως ἢν μὲν δυνώμεθα καλῶς νικῶντες σωζώμεθα κτέ.

Quid sit *ἄνδρας ἀγαθούς τ' ἐλθεῖν* nemo interpretum bene explicavit. Vertit Weiske *pro praesenti rerum statu viros fortes venire* i. e. *esse*, sed nullum huius locutionis exemplum attulit. Haec igitur interpretatio non placet. Verisimillimum est quod Wyttenbach coniecit *ἄνδρας ἀγαθούς τ' εἶναι κτέ.*; tum enim salva sunt omnia.

§ 5.

Ἀριαῖος δ', ὃν ἡμεῖς ἠθέλομεν βασιλέα καθιστάναι καὶ ἐδώκαμεν καὶ ἐλάβομεν πιστὰ μὴ προδώσειν ἀλλήλους κτέ.

In scriptore Attico non est ferenda forma *ἐδώκαμεν*, quae scriptoribus labentis Graecitatis est reddenda. Observavit hoc iam Moeris: *ἀπέδομεν ἀπέδοτε ἀπέ-*

δοσαν Ἀττικοὶ, ἀπεδώκαμεν ἀπεδώκατε ἀπέδωκαν Ἕλληνες. Nostro loco igitur reponi debet ἔδομεν, quod bene legitur Cyr. VI. 1, 8.

§ 8.

Εἰ μὲν οὖν βουλευόμεθα πάλιν αὐτοῖς διὰ Φιλίας ἰέναι, ἀνάγκη ἡμᾶς πολλὴν ἀθυμίαν ἔχειν, ὁρῶντας τοὺς στρατηγοὺς, οἳ διὰ πίστεως αὐτοῖς ἑαυτοὺς ἐνεχείρισαν, οἷα πεπόνθασιν.

Sensus loci flagitat εἰ μὲν οὖν βουλόμεθα quod est reponendum. Pari modo Anab. V. 6, 17. ὁ δὲ Σιλανὸς, δεδιὼς μὴ γένηται ταῦτα καὶ καταμείνῃ που ἡ στρατιὰ, ἐκφέρει εἰς τὸ στράτευμα λόγον ὅτι Ξενοφῶν βουλεύεται καταμεῖναι τὴν στρατιάν κτέ. emendatum est βούλεται. Sic in Hell. V. 4, 13. ubi ante legebatur εἶα οὖν αὐτοὺς βούλεσθαι ὅτι βουλεύοιντο περὶ τούτων emendarunt VV. DD. εἶα οὖν αὐτοὺς βουλεύεσθαι ὅτι [Dind. ὁποῖόν τι] βούλοιντο κτέ. Cf. Hellen. II. 3, 13.

§ 11.

Ἔπειτα δὲ, ἀναμνήσω γὰρ ὑμᾶς καὶ τοὺς τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων κινδύνους, ἵν' εἰδῆτε ὡς ἀγαθοῖς τ' ὑμῖν προσήκει εἶναι, σώζονταί τε σὺν τοῖς θεοῖς καὶ ἐκ πάνυ δεινῶν οἱ ἀγαθοί· ἐλθόντων μὲν γὰρ Περσῶν καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς παμπληθεῖ στόλῳ, ὡς ἀφανιούντων τὰς Ἀθήνας, ὑποστῆναι αὐτοῖς Ἀθηναῖοι τολμήσαντες ἐνίκησαν αὐτούς.

Verba ἀναμνήσω γὰρ — προσήκει εἶναι in parenthesi ponenda sunt.

Pro ὑποστῆναι αὐτοῖς legendum est ὑποστῆναι αὐτούς. Pari modo corrigendus est locus in Hellen. VII. 5, 12. ἔξεστι λέγειν ὡς τοῖς ἀπονενοημένοις οὐδεὶς ἂν ὑποσταίη leg. τοὺς ἀπονενοημένους. Sic in Thuc. II. c. 61. πόλιν μεγάλην οἰκοῦντας καὶ ἐν ἤθεσιν ἀντιπάλοις αὐτῇ τεθραμμένους χρεὼν καὶ ξυμ-

φοραῖς ταῖς μεγίσταις ἐθέλειν ὑφίστασθαι leg. *ξυμφορὰς τὰς μεγίστας.*

§ 13.

Ἔπειτ' ὅτε Ξέρξης ὕστερον ἀγείρας τὴν ἀναρίθμητον στρατιὰν ἦλθεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τότε ἐνίκων οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι τοὺς τούτων προγόνους καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν.

Expungatur vocabulum *προγόνους.*

§ 18.

Εἰ δέ τις αὖ ὑμῶν ἀθυμεῖ ὅτι ἡμῖν μὲν οὐκ εἰσὶν ἱππεῖς, τοῖς δὲ πολεμίοις πολλοὶ πάρεισιν, ἐνθυμήθητε ὅτι οἱ μύριοι ἱππεῖς οὐδὲν ἄλλο ἢ μύριοι ἄνθρωποί εἰσιν.

Collatis iis quae supra annotavi eiiciatur verbum *πάρεισιν*; et tollatur articulus in *οἱ μύριοι*, quod probat etiam sequens *μύριοι ἄνθρωποι* ubi recte abest.

§ 19.

Οὔκουν τῶν γ' ἱππέων πολὺ ἡμεῖς ἐπ' ἀσφαλεστέρου ὀχήματος ἐσμέν; οἱ μὲν γὰρ ἐφ' ἵππων κρέμανται, φοβούμενοι οὐχ ἡμᾶς μόνον ἀλλὰ καὶ τὸ καταπεσεῖν· ἡμεῖς δὲ κτέ.

Scribendum est *οἱ μὲν γὰρ ἀφ' ἵππων κρέμανται κτέ.*; quum *ἐφ' ἵππων* significet *in equis* quod h. l. admitti non potest.

§ 26.

Δοκεῖ οὖν μοι εἰκὸς καὶ δίκαιον εἶναι πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ πρὸς τοὺς οἰκείους πειρᾶσθαι ἀφικνεῖσθαι, καὶ ἐπιδεῖξαι τοῖς Ἕλλησιν ὅτι ἑκόντες πένονται ἐξὸν αὐτοῖς τοὺς νῦν οἴκοι ἀκλήρους πολιτεύοντας ἐνθάδε κομισαμένους πλουσίους ὁρᾶν.

Nemo credo facile explicabit quid significet in postremis *ἀκλήρους πολιτεύοντας*. Vertit Dindorfius: „ac Graecis ostendamus sua ipsos sponte pauperes esse, cum liceat iis, huc si deduxerint eos qui „domi iam vitam agunt inopem, opulentos videre."

Hoc, quod ad sententiam attinet satisfacit; unum tantum idque maximum obstat, quod nempe verbo *πολιτεύειν* significationem dedit, quam nunquam habet. Significat enim: *rempublicam administrare; fungi magistratu* et sim. nunquam *vitam agere*. Collatis autem antecedentibus *ἀλλὰ γὰρ δέδοικα μή, ἂν ἅπαξ μάθωμεν ἀργοὶ ζῆν καὶ ἐν ἀφθόνοις βιοτεύειν κτέ.*, et reputans Xenophontem verisimiliter ab oculos habuisse Odys. Λ. vs. 489.

βουλοίμην κ' ἐπάρουρος ἐὼν θητευέμεν ἄλλῳ,
ἀνδρὶ παρ' ἀκλήρῳ, ᾧ μὴ βίοτος πολὺς εἴη κτέ.

puto in nostro loco legendum esse *ἐξὸν αὐτοῖς τοὺς νῦν οἴκοι ἀκλήρους βιοτεύοντας ἐνθάδε κτέ.*

§ 37.

Εἰ *μὲν οὖν ἄλλος τις βέλτιον ὁρᾷ, ἄλλως ἐχέτω· εἰ δὲ μή, Χειρίσοφος μὲν ἡγείσθω, ἐπειδὴ καὶ Λακεδαιμόνιός ἐστιν.*

Legendum *εἰ μὲν οὖν ἄλλος τι βέλτιον ὁρᾷ κτέ.* aut [ut in § 38. *εἰ δέ τις ἄλλο βέλτιον ὁρᾷ*] *εἰ μὲν οὖν τις ἄλλο βέλτιον κτέ.*

§ 39.

Νῦν *τοίνυν ἔφη, ἀπιόντας ποιεῖν δεῖ τὰ δεδογμένα· καὶ ὅστις θ' ὑμῶν τοὺς οἰκείους ἐπιθυμεῖ ἰδεῖν, μεμνήσθω ἀνὴρ ἀγαθὸς εἶναι· οὐ γὰρ ἔστιν ἄλλως τούτου τυχεῖν· ὅστις τε ζῆν ἐπιθυμεῖ, πειράσθω νικᾶν· τῶν μὲν γὰρ νικώντων τὸ κατακαίνειν, τῶν δ' ἡττωμένων τὸ ἀποθνήσκειν ἐστίν.*

Scribendum *ἡττημένων*. Cf. quae annotavi supra II. 4, 6.

CAP. III.

§ 1.

Ταῦτα *ποιήσαντες ἠριστοποιοῦντο. Ἀριστοποιουμένων δ' αὐτῶν ἔρχεται Μιθριδάτης σὺν ἱππεῦσιν ὡς τριάκοντα καὶ καλεσάμενος τοὺς στρατηγοὺς εἰς ἐπήκοον λέγει ὧδε.*

Expungendum est *αὐτῶν*, quum pronomen in talibus a Graecis scriptoribus non addatur. Sic recte legitur e. c. in Anab. IV. 8, 5. *οἱ δ' εἶπον ἐρωτήσαντος ὅτι Μάκρωνες*. Cf. porro Hellen. IV. 1, 13. 2, 12. et loci supra [ad II. 5, 24.] a me laudati. Emendari debent Anab. III. 1, 2. *ὥστ' εὔδηλον ἦν ὅτι νικῶντες μὲν οὐδ' ἂν ἕνα φεύγοντα κατακαίνοιεν, ἡττηθέντων δ' αὐτῶν οὐδεὶς ἂν λειφθείη* exp. *αὐτῶν*; ibid. 3, 6. *οὐ πολὺ δὲ προεληλυθότων αὐτῶν ἐπιφαίνεται πάλιν ὁ Μιθριδάτης* exp. *αὐτῶν*; Hellen. IV. 2. 13. *ἐμβαλόντων δ' αὐτῶν κατὰ τὴν Ἐπιεικίαν τὸ μὲν πρῶτον κτέ.* exp. *αὐτῶν*.

§ 7.

Οἱ δ' ὀπισθοφύλακες τῶν Ἑλλήνων ἔπασχον μὲν κακῶς, ἀντεποίουν δ' οὐδέν· οἵ τε γὰρ Κρῆτες βραχύτερα τῶν Περσῶν ἐτόξευον καὶ ἅμα ψιλοὶ ὄντες εἴσω τῶν ὅπλων κατεκέκλειντο κτέ.

Scribendum *κατεκέκληντο* quae forma Atticis scriptoribus placuit. Sic etiam Herm. in Aiace vs. 1253 pro vulgari *ἐγκεκλειμένους* [alii *ἐγκεκλεισμένους*] scripsit *ἐγκεκλημένους*. Sic Goeller in Thucyd. V. 83. edidit *κατέκλησαν* etc. Cf. porro s. p. Rost. Gr. Gr. p. 310; Emslei. ad Herc. fur. vs. 729, Bacch. 652, 1299.

§ 18.

Ἦν οὖν αὐτῶν ἐπισκεψώμεθα τίνες πέπανται σφενδόνας καὶ τούτων τῷ μὲν αὐτῶν ἀργύριον δῶμεν, τῷ δ' ἄλλας πλέκειν ἐθέλοντι ἄλλο ἀργύριον τελῶμεν, καὶ τῷ σφενδονᾶν ἐντεταγμένῳ ἐθέλοντι ἄλλην τιν' ἀτέλειαν εὑρίσκωμεν κτέ.

Eiiciatur posterius *ἐθέλοντι* e praeced. inepte repetitum.

§ 19.

Ὁρῶ δὲ καὶ ἵππους ἐν τῷ στρατεύματι ὄντας, τοὺς μέν τινας παρ' ἐμοί, τοὺς δὲ τῷ Κλεάρχῳ καταλελειμμένους,

πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους αἰχμαλώτους σκευοφοροῦντας. Ἂν οὖν τούτους πάντας ἐκλέξαντες σκευοφόρα μὲν ἀντιδῶμεν, τοὺς δ' ἵππους εἰς ἱππέας κατασκευάσωμεν, ἴσως καὶ οὗτοί τι τοὺς φεύγοντας ἀνιάσουσιν.

Expungatur vocab. *τινας.*

Mirum est neminem interpretum sensisse, saltem indicasse difficultatem, qua verba *τοὺς ἵππους εἰς ἱππέας κατασκευάσωμεν* laborant. Dindorfius vertit: „Horum igitur omnium delectu habito, si pro iis iumenta substituerimus impedimentis vehendis idonea, equosque equitibus adornandos curaverimus" etc. qui igitur praepositioni *εἰς* eandem, quam Sturzius in Lexico Xenoph. significationem dedit, nimirum *in usum equitum.* Mea autem sententia leni mutatione legendum est *τοὺς δ' ἵππους εἰς ἱππείαν κατασκευάσωμεν κτέ.*

CAP. IV.

§ 5.

Ἐν ταύτῃ τῇ διώξει τοῖς βαρβάροις τῶν τε πεζῶν ἀπέθανον πολλοὶ καὶ τῶν ἱππέων ἐν τῇ χαράδρᾳ ζωοὶ ἐλήφθησαν ὡς ὀκτωκαίδεκα· τοὺς δ' ἀποθανόντας αὐτοκέλευστοι οἱ Ἕλληνες ᾐκίσαντο, ὡς ὅτι φοβερώτατον τοῖς πολεμίοις εἴη ὁρᾶν.

Postrema sic corrigenda puto ut legatur: *ὡς ὅτι φοβερώτατοι τοῖς πολεμίοις εἶεν ὁρᾶν.*

§ 23.

Εἰ δὲ καὶ διαβαίνειν τινὰ δέοι διάβασιν ἢ γέφυραν, οὐκ ἐταράττοντο, ἀλλ' ἐν τῷ μέρει οἱ λοχαγοὶ διέβαινον· καὶ εἴ που δέοι τι τῆς φάλαγγος, ἐπιπαρῆσαν οὗτοι.

Collata § 30. *οὕτω τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας πορευόμενοι, οἱ μὲν τῇ ὁδῷ κατὰ τοὺς γηλόφους, οἱ δὲ κατὰ τὸ ὄρος ἐπιπαριόντες* hoc loco scribatur *καὶ εἴ που δέοι τι τῆς φάλαγγος ἐπιπαρῇσαν οὗτοι.*

§ 30.

Οὕτω τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας πορευόμενοι, οἱ μὲν τῇ ὁδῷ κατὰ τοὺς γηλόφους, οἱ δὲ κατὰ τὸ ὄρος ἐπιπαριόντες, ἀφίκοντο εἰς τὰς κώμας καὶ ἰατροὺς κατέστησαν ὀκτώ.

Necessario requiritur in prioribus praepositio: repetendae sunt duae ultimae literae vocabuli *μὲν* et scribendum *οἱ μὲν ἐν τῇ ὁδῷ κτέ.*

§ 31.

Ἐνταῦθ' ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ τῶν τετρωμένων ἕνεκα καὶ ἅμ' ἐπιτήδεια πόλλ' εἶχον, ἄλευρα, οἶνον, κριθὰς ἵπποις συμβεβλημένας πολλάς. Ταῦτα δὲ συνενηνεγμένα ἦν τῷ σατραπεύοντι τῆς χώρας. Τετάρτῃ δ' ἡμέρᾳ καταβαίνουσιν εἰς τὸ πεδίον.

Expungatur vocab. *ἡμέρᾳ*, cuius in talibus solemnis est ellipsis: sic bene legitur, ut e multis exemplis unum afferam, § 37. *καὶ γίγνεται τοσοῦτον μεταξὺ τῶν στρατευμάτων ὥστε τῇ ὑστεραίᾳ οὐκ ἐφάνησαν οἱ πολέμιοι οὐδὲ τῇ τρίτῃ· τῇ δὲ τετάρτῃ κτέ.*

§ 35.

Οἵ τε γὰρ ἵπποι αὐτοῖς δέδενται καὶ ὡς ἐπιτοπολὺ πεποδισμένοι εἰσὶ τοῦ μὴ φεύγειν ἕνεκ' εἰ λυθείησαν· ἐάν τέ τις θόρυβος γίγνηται, δεῖ ἐπισάξαι τὸν ἵππον Πέρσῃ ἀνδρὶ, καὶ χαλινῶσαι δεῖ καὶ θωρακισθέντα ἀναβῆναι ἐπὶ τὸν ἵππον.

Mira nonnullis forte videbitur verbi *δεῖ* cum Dativo constructio et memini me in vetere editione annotationem marginalem viri docti cuiusdam vidisse, qui legere maluit *δεῖ ἐπισάξαι τὸν ἵππον Πέρσην ἄνδρα.* Hac autem mutatione non opus est, quum, quamvis rara, tamen nonnulla exempla illius constructionis inveniantur. Sic legitur e. c. apud Plat. de Rep. p. 608. C. *Τί οὖν; οἴει ἀθανάτῳ πράγματι ὑπὲρ τοσούτου δεῖν χρόνου ἐσπουδακέναι, ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ τοῦ παντός;* in Phileb. p. 33. B. *μηδὲν δεῖν*

μήτε μέγα μήτε σμικρὸν χαίρειν τῷ τὸν τοῦ νοεῖν καὶ φρονεῖν βίον ἑλομένῳ. Cf. porro Matth. Gr. Gr. § 411.

In postremis libenter legerem καὶ χαλινῶσαι δὲ καὶ κτὲ. Eandem rem Xenophon iterum narrat in Cyrop. III. 3, 26 seqq.

§ 41.

Κράτιστον, ὦ Χειρίσοφε, ἡμῖν ἵεσθαι ὡς τάχιστ' ἐπὶ τὸ ἄκρον· ἐὰν γὰρ τοῦτο λάβωμεν, οὐ δυνήσονται μένειν οἱ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ. Ἀλλ', εἰ βούλει, μένε ἐπὶ τῷ στρατεύματι· ἐγὼ δ' ἐθέλω πορεύεσθαι· εἰ δὲ χρήζεις, πορεύου ἐπὶ τὸ ὄρος, ἐγὼ δὲ μενῶ αὐτοῦ.

Necessario requiritur pronomen: scribendum εἰ δὲ χρήζεις, πορεύου σὺ κτὲ. Syllaba ου, ut saepe, sequens σὺ absorpsit.

§ 45.

Καὶ ἐνταῦθα πολλὴ μὲν κραυγὴ ἦν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατεύματος διακελευομένων τοῖς ἑαυτῶν· πολλὴ δὲ κραυγὴ τῶν ἀμφὶ Τισσαφέρνην τοῖς ἑαυτῶν διακελευομένων.

In apodosi expungantur vocabula κραυγὴ et τοῖς ἑαυτῶν διακελευομένων, ex protasi inepte repetita.

§ 49.

Οἱ δ' ἄλλοι στρατιῶται παίουσι καὶ βάλλουσι καὶ λοιδοροῦσι τὸν Σωτηρίδαν, ἔστ' ἠνάγκασαν λαβόντα τὴν ἀσπίδα πορεύεσθαι.

Sermo est hoc loco de Soterida quodam, qui Xenophonti exprobrabat, quod ille, quippe qui equo vehebatur, facillime iter facere poterat, ipse autem, qui pedibus incedere et praeterea scutum ferre debebat, graviter fatigabatur. Xenophon statim ex equo desiliit, Soteridam loco expulit, et, quamquam iam thorace indutus equestri, scutum eius insuper ferens, quam celerrime poterat, cum ceteris cucurrit. Ceteri autem milites, quibus hoc immane videbatur, Soteridam caedunt etc., donec eum coe-

gerunt non *capere* scutum sed *recipere*. Legendum est igitur *ἔστ' ἠνάγκασαν ἀναλαβόντα τὴν ἀσπίδα κτἑ.*

CAP. V.

§ 2.

Ἡνίκα δ' ἦν δείλη, ἐξαπίνης ἐπιφαίνονται οἱ πολέμιοι ἐν τῷ πεδίῳ καὶ τῶν Ἑλλήνων κατέκοψάν τινας τῶν ἐσκεδασμένων ἐν τῷ πεδίῳ καθ' ἁρπαγήν· καὶ γὰρ κτἑ.

Lepide in postremis additum est *ἐν τῷ πεδίῳ* quasi hostes qui se subito ostendunt in planitie occidere possunt Graecos qui e. c. in montibus essent. Est interpolatio insulsa et quantocyus expungenda.

§ 8.

Ἀπορουμένοις δ' αὐτοῖς προσελθών τις ἀνὴρ Ῥόδιος εἶπεν· Ἐγὼ ὑμᾶς θέλω, ὦνδρες κτἑ.

Locis iam memoratis [ad II. 4, 24. et III. 3, 1.] hic accedat in quo expungendum est *αὐτοῖς*.

LIBER IV.

CAP. I.

§ 2.

Ἐπεὶ δ' ἀφίκοντο ἔνθ' ὁ μὲν Τίγρης ποταμὸς παντάπασιν ἄπορος ἦν διὰ τὸ βάθος καὶ μέγεθος, πάροδος δ' οὐκ ἦν, ἀλλὰ τὰ Καρδούχια ὄρη ἀπότομα ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ ἐκρέματο, ἐδόκει δὲ τοῖς στρατηγοῖς διὰ τῶν ὀρέων πορευτέον εἶναι.

Postremum illud δὲ (pro quo Cast. legere volebat δὴ) sensum turbat et expungi debet.

§ 3.

ἤκουον γὰρ τῶν ἁλισκομένων ὅτι, εἰ διέλθοιεν τὰ Καρ-

δοῦχία ὄρη, ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ, ἣν μὲν βούλωνται, διαβήσονται· ἣν δὲ μὴ βούλωνται περιΐασιν.

Non solent Graeci scriptoribus in his et similibus ut *ἣν μὲν…, ἣν δὲ μὴ* aut *εἰ μὲν… εἰ δὲ μὴ* etc. post negationem repetere verbum. Expungatur igitur posterius *βούλωνται*. Sic recte legitur e. c. in Cyrop. I. 2, 11. *καὶ ὄψον δὲ τοῦτ' ἔχουσιν οἱ τηλικοῦτοι ὅ τι ἂν θηράσωσιν, εἰ δὲ μή, τὸ κάρδαμον*; ibid. VI. 4, 19. *καὶ εἰ μέν τις εἰπεῖν τι βούλεται λεξάτω. εἰ δὲ μή, ἐλθόντες κτέ.* Cf. porro Plat. de Rep. p. 375. C. etc.

Ibid.

καὶ τοῦ Εὐφράτου δὲ τὰς πηγὰς ἐλέγετο οὐ πρόσω τοῦ Τίγρητος εἶναι. καὶ ἔστιν οὕτως ἔχον.

Ultima haec verba, quae ita scribuntur ex coni. Abreschii, pro eo quod in codd. legitur *καὶ ἔστιν οὕτω στενόν*, lectoris est additamentum et quam celerrime expungi debet.

§ 13.

Σχολαίαν γὰρ ἐποίουν τὴν πορείαν πολλὰ ὄντα τὰ ὑποζύγια καὶ τὰ αἰχμάλωτα· καὶ πολλοὶ δὴ αὐτῶν, οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες, ἀπόμαχοι ἦσαν. διπλάσιά τε τἀπιτήδεια ἔδει πορίζεσθαι καὶ φέρεσθαι πολλῶν τῶν ἀνθρώπων ὄντων. Δόξαν δὲ ταῦτα ἐκήρυξαν οὕτω ποιεῖν.

Graece dicitur *δόξαν τοῦτο* aut *δόξαντα ταῦτα* etc., nunquam *δόξαντος τούτου* aut *δοξάντων τούτων*, multo minus ut nostro loco legitur. Hoc autem quum librarii nescirent multi loci pessime depravati sunt. Sic e. c. in Plat. de Rep. p. 337. E. *ἔπειτ', εἴ τι καὶ οἴεται περὶ τούτων, ἀπειρημένον αὐτῷ, ὅπως μηδὲν ἐρεῖ κτέ.* librarii usum nescientes participii *ἀπειρημένον* (quod, uti et *δέον, δεῆσον* etc. eodem modo, quo *δόξαν* usurpatur) addiderunt *εἴη* quod ta-

men Astius rectissime eiecit. Legendum est igitur δόξαν δὲ τοῦτ' ἐκήρυξαν κτέ. Eodem modo corrigatur Hellen. I. 1, 36. δόξαντος δὲ τούτου πληρωθεισῶν νεῶν κτέ. leg. δόξαν δὲ τοῦτο; ibid. I. 7, 30. καὶ δοξάντων τούτων καταλιπεῖν τρεῖς ναῦς ἕκαστον κτέ. leg. καὶ δόξαν τοῦτο; ibid. V. 2, 24. δοξάντων δὲ καὶ τούτων ἐκπέμπουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι leg. δόξαν δὲ καὶ τοῦτο; in Plat. Protagora p. 314 C. Δόξαν ἡμῖν ταῦτα, ἐπορευόμεθα leg. δόξαν ἡμῖν τοῦτο. Cf. porro Budaeus Comment. Gr. L. p. 18 et 219.

§ 20.

Ἀποκρίνεται πρὸς ταῦθ' ὁ Χειρίσοφος· Βλέψον, ἔφη, εἰς τὰ ὄρη καὶ ἰδὲ ὡς ἄβατα πάντ' ἐστίν.

Duplici de causa verba καὶ ἰδέ expungenda sunt: primum quod sunt insulsa et otiosa: tum quod forma ἰδέ scriptorum est post Aristotelicorum et in Attico scriptore non ferenda: hi semper ἰδοῦ.

§ 23.

Ὁ μὲν οὖν ἕτερος οὐκ ἔφη, καὶ μάλα πολλῶν φόβων προσαγομένων· ἐπειδὴ δ' οὐδὲν ὠφέλιμον εἶπεν, ὁρῶντος τοῦ ἑτέρου κατεσφάγη.

Scribendum ὁρῶντος τοῦ ἑτέρου ἀπεσφάγη. Cf. Hellen. VII. 4, 26. καὶ ὅσοι μὲν ξένοι ἦσαν αὐτῶν, ἀπέδοντο, ὅσοι δὲ φυγάδες, ἀπέσφαττον κτέ., quo tamen loco, ut hoc obiter moneam, legendum ἀπέσφαξαν.

§ 24.

Ὁ δὲ λοιπὸς ἔλεξεν ὅτι οὗτος μὲν διὰ τοῦτ' οὐ φαίη εἰδέναι ὅτι αὐτῷ τυγχάνει θυγάτηρ ἐκεῖ παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομένη· αὐτὸς δ' ἔφη ἡγήσεσθαι δυνατὴν καὶ ὑποζυγίοις πορεύεσθαι ὁδόν.

Scribendum est τυγχάνοι: porro Graece dicitur ἐκδίδοσθαι τινι cuius constructionis tot exempla inveniuntur ut addere putidum sit; expungendum igitur est παρ'.

§ 26.

Ἐνταῦθ' ἐδόκει συγκαλέσαντας λοχαγοὺς καὶ πελταστὰς καὶ τῶν ὁπλιτῶν λέγειν τε τὰ παρόντα καὶ ἐρωτᾶν εἴ τις αὐτῶν ἐστὶν ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐθέλει γενέσθαι καὶ ὑποστὰς ἐθελοντὴς πορεύεσθαι.

In verbis τῶν ὁπλιτῶν corruptela latere mihi videtur: fortasse excidit τινάς vel simile quid. Ut ut est hunc locum Viris me acutioribus commendo.

§ 27.

Ὑφίστανται τῶν μὲν ὁπλιτῶν Ἀριστώνυμος Μεθυδριεὺς Ἀρκὰς καὶ Ἀγασίας Στυμφάλιος Ἀρκάς. Ἀντιστασιάζων δ' αὐτοῖς Καλλίμαχος Παρράσιος, Ἀρκὰς καὶ οὗτος, ἔφη ἐθέλειν πορεύεσθαι προσλαβὼν ἐθελοντὰς ἐκ παντὸς τοῦ στρατεύματος.

Expungatur ter repetitum Ἀρκὰς uti et καὶ οὗτος. Illud addere aeque absurdum est ac si quis Batavis scribens, poneret e. c. N. N. Amstelodamensis ex Hollandia Septentrionali etc. Recte abest e. c. IV. 6, 20. ἐκ τούτου Ἀριστώνυμος Μεθυδριεὺς ἔρχεται ὁπλίτας ἔχων κτέ. Cf. porro 4, 15. 19. 7, 8. 9. 11. 13 etc. Expungendum etiam est IV. 3, 21.

CAP. II.

§ 8.

Οἱ δ' ἀμφὶ Χειρίσοφον, ἀκούσαντες τῆς σάλπιγγος, εὐθὺς ἵεντο ἄνω κατὰ τὴν φανερὰν ὁδόν· ἄλλοι δὲ τῶν στρατηγῶν κατ' ἀτριβεῖς ὁδοὺς ἐπορεύοντο ᾗ ἔτυχον ἕκαστοι, καὶ ἀναβάντες ὡς ἐδύναντο ἀνίμων ἀλλήλους τοῖς δόρασιν.

Nomina, quae dicuntur, collectiva, requirunt post se verbum in plurali sed ipsa in singulari numero poni debent. Cf. exempla collecta a Matth. o. l. p. 764. Ad ea autem pertinet etiam ἕκαστος, quo cum plurali iam utitur Homerus e. c. Odyss. XVIII. v. 428.

βάν ῥ' ἴμεναι κείοντες ἑὰ πρὸς δώμαθ' ἕκαστος. Cf. porro Xenoph. Cyrop. II. 4, 3. III. 1, 3. 3, 9. VIII. 1, 2. 5, 4. Anab. I. 7, 15. IV. 2, 12. de R. Lac. 6, 1 etc. et Wessel. ad Diod. Sic. II. p. 108. Bene igitur editores in Anab. III. 1, 3. *ἀνεπαύετο δ' ὅπου ἐτύγχανεν ἕκαστος* emendarunt *ἀνεπαύοντο.* Nostro loco corrigendum est *ἄλλοι δὲ τῶν στρατηγῶν κατ' ἀτριβεῖς ὁδοὺς ἐπορεύοντο ᾗ ἔτυχον ἕκαστος.* Pari modo ibid. V. 5, 5. *ἐν δὲ ταύταις πρῶτον μὲν τοῖς θεοῖς ἔθυσαν καὶ πομπὰς ἐποίησαν κατ' ἔθνος ἕκαστοι τῶν Ἑλλήνων* legendum est *ἕκαστος.* Contrario vitio laborat locus in Hellen. I. 7, 5. *μετὰ δὲ ταῦθ' οἱ στρατηγοὶ βραχέα ἕκαστος ἀπελογήσατο* leg. *ἀπελογήσαντο*; in Cyrop. VIII. 5, 4. *ὅταν δ' ἀνασκευάζωνται, συντίθησι μὲν ἕκαστος σκεύη οἷσπερ τέτακται χρῆσθαι* leg. *συντιθέασιν.*

§ 20.

Ἐνταῦθ' ἵσταντο οἱ πολέμιοι· καὶ ἐπεὶ ἤρξαντο καταβαίνειν ἀπὸ τοῦ μαστοῦ πρὸς τοὺς ἄλλους ἔνθα τὰ ὅπλα ἔκειντο, ἵεντο δὴ οἱ πολέμιοι πολλῷ πλήθει καὶ θορύβῳ.

Scribendum *ἔνθα τὰ ὅπλα ἔκειτο.*

§ 25.

Ὁπότε μὲν οὖν τοὺς πρώτους κωλύοιεν, Ξενοφῶν ὄπισθεν ἐκβαίνων πρὸς τὰ ὄρη ἔλυε τὴν ἀπόφραξιν τῆς παρόδου τοῖς πρώτοις, ἀνωτέρω πειρώμενος γίγνεσθαι τῶν κωλυόντων· ὁπότε δὲ τοῖς ὄπισθεν ἐπιθοῖντο, Χειρίσοφος ἐκβαίνων καὶ πειρώμενος ἀνωτέρω γίγνεσθαι τῶν κωλυόντων ἔλυε τὴν ἀπόφραξιν τῆς παρόδου τοῖς ὄπισθεν.

In postremis vocabula *καὶ πειρώμενος ἀνωτέρω γίγνεσθαι τῶν κωλυόντων τὴν ἀπόφραξιν τῆς παρόδου* e praecedentibus inepte sunt repetita et expungi debent.

CAP. III.

§ 21.

Οἱ δὲ πολέμιοι, ὁρῶντες μὲν τοὺς ἀμφὶ Χειρίσοφον εὐπετῶς τὸ ὕδωρ διαπερῶντας, ὁρῶντες δὲ τοὺς ἀμφὶ Ξενοφῶντα θέοντας εἰς τοὔμπαλιν, δείσαντες μὴ ἀποκλεισθείησαν φεύγουσιν ἀνὰ κράτος ὡς πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἔκβασιν ἄνω.

Expungatur *ἄνω*; quod etiam expungendum est infra § 23. *Χειρίσοφος δ' αὖ, ἐπεὶ διέβη, τοὺς μὲν ἱππέας οὐκ ἐδίωκεν, εὐθὺς δε κατὰ τὰς προσηκούσας ὄχθας ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἐξέβαινεν ἐπὶ τοὺς ἄνω πολεμίους.*

§ 22.

Λύκιος δὲ, ὁ τὴν τάξιν ἔχων τῶν ἱππέων, καὶ Αἰσχίνης, ὁ τὴν τάξιν ἔχων τῶν πελταστῶν τῶν ἀμφὶ Χειρίσοφον ἐπεὶ ἑώρων ἀνὰ κράτος φεύγοντας, εἵποντο·

Deleantur postrema *τάξιν ἔχων.*

§ 26.

Ξενοφῶν δὲ στρέψας πρὸς τοὺς Καρδούχους ἀντία τὰ ὅπλα ἔθετο· καὶ παρήγγειλε τοῖς λοχαγοῖς κατ' ἐνωμοτίας ποιήσασθαι ἕκαστον τὸν ἑαυτοῦ λόχον, παρ' ἀσπίδας παραγαγόντας τὴν ἐνωμοτίαν ἐπὶ φάλαγγος.

Scribendum est *παρ' ἀσπίδα παραγαγόντας κτἑ.* Sic bene legitur in libello de Rep. Lacedaem. 11, 8. *ἐὰν δ' ἐν τῷ τοιούτῳ ἐκ τοὐναντίου πολεμία φάλαγξ ἐπιφανῇ τῷ ἐνωμοτάρχῃ παρεγγυᾶται εἰς μέτωπον παρ' ἀσπίδα καθίστασθαι.* Cf. porro Eurip. Med. vs. 250 et formulam *ἐπ' ἀσπίδα.*

§ 28.

Ἰδὼν δ' αὐτοὺς καταβαίνοντας ὁ Ξενοφῶν, πέμψας ἄγγελον κελεύει αὐτοῦ μεῖναι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ μὴ διαβάντας.

Deleantur duo postrema vocabula.

§ 32.

Ἐν τούτῳ σημαίνει ὁ σαλπιγκτής· καὶ οἱ μὲν πολέμιοι

ἔφευγον πολὺ ἔτι θᾶττον· οἱ δ' Ἕλληνες τὰ ἐναντία στρέψαντες ἔφευγον διὰ τοῦ ποταμοῦ ὅτι τάχιστα.

Graece non potest dici *στρέφειν τἀναντία* neque *πλεῖν τἀναντία* etc. sed addi debet praepositio *εἰς*. Sic bene legitur in Hellen. II. 3, 31. *εἰ δὲ μή, πῶς ἂν ἀφίκοιντό ποτ' ἔνθα δεῖ, εἰ ἐπειδάν τι ἀντικόψῃ, εὐθὺς εἰς τἀναντία πλέοιεν.* Nostro igitur loco legendum est *οἱ δ' Ἕλληνες εἰς κτέ.* Pari modo emendari debet locus in Hellen. III. 4, 12. *ὁ δ' Ἀγησίλαος ἀντὶ τοῦ ἐπὶ Καρίαν ἰέναι, εὐθὺς τἀναντία ἀποστρέψας ἐπὶ Φρυγίας ἐπορεύετο* leg. *εἰς τἀναντία κτέ.*

CAP. IV.

§ 10.

ἐδόκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι διασκηνοῦν, ἀλλὰ συναγαγεῖν τὸ στράτευμα πάλιν. Ἐντεῦθεν συνῆλθον. καὶ γὰρ ἐδόκει διαιθριάζειν.

Legendum est *συνάγειν.* Aoristus II. et Praesens huius verbi cum compositis saepe a librariis confusa sunt. Sic apud Isocratem in Philippo § 108. Bekker. *τοὺς μὲν γὰρ ἐν τοῖς Ἕλλησι τοιοῦτόν τι διαπεπραγμένους εὕροιμεν ἂν οὐ μόνον αὐτοὺς διεφθαρμένους, ἀλλὰ καὶ τὸ γένος αὐτῶν ἐξ ἀνθρώπων ἠφανισμένον, ἐκεῖνον δ' αὐτόν τ' ἐν εὐδαιμονίᾳ τὸν βίον διάγοντα, τῷ τε γένει καταλιπόντα κτέ.* leg. *διαγαγόντα;* sic in Hellen. V. 2, 30. *καὶ ὑμεῖς δ' οἱ λοχαγοί τε καὶ οἱ μετὰ τούτων τεταγμένοι, ἀνίστασθε, καὶ λαβόντες ἀπαγάγετε τοῦτον ἔνθ' εἴρηται* leg. *ἀπάγετε.*

Postremam huius loci partem sic vertit **Dindorfius:** *quare rursum inde convenerunt quippe quod ipsis coelum serenum videretur.* Perspexit igitur quid hoc loco requirebatur. Legendum est enim pro *διαιθριά-*

ζειν quod verbum auctoritate caret, *ἐξαιθριάζειν*. Praepositiones autem *διὰ* et *ἐξ* centies confusae sunt, quod quam facile fieri potuerit unusquisque qui Bastii tabulam inspicere tantum vult, intelliget. Multi iam loci a VV. DD. emendati sunt; multi emendandi supersunt; quorum nonnullos indicabo. Sic apud Lysiam c. Diog. § 14. *ἐν γὰρ τῇ διοικίσει, ὅτ' ἐκ Κολυττοῦ διῳκίζετο εἰς τὴν Φαίδρου οἰκίαν κτὲ.* leg. *ἐξοικίσει* et *ἐξῳκίζετο*; apud Dionys. Halic. III. 11. *τὸ μὲν Ἀλβανῶν εὐγενὲς διαμένει τὸ δ' ἡμέτερον ἐξέφθαρται* leg. *διέφθαρται*; apud Isocr. in Paneg. § 158. *οὕτω δὲ φύσει πολεμικῶς πρὸς αὐτοὺς ἔχομεν, ὥστε καὶ τῶν μύθων ἥδιστα συνδιατρίβομεν τοῖς Τρωϊκοῖς καὶ Περσικοῖς, δι' ὧν ἔστι πυνθάνεσθαι κτὲ.* leg. *ἐξ ὧν*.

§ 13.

ἐκ δὲ τούτου καὶ οἱ ἄλλοι ἀναστάντες πῦρ ἔκαον καὶ ἐχρίοντο· πολὺ γὰρ ἐνταῦθ' εὕρισκον τὸ χρίσμα, ᾧ ἐχρῶντο ἀντ' ἐλαίου κτὲ.

Verbum *χρίω illino* habet in Perf. pass. *κέχριμαι*, a quo quum substantiva in *μα* deriventur scribendum est *χρῖμα*. Cf. omnino Matth. Gr. Gr. I. p. 677.

CAP. V.

§ 8.

Ἐπειδὴ δ' εἶπέ τις αὐτῷ τῶν ἐμπείρων ὅτι σαφῶς βουλιμιῶσι καὶ ἐάν τι φάγωσιν ἀναστήσονται, περιϊὼν ἐπὶ τὰ ὑποζύγια, εἴ πού τι ὁρῴη βρωτὸν, ἐδίδου καὶ διέπεμπε διδόντας τοὺς δυναμένους παρατρέχειν τοῖς βουλιμιῶσιν. Ἐπειδὴ δέ τι ἐμφάγοιεν, ἀνίσταντο καὶ ἐπορεύοντο.

In postremis expungendum est vocabulum *τι* quod additum est a lectore veram significationem verbi *ἐμφαγεῖν* nesciente. Praepositio *ἐν* enim saepe vim habet, ut ita dicam, diminutivam; diminutionem in-

dicat, ut cum Hermanno loquar. Sic ἐγχεῖν est *infundere*, et idem significat quod nostrum *een slokje geven*; sic ἐμπιεῖν *aliquantum potare*; sic ἐμφαγεῖν *aliquantum edere*, etc. Errat igitur Scholiasta ad Arist. Vesp. v. 1120 annotantis ἔμβραχυ, Ἀττικὴ συνήθεια, οὐδὲν πλέον δηλοῦσα ἢ τὸ βραχὺ, ὡς ἐμφαγεῖν τὸ φαγεῖν.

§ 10.

Ὁ δ' ἑρμηνεὺς εἶπε Περσιστὶ ὅτι παρὰ βασιλέως πορεύοιντο πρὸς τὸν σατράπην. Αἱ δ' ἀπεκρίναντο ὅτι οὐκ ἐνταῦθ' εἴη, ἀλλ' ἀπέχει ὅσον παρασάγγην.

Scribe ἀπέχοι.

§ 12.

Ἐλείποντο δὲ καὶ τῶν στρατιωτῶν οἵ τε διεφθαρμένοι ὑπὸ τῆς χιόνος τοὺς ὀφθαλμοὺς οἵ τ' ὑπὸ τοῦ ψύχους τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν ἀποσεσηπότες.

Ii qui non possunt ire eadem qua ceteri celeritate et qui ideo relinquuntur, Graece dicuntur ὑπολείπεσθαι. Sic in eodem hoc capite § 15. legitur διὰ τὰς τοιαύτας οὖν ἀνάγκας ὑπελείποντό τινες τῶν στρατιωτῶν κτέ. Cf. porro VII. 2, 6 etc. Nostro igitur loco legendum est ὑπελείποντο κτέ.

§ 14.

Ὅσοι δ' ὑποδεδεμένοι ἐκοιμῶντο, εἰσεδύοντ' εἰς τοὺς πόδας οἱ ἱμάντες καὶ τὰ ὑποδήματα περιεπήγνυντο· καὶ γὰρ ἦσαν, ἐπειδὴ ἀπέλιπε τὰ ἀρχαῖα ὑποδήματα, καρβάτιναι αὐτοῖς, πεποιημέναι ἐκ τῶν νεοδάρτων βοῶν.

Scribendum περιεπήγνυτο. Porro quum res quae deficiunt, non amplius suppetant, non dicantur ἀπολείπειν sed ἐπιλείπειν, scribendum est ἐπέλιπε. Sic bene legitur in Anab. IV. 7, 1. ἐκ δὲ τούτων ἐπορεύθησαν εἰς Ταόχους, σταθμοὺς πέντε, παρασάγγας τριάκοντα· καὶ τἀπιτήδεια ἐπέλιπε. Cf. porro VI. 2, 16, 20 etc.

§ 27.

Τούτους δ' ἔδει, ὁπότε τις διψῴη, λαβόντα εἰς τὸ στόμα ἀμύζειν· καὶ πάνυ ἄκρατος ἦν, εἰ μή τις ὕδωρ ἐπιχέοι· καὶ μάλ' ἡδὺ πόμα συμμαθόντι ἦν.

Collatis iis quae scribit Suidas in voce *μυζεῖ* h. l. scribendum est *μυζεῖν*. Laudat etiam locum Plutarchi scribentis: *Ὁ δὲ Δημοσθένης φάρμακον ἔχων ὑπὸ τῇ σφραγῖδι μυζήσας ἀπέθανε.* Cf. porro Act. Philol. Monac. I. p. 154.

Pro *πόμα* scribendum est *πῶμα*; quam formam Atticis scriptoribus unice in usu fuisse iam observavit Pors. ad Eurip. Hecub. vs. 392, addens multos esse locos, in quibus metrum *πῶμα* flagitet, nullum ubi *πόμα* postulet; paucos, ubi admittat. Dignissimum quod conferatur est quod disputarunt novissimi Stephani Thesauri editores in v. *πῶμα* et *ἔκπωμα*, qui merito quoque refutarunt ineptam eorum opinionem, qui putent, omnibus in locis brevem vocalem posse servari si statuatur primam syllabam vi liquidae literae *μ* produci.

Quod autem in postremis legitur *συμμαθόντι* sine dubio corruptum est; quid autem legendum sit nescio.

§ 28.

Ὁ δὲ Ξενοφῶν τὸν ἄρχοντα τῆς κώμης ταύτης σύνδειπνον ἐποιήσατο καὶ θαρρεῖν ἐκέλευεν αὐτόν, λέγων ὅτι οὔτε τῶν τέκνων στερήσοιτο τήν τ' οἰκίαν αὐτοῦ ἀντεμπλήσαντες τῶν ἐπιτηδείων ἀπίασιν, ἂν ἀγαθόν τι τῷ στρατεύματι ἐξηγησάμενος φαίνηται ἔστ' ἂν ἐν ἄλλῳ ἔθνει γένωνται.

Expungendum est *αὐτόν*, quod librarii quando nulla adest causa, saepe etiam inepte addunt. Sic praeter locos iam supra memoratos etiam in Hellen. IV. 7. 13. *Οἱ δ' Ἀχαιοὶ πεποιηκέναι τ' οὐδὲν αὐτὸν ἐνόμιζον, ὅτι πόλιν οὐδεμίαν προσειλήφει οὔθ' ἑκοῦσαν οὔτ' ἄκουσαν,*

ἐδέοντό τ᾽, εἰ μή τι ἄλλο, ἀλλὰ τοσοῦτόν γε χρόνον καταμεῖναι αὐτὸν, ἕως ἂν κτέ. eiiciatur posterius *αὐτόν.*

Porro pro *ἀπίασιν* ob praecedens *στερήσοιτο* legendum est *ἀπίοιεν.*

Pro *ἐξηγησάμενος* denique corrigendum est *διηγησάμενος.* Solemnis autem verborum *ἐξηγεῖσθαι* et *διηγεῖσθαι* est confusio, ob causas supra (ad IV. 4, 10) memoratas. Illud significat *explicare* hoc *narrare*, *dicere* etc.

§ 34.

Ἐπεὶ δ᾽ ἀλλήλους ἐφιλοφρονήσαντο, Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν κοινῇ δὴ ἀνηρώτων τὸν κωμάρχην διὰ τοῦ περσίζοντος ἑρμηνέως τίς εἴη ἡ χώρα.

Expunge *περσίζοντος.*

CAP. VI.

§ 9.

Εἰ γὰρ διατρίψομεν τὴν τήμερον ἡμέραν, οἵ τε νῦν ὁρῶντες ἡμᾶς πολέμιοι θαρσαλεώτεροι ἔσονται καὶ ἄλλους εἰκὸς, τούτων θαρρούντων, πλείους προσγενέσθαι.

Graece dicitur *ἡ αὔριον, ἡ κατόπιν, ἡ δεῦρο, ἡ τότε, ἡ σήμερον κτέ.* notissima ellipsi substantivi *ἡμέρα*; hoc igitur loco etiam expungendum est vocabulum *ἡμέραν.*

Porro quum Futurum requiratur pro *προσγενέσθαι* legendum est *προσγενήσεσθαι..*

§ 12.

Πολὺ γὰρ ῥᾷον ὄρθιον ἀμαχεὶ ἰέναι ἢ ὁμαλὲς ἔνθεν καὶ ἔνθεν πολεμίων ὄντων· καὶ νύκτωρ ἀμαχεὶ μᾶλλον ἂν τὰ πρὸ ποδῶν ὁρῴη τις ἢ μεθ᾽ ἡμέραν μαχόμενος· καὶ ἡ τραχεῖα τοῖς ποσὶν ἀμαχεὶ ἰοῦσιν εὐμενεστέρα ἢ ὁμαλὴ τὰς κεφαλὰς βαλλομένοις.

Expungendum est vocabulum *ποσὶν* quod absurde est

additum: porro adiect. *ὁμαλὴ* requirit articulum, qui in praecedenti *ἡ τραχεῖα* bene additur; *βαλλομένοις* denique flagitat *τοῖς*, ut bene iam scriptum est *τοῖς ἰοῦσιν*. Totus igitur locus sic legendus est: *καὶ ἡ τραχεῖα τοῖς ἀμαχεὶ ἰοῦσιν εὐμενεστέρα ἢ ἡ ὁμαλὴ τοῖς τὰς κεφαλὰς βαλλομένοις.*

§ 13.

Δοκοῦμεν δ' ἂν μοι ταύτῃ προσποιούμενοι προσβάλλειν ἐρημοτέρῳ ἂν τῷ ἄλλῳ ὄρει χρῆσθαι· μένοιεν γὰρ αὐτοῦ μᾶλλον ἀθρόοι οἱ πολέμιοι.

Iterum h. l. nobis offertur exemplum particulae *ἂν* sequentis verbi primis literis obliteratae. Legendum est *μένοιεν γὰρ ἂν αὐτοῦ κτέ.* Cf. omnino Krüger ad h. l.

§ 17.

Ἔχω δὲ καὶ ἡγεμόνας· οἱ γὰρ γυμνῆτες τῶν ἐφεπομένων ἡμῖν κλωπῶν ἔλαβόν τινας ἐνεδρεύσαντες· καὶ τούτων πυνθάνομαι ὅτι οὐκ ἄβατόν ἐστι τὸ ὄρος, ἀλλὰ νέμεται καὶ αἰξὶ καὶ βουσίν. ὥστ', ἤνπερ ἅπαξ λάβωμέν τι τοῦ ὄρους, βατὰ καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἔσται.

Ut praeter alios bene observavit Hermannus ad Vigerum p. 52, Genitivus saepe apud Atticos, praecipue autem apud Demosthenem et Xenophontem, cum verbo activo coniungitur accusativi loco, cum scilicet non tota res sed pars eius intelligitur; subaudito pronomine *τις* vel substantivo *μέρος* etc. Sic bene legitur in Anab. IV. 5, 35. *αὐτὸς δὲ τῶν πώλων λαμβάνει καὶ τῶν ἄλλων στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν ἔδωκεν ἑκάστῳ πῶλον κτέ.* Patet igitur ex his nostro loco expungendum esse vocabulum *τι*.

§ 24.

Πρὶν δ' ὁμοῦ εἶναι τοὺς πολλοὺς ἀλλήλοις, συμμιγνύουσιν οἱ κατὰ τὰ ἄκρα καὶ νικῶσιν οἱ Ἕλληνες καὶ διώκουσιν.

Antiqui scriptores Attici utebantur semper forma in

υμι, dicebant igitur ὄμνυμι, δείκνυμι, ἀπόλλυμι etc. Aetate autem Menandrea forma in ύω in usum venit; unde bene in eius fragmentis legitur: Γλυκέρα, τί κλάεις; ὀμνύω σοι τὸν Δία. Cf. porro Thom. Mag. in ὄμνυμι, ῥύπτεσθαι, ζωννὺς etc. Librarii autem saepissime, ne dicam semper, recentiorem formam etiam antiquioribus scriptoribus obtrudunt. Vera forma apud Xenophontem invenitur e. c. Cyrop. I. 6, 10. II. 1, 13. 2, 30. 4, 6. V. 5, 20. VI. 4, 20. VIII. 1, 30 etc. Nostro igitur loco legendum est συμμιγνύασι. Pari modo vera forma restituenda est Anab. V. 9, 31. l. ὄμνυμι, 10, 2. l. δεικνύασι. VI. 4, 4. l. ἐπιδείκνυσιν; 4, 17. VII. 1, 17. 2, 3. Cyrop. I. 4, 10. III. 2, 1. 3, 12. VI. 1, 7. VIII. 1, 21. 23. 32. 6, 11. Hellen. IV. 4, 2. 5. V. 2, 43 etc.

§ 25.

Ἐν τούτῳ δὲ καὶ οἱ ἐκ τοῦ πεδίου οἱ μὲν πελτασταὶ τῶν Ἑλλήνων δρόμῳ ἔθεον πρὸς τοὺς παρατεταγμένους, Χειρίσοφος δὲ βάδην ταχὺ ἐφείπετο σὺν τοῖς ὁπλίταις.

Quid sit βάδην ταχύ nemo, ut opinor, facile explicabit; simile saltem exemplum nusquam inveni. Ridicula est Krügeri annotatio, qui dicit βάδην ταχύ *gradatim quidem sed celeriter tamen*, quae igitur non est admittenda. Mea autem sententia, hoc loco excidit locutio militaris quae significat *celerius aliquanto quam gradatim* et quae occurrit e. c. in Hellen. V. 4, 53. ὡς μέντοι ἐγγὺς τοῦ τείχους ἐγένοντο, ὑποστρέφουσιν οἱ Θηβαῖοι. Οἱ δὲ Σκιρῖται ἰδόντες αὐτοὺς θᾶττον ἢ βάδην ἀπῆλθον. Expuncto igitur vocabulo ταχὺ (quae est explicatio marginalis eius locutionis et quae, ut saepe marginalia, in textum irrepsit) legendum est: Χειρίσοφος δὲ θᾶττον ἢ βάδην ἐφείπετο σὺν τοῖς ὁπλίταις. Eodem fere modo corrigendus videtur locus in Hellen. V. 4, 42. ubi

nunc legitur: *ὥσθ' οἱ Θηβαῖοι μάλ' ἀχθόμενοι τῇ ἐμβολῇ θάττονα τὴν ἀποχώρησιν ἐποιοῦντο κτέ.* pro *θάττονα* scribendo *θᾶττον ἢ βάδην.*

CAP. VII.

§ 5.

Ἢν δὲ τοὺς λίθους ἀναλώσωσιν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἄλλο τι ἢ οὐδὲν κωλύει παριέναι; οὐ γὰρ δὴ ἐκ τοῦ ἐναντίου ὁρῶμεν, εἰ μὴ ὀλίγους τούτους ἀνθρώπους.

Scribendum ut evitetur hiatus *ἐκ τοὐναντίου.* Cf. omnino Doct. Hirschig o. l. p. 87 seqq.

§ 19.

Ἐντεῦθεν δ' ἦλθον σταθμοὺς τέτταρας, παρασάγγας εἴκοσι, πρὸς πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα καὶ οἰκουμένην· ἐκαλεῖτο δὲ Γυμνίας. Ἐκ ταύτης ὁ τῆς χώρας ἄρχων τοῖς Ἕλλησιν ἡγεμόνα πέμπει, ὅπως διὰ τῆς ἑαυτῶν πολεμίας χώρας ἐπάγοι αὐτούς.

Xenophon nusquam scripsit *ἔρχεσθαι σταθμούς* sed semper *διέρχεσθαι.* Sic bene legitur in Anab. II. 4, 12. *διελθόντες δὲ τρεῖς σταθμοὺς ἀφίκοντο πρὸς τὸ Μηδίας καλούμενον τεῖχος κτέ.* Cf. porro III. 3, 11. 4, 37. IV. 5, 19. 22. VI. 3, 5. VII. 3, 9 etc. Hoc igitur loco legendum est *ἐντεῦθεν διῆλθον σταθμοὺς τέτταρας κτέ.*

Expungendum porro est *χώρας*, quum dicatur *ἡ φιλία, ἡ πολεμία* ellipsi substantivi *χώρα.*

Pro *ἐπάγοι* denique, quod h. l. nihili est vel cum Weiskio legendum est *ἀπάγοι*; vel cum Cod. E et F. *ἄγοι.*

CAP. VIII.

§ 11.

Ἔπειτα δ', ἢν μὲν ἐπὶ πολλοὺς τεταγμένοι προσάγωμεν, περιττεύσουσιν ἡμῶν οἱ πολέμιοι καὶ τοῖς περιττοῖς χρήσονται ὅ τι ἂν βούλωνται· ἐὰν δ' ἐπ' ὀλίγων τεταγμένοι

ἴωμεν, οὐδὲν ἂν εἴη θαυμαστὸν εἰ διακοπείη ἡμῶν ἡ φάλαγξ ὑπ' ἀθρόων πη καὶ βελῶν καὶ ἀνθρώπων συμπεσόντων.

In prioribus legendum est *ἐπὶ πολλῶν*, ut patet et ex sequenti *ἐπ' ὀλίγων* et Cyrop. VIII. 3, 8. Anab. I. 2, 15 etc. Cf. inprimis Hellen. III. 4, 13. *ἰδόντες δ' ἀλλήλους οὐδὲ τέτταρα πλέθρα ἀπέχοντας, τὸ μὲν πρῶτον ἔστησαν ἀμφότεροι, οἱ μὲν Ἕλληνες ἱππεῖς ὥσπερ φάλαγξ ἐπὶ τεττάρων παρατεταγμένοι, οἱ δὲ βάρβαροι τοὺς πρώτους οὐ πλέον* [l. *πλεῖν*] *ἢ εἰς δώδεκα ποιήσαντες, τὸ βάθος δ' ἐπὶ πολλῶν.*

§ 19.

Οἱ δὲ πολέμιοι, ὡς ἤρξαντο θεῖν, οὐκέτι ἔστησαν, ἀλλὰ φυγῇ ἄλλος ἄλλῃ ἐτράπετο. Οἱ δ' Ἕλληνες ἀναβάντες ἐστρατοπεδεύσαντο ἐν πολλαῖς κώμαις καὶ τἀπιτήδεια πόλλ' ἐχούσαις.

Post *ἄλλος ἄλλο* aut *ἄλλῃ* etc. poni debet pluralis. Sic e. c. bene legitur in Plat. de Rep. 550 E. *ἔπειτά γ', ἄλλος ἄλλον ὁρῶν .... αὐτῶν ἀπειργάσαντο.* Nostro igitur loco legendum est *ἀλλὰ φυγῇ ἄλλος ἄλλῃ ἐτράποντο.* Pari modo corrigi debet locus in Symp. 220 C., ubi nunc legitur: *καὶ ἤδη ἦν μεσημβρία, κἄνθρωποι ᾐσθάνοντο, καὶ θαυμάζοντες ἄλλος ἄλλῳ ἔλεγεν, ὅτι κτέ.* scrib. *ἔλεγον.*

§ 23.

Καὶ ἐντεῦθεν ὁρμώμενοι ἐληΐζοντο τὴν Κολχίδα.

Atticis scriptoribus in usu fuit e. c. *λῄζεσθαι, κλῄζειν, χρῄζειν* etc., Ionicis autem *ληΐζεσθαι, κληΐζειν, χρηΐζειν* etc. Illa igitur forma, quae unica vera est et quae occurrit e. c. Anab. III. 4, 41. IV. 8, 5. V. 5, 1. 7, 17. Hellen. I. 5, 20. Cyrop. I. 2, 1. 6, 15 etc. et hoc et multis aliis locis e. c. Anab. V. 1, 9. 9, 1. VI. 4, 27. VII. 2, 34. 3, 31. 5, 13 etc. reponenda est.

LIBER V.

CAP. I.

§ 3.

Ἔπειτα δὲ Χειρίσοφος ἀνέστη καὶ εἶπεν ὧδε· Φίλος μοί ἐστιν, ὦνδρες, Ἀναξίβιος, ναυαρχῶν δὲ τυγχάνει.

In postremis videtur particula δὲ quae sensum turbat esse amovenda et ultima syllaba substantivi Ἀναξίβιος esse repetenda, ita ut legatur φίλος μοί ἐστιν, ὦνδρες, Ἀναξίβιος, ὃς ναυαρχῶν τυγχάνει.

§ 7.

Ἀλλά μοι δοκεῖ σὺν προνομαῖς λαμβάνειν τἀπιτήδεια, ἄλλως δὲ μὴ πλανᾶσθαι, ὡς σώζησθε· ἡμᾶς δὲ τούτων ἐπιμελεῖσθαι. Ἔδοξε ταῦτα.

Usus vocabuli προνομή hic est metaphoricus, desumtus a pastore. In rebus militaribus dicitur de iis qui educunt milites praedatum. Emendandum autem est ἐν προνομαῖς. Eodem modo corrigatur Hellen. IV. 1, 16. ἐνταῦθα μὲν δὴ διεχείμαζε, καὶ αὐτόθεν καὶ σὺν προνομαῖς τἀπιτήδεια τῇ στρατιᾷ λαμβάνων leg. ἐν.

§ 12.

Ἐννοήσατε δ' ἔφη, εἰ εἰκὸς καὶ τρέφειν ἀπὸ κοινοῦ οὓς ἂν καταγάγωμεν ὅσον ἂν χρόνον ἡμῶν ἕνεκα μένωσι, καὶ ναῦλον συνθέσθαι, ὅπως ὠφελοῦντες καὶ ὠφελῶνται.

Sensus huius loci necessario requirit ut legatur ὅπως ὠφελοῦντες καὶ ἀντωφελῶνται. Conf. Memor. II. 8, 3 etc.

CAP. II.

§ 3.

Ἐπεὶ δ' ἦσαν ἐν τῇ ἄνω χώρᾳ οἱ Ἕλληνες, ὁποῖα τῶν χωρίων τοῖς Δρίλαις ἁλώσιμα ἐδόκει εἶναι ἐμπιπράντες ἀπῄεσαν· καὶ οὐδὲν ἦν λαβεῖν, εἰ μὴ ὗς καὶ βοῦς ἢ ἄλλο τι κτῆνος τὸ πῦρ διαπεφευγός.

Scribendum *ἐμπιμπράντες*; quod ubique est reponendum.

§ 6.

Ὡς δ' οὐκ ἐδύναντ' ἀποτρέχειν, ἦν γὰρ ἐφ' ἑνὸς ἡ κατάβασις ἐκ τοῦ χωρίου εἰς τὴν χαράδραν, πέμπουσι πρὸς Ξενοφῶντα ὃς ἡγεῖτο τοῖς ὁπλίταις.

Differunt *ἡγεῖσθαί τινος* et *τινί*; illud est *dux esse alicuius*; cf. Cyrop. VIII. 3, 17. *ἐπὶ δὲ τούτοις μύριοι ἄλλοι Περσῶν ἱππεῖς τεταγμένοι ὡσαύτως, ἡγεῖτο δ' αὐτῶν Ὑστάσπης κτέ.*; hoc *ductor esse alicui*, *viam monstrare*, cf. Cyrop. VII. 2, 3. *ἡγήσατο δ' αὐτοῖς ἀνὴρ Πέρσης, δοῦλος γεγενημένος κτέ.* Nostro igitur loco legendum est *ὃς ἡγεῖτο τῶν ὁπλιτῶν*. Pari modo emendandus est locus in Hellen. IV. 2, 9. *ἡ δὲ πόλις, ἐπεὶ Ἀγησίπολις παῖς ἔτι ἦν, Ἀριστόδημον τοῦ γένους ὄντα καὶ πρόδικον τοῦ παιδὸς, ἡγεῖσθαι τῇ στρατιᾷ ἐκέλευον*, leg. *τῆς στρατιᾶς*.

§ 7.

Ὁ δ' ἐλθὼν λέγει ὅτι ἔστι χωρίον χρημάτων πολλῶν μεστόν· τοῦτο οὔτε λαβεῖν δυνάμεθα, ἰσχυρὸν γάρ ἐστιν κτέ.

Scribendum *τοῦτο δ' οὔτε λαβεῖν κτέ.*

§ 17.

Καὶ ἐρωτώμενοι οἱ ἐκπίπτοντες ἔλεγον ὅτι ἄκρα τίς ἐστιν ἔνδον καὶ οἱ πολέμιοι πολλοὶ, οἳ παίουσιν ἐκδεδραμηκότες τοὺς ἔνδον ἀνθρώπους.

Expungatur ultimum vocabulum, quo saepe obvia ellipsis suppleta est. Cf. VII. 5, 34. *ὅπου δὲ ληφθήσοιτο ὅπλα ἐν οἰκίᾳ, προηγόρευεν ὡς πάντες οἱ ἔνδον ἀποθανοῖντο.*

§ 20.

Ὁ δὲ Ξενοφῶν καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐσκόπουν εἰ οἷόν τ' εἴη τὴν ἄκραν λαβεῖν· ἦν γὰρ οὕτω σωτηρία ἀσφαλής· ἄλλως δὲ παγχάλεπον ἐδόκει εἶναι ἀπελθεῖν· σκοπουμένοις δ' αὐτοῖς ἔδοξε παντάπασιν ἀνάλωτον εἶναι τὸ χωρίον.

Locis iam supra emendatis (ad II. 4, 24. III. 3, 1. 5, 8.) accedat hic, ubi expungendum est pronomen. Sic in Anab. IV. 3, 17. *πορευομένων δ' αὐτῶν ἀντιπαρῄεσαν αἱ τάξεις τῶν ἱππέων* eiic. *αὐτῶν*; ibid. 4, 8. *στρατοπεδευομένων δ' αὐτῶν γίγνεται τῆς νυκτὸς χιὼν πολλή* eiic. *αὐτῶν*; ibid. § 11. *νυκτερευόντων δ' αὐτῶν ἐνταῦθ' ἐπιπίπτει χιὼν ἄπλετος* eiic. *αὐτῶν* etc.

§ 32.

Καὶ αὐτοὶ ἐπὶ πόδα ἀνεχώρησαν βαλλόμενοι· οἱ βοηθήσαντες καὶ ἀντιτοξεύοντές τινες τῶν Κρητῶν. Οὕτως ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ στρατόπεδον πάντες σῶοι ὄντες.

Expungatur *ὄντες*.

CAP. IV.

§ 21.

Ἀλλ' ἡμᾶς δεῖ παρασκευάζεσθαι, ὅπως καὶ τοῖς φίλοις οὖσι τῶν βαρβάρων δόξητε κρείττους αὐτῶν εἶναι καὶ τοῖς πολεμίοις δηλώσητε, ὅτι οὐχ ὁμοίοις ἀνδράσι μαχοῦνται νῦν τε καὶ ὅτε τοῖς ἀτάκτοις ἐμάχοντο.

Collatis iis quae annotavit Dawesius in Miscell. Crit. p. 418 seqq. h. l. legendum est *δόξετε* et *δηλώσετε*. Ingens autem est numerus locorum eodem modo corruptorum, quorum nonnullos ex Plutarcho indicabo. Sic legitur in Coriol. c. 17. *ἐκέλευον σκοπεῖν, ὅπως ἐπιεικέσι λόγοις καὶ δόγμασι χρηστοῖς πραΰνωσι καὶ καταστήσωσι τοὺς πολλούς* leg. *πραΰνουσι καὶ καταστήσουσι*; in Philop. c. 17. *αἰτουμένου δὲ παρὰ τῶν Ἀχαιῶν, ὅπως ἐάσωσι τοὺς Λακεδαιμονίων φυγάδας κατελθεῖν κτέ.* leg. *ἐάσουσι*; in Tito c. 7. *καὶ ὁ Τίτος παρ' αὐτοῦ τοὺς πράξοντας ὅπως ἐπιψηφίσηται ἡ σύγκλητος χρόνον αὐτῷ κτέ.* leg. *ἐπιψηφιεῖται*; ibid. c. 10. *ὁ Τίτος ἐξέπεισε.... ὅπως ὁλόκληρος ἡ χάρις ὑπάρξῃ παρ' αὐτοῦ τοῖς Ἕλλησιν*

leg. ὑπάρξει; in Arist. c. 7. λέγεταί τινα.... ἀναδόντα τῷ Ἀριστείδῃ τὸ ὄστρακον ὡς ἑνὶ τῶν τυχόντων παρακαλεῖν, ὅπως Ἀριστείδην ἐγγράψῃ leg. ἐγγράψει; in Cat. min. c. 9. ἄγε, ὅπως, ὦ Μουνάτιε, τῇ Ἀτιλίᾳ τὴν ὑπόσχεσιν ἐμπεδώσῃς leg. ἐμπεδώσεις; in Ages. c. 37. ἐκείνῳ δ' ἐπέστειλαν ὁρᾶν κελεύοντες, ὅπως πράξῃ τὸ τῇ Σπάρτῃ συμφέρον leg. πράξει. Sic etiam in Anab. I. 3, 14. πέμψαι δὲ καὶ προκαταληψομένους τὰ ἄκρα, ὅπως μὴ φθάσωσι μήτ' ὁ Κῦρος κτέ. leg. φθήσονται.

§ 26.

Ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτῶν ὁ ἐν τῷ μόσυνι τῷ ἐπ' ἄκρου ᾠκοδομημένῳ, ὃν τρέφουσι πάντες κοινῇ αὐτοῦ μένοντα καὶ φυλάττοντα, οὐκ ἤθελεν ἐξελθεῖν, οὐδ' ὁ ἐν τῷ πρότερον αἱρεθέντι χωρίῳ ἀλλ' αὐτοῦ σὺν τοῖς μοσύνοις κατεκαύθησαν.

Expuncta praepositione σὺν legendum est ἀλλ' αὐτοῖν τοῖν μοσύνοιν.

§ 29.

Κάρυα δ' ἐπὶ τῶν ἀνωγαίων ἦν πολλὰ τὰ πλατέα, οὐκ ἔχοντα διαφυὴν οὐδεμίαν. Τούτῳ καὶ πλείστῳ σίτῳ ἐχρῶντο ἕψοντες καὶ ἄρτους ὀπτῶντες. Οἶνος δ' εὑρίσκετο ὃς ἄκρατος μὲν ὀξὺς ἐφαίνετ' εἶναι ὑπὸ τῆς αὐστηρότητος· κερασθεὶς δ', εὐώδης τε καὶ ἡδύς·

Scribendum est ἀνώγεων. Cf. Suidas in voce. De forma κερασθείς qua nullus scriptor Atticus usus est pro κραθείς vide quae annotavi ad VII. 1, 8.

§ 31.

Τὰ δὲ πλεῖστα τοιάδ' ἦν τῶν χωρίων· ἀπεῖχον αἱ πόλεις ἀπ' ἀλλήλων στάδια ὀγδοήκοντα, αἱ δὲ πλεῖον, αἱ δὲ μεῖον. ἀναβοώντων δ' ἀλλήλων συνήκουον εἰς τὴν ἑτέραν ἐκ τῆς ἑτέρας πόλεως.

Vertit Dindorf.: „quod si magna voce inclamarent, „se mutuo ab urbe una ad alteram exaudiebant."

Perspexit igitur quid sensus loci postularet; sed id Graeca verba non significant. *Συνακούω* enim non significat *exaudire*, sed *simul audire*, quod luculenter patet e loco Plut. in Pyrrho c. 5. *καί ποτε κωμάσας παρὰ τὴν ἀδελφὴν Καδμείαν ἐχρῆτο λαλιᾷ περὶ τούτων οὐδένα συνακούειν οἰόμενος κτέ.* Alio igitur composito verbi *ἀκούειν* utendum est, nempe *ἐξακούειν* quod nostro loco est reponendum.

§ 32.

Ἐπεὶ δὲ πορευόμενοι ἐν τοῖς φίλοις ἦσαν, ἐπεδείκνυσαν αὐτοῖς παῖδας τῶν εὐδαιμόνων σιτευτούς, τεθραμμένους καρύοις ἑφθοῖς κτέ.

Expungendum est *τεθραμμένους*, quod plane est superfluum et quod etiam omittit Pollux I. 233. *Φησὶ γὰρ περὶ αὐτῶν Ξενοφῶν παῖδας σεσιτευμένους καρύοις ἑφθοῖς.*

CAP. V.

§ 3.

Καὶ πολλὰ καταθυσάντων τέλος ἀπεδείξαντο οἱ μάντεις πάντες γνώμην ὅτι οὐδαμῇ προσίεντο οἱ θεοὶ τὸν πόλεμον.

Expunge *γνώμην*. Sic bene legitur supra V. 2, 9. *οἱ γὰρ μάντεις ἀποδεδειγμένοι ἦσαν ὅτι μάχη μὲν ἔσται.*

§ 22.

Ἃ δ' ἠπείλησας, ὡς, ἢν ὑμῖν δοκῇ, Κορύλαν καὶ Παφλαγόνας συμμάχους ποιήσεσθ' ἐφ' ἡμᾶς, ἡμεῖς δ', ἢν μὲν ἀνάγκη ᾖ, πολεμήσομεν καὶ ἀμφοτέροις· ἤδη γὰρ καὶ ἄλλοις πολλαπλασίοις ὑμῶν ἐπολεμήσαμεν. ἂν δὲ δοκῇ ἡμῖν, καὶ φίλον ποιούμεθα τὸν Παφλαγόνα.

In tribus Codd. legitur *φίλον ποιήσομεν*; quae lectio bona est, quod ad tempus, mala quod ad formam verbi attinet. Quum enim opponantur *πολεμήσομεν* et *καὶ φίλον π.* patet Futurum requiri. Quum au-

tem *φίλον ποιεῖν* significet *alteri alicuius amicitiam conciliare; φίλον ποιεῖσθαι sibi alicuius amicitiam conciliare*, sequitur h. l. legendum esse *καὶ φίλον ποιησόμεθα κτἕ.*

CAP. VI.

§ 4.

Εἰ μὲν συμβουλεύοιμι ἃ βέλτιστά μοι δοκεῖ εἶναι, πολλά μοι ἀγαθὰ γένοιτο· εἰ δὲ μὴ, τἀναντία· αὕτη γὰρ ἡ ἱερὰ συμβουλὴ λεγομένη εἶναι δοκεῖ μοι παρεῖναι.

Scribendum *αὐτὴ γὰρ κτἕ.*

§ 12.

Ὦ Σινωπεῖς, οἱ μὲν ἄνδρες ᾕρηνται πορείαν ἣν ὑμεῖς συμβουλεύετε· οὕτω δ' ἔχει· εἰ μὲν μέλλει πλοῖα ἔσεσθαι ἱκανὰ ἀριθμῷ ὡς ἕνα μὴ καταλείπεσθαι ἐνθάδε, ἡμεῖς δὲ πλέοιμεν ἄν.

Duo h. l. animadvertenda sunt. Scribendum est *τὴν πορείαν* quum articulus necessario requiratur. Expungendum est *ἀριθμῷ*, quod inepte est additum a sciolo quodam, qui *ἱκανά* explicare volebat.

§ 23.

Ὑπισχνοῦμαι δ' ὑμῖν, ἐὰν ἐκπλέητε ἀπὸ νουμηνίας, μισθοφορὰν παρέξειν ὑμῖν Κυζικηνὸν ἑκάστῳ τοῦ μηνός· καὶ ἄξω ὑμᾶς εἰς τὴν Τρῳάδα, ἔνθεν καὶ εἰμὶ, φυγάς.

Patet e sequentibus inepte additum esse ideoque quantocius expungendum esse vocabulum *φυγάς*.

§ 24.

Ἔμπειρος δ' εἰμὶ τῆς Αἰολίδος καὶ τῆς Φρυγίας καὶ τῆς Τρῳάδος καὶ τῆς Φαρναβάζου ἀρχῆς πάσης, τὰ μὲν διὰ τὸ ἐκεῖθεν εἶναι, τὰ δὲ διὰ τὸ συνεστρατεῦσθαι ἐν αὐτῇ σὺν Κλεάρχῳ τε καὶ Δερκυλλίδᾳ.

Fluctuant Codd. inter Φειδύλος et Φειδύλλος, Θρασύλος et Θρασύλλος, Δερκύλος et Δερκύλλος etc. In hisce tamen omnibus litera λ non debet duplicari,

ideoque scribendum est Θρασύλος, Δερκύλος etc. Sic bene legitur in Arist. Vesp. 78.

Ὁδὶ δέ φησι Σωσίας πρὸς Δερκύλον.

Patet igitur ex his nostro loco reponendum esse Δερκυλίδα, quod ubique est rescribendum. Cf. Bast in Epist. Crit. p. 243 seqq.

§ 25.

Ἀναστὰς δ' αὖθις Θώραξ ὁ Βοιώτιος, ὃς [ἀεὶ] περὶ στρατηγίας Ξενοφῶντι διεμάχετο, ἔφη, εἰ ἐξέλθοιεν ἐκ τοῦ Πόντου, ἔσεσθαι αὐτοῖς Χερρόνησον, χώραν καλὴν καὶ εὐδαίμονα, ὥστε τῷ βουλομένῳ ἐνοικεῖν, τῷ δὲ μὴ βουλομένῳ, ἀπιέναι οἴκαδε.

Expunge alterum *βουλομένῳ*. Cf. quae supra annotavi.

§ 32.

Οὕτω γὰρ γιγνώσκω· ὁμοῦ μὲν ὄντες πολλοὶ, ὥσπερ νυνὶ, δοκεῖτ' ἂν μοι καὶ ἔντιμοι εἶναι καὶ ἔχειν τἀπιτήδεια· ἐν γὰρ τῷ κρατεῖν ἔστι καὶ τὸ λαμβάνειν τὰ τῶν ἡττόνων. διασπασθέντες δ' ἂν καὶ κατὰ μικρὰ γενομένης τῆς δυνάμεως οὔτ' ἂν τροφὴν δύναισθε λαμβάνειν κτέ.

Saepe inter se confunduntur a librariis *διασπασθῆναι* et *διασπαρῆναι*; illud significat *distrahi*, *divelli vi*. Cf. Cyrop. II. 1, 28. V. 4, 19. VI. 1, 45. Plat. de Rep. V. p. 462 A. etc.; hoc *dissipari* non vi sed voluntate; et saepe dicitur de iis qui discordes se invicem relinquunt: quae significatio quum h. l. omnino requiratur legendum est *διασπαρέντες δ' ἂν κτέ.*

CAP. VII.

§ 5.

Ἀκούσατ' οὖν μου, πρὸς θεῶν· καὶ ἐὰν μὲν ἐγὼ φαίνωμαι ἀδικῶν, οὐ χρή μ' ἐνθένδ' ἀπελθεῖν πρὶν ἂν δῶ τὴν δίκην· ἂν δ' ἡμῖν φαίνωνται ἀδικοῦντες οἱ ἐμὲ διαβάλλοντες, οὕτως αὐτοῖς χρῆσθε ὥσπερ ἄξιον.

Ratione habita eorum quae scripsit Doct. Hirschig ad Anab. I. 2. § 17. expungantur vocabula *ἡμῖν φαίνωνται ἀδικοῦντες.*

§ 6.

Ὑμεῖς δ' εὖ ἴστε δήπου ὁπόθεν ὁ ἥλιος ἀνίσχει καὶ ὅποι δύεται· καὶ ὅτι, ἐὰν μέν τις εἰς τὴν Ἑλλάδα μέλλῃ ἰέναι, πρὸς ἑσπέραν δεῖ πορεύεσθαι· ἐὰν δέ τις βούληται εἰς τοὺς βαρβάρους τοὔμπαλιν πρὸς ἕω.

Non potest dici *πορεύεσθαι, ἰέναι τοὔμπαλιν* etc. sed necessario requiritur praepositio *εἰς*. Sic bene legitur in Anab. IV. 3, 21. *Οἱ δὲ πολέμιοι, ὁρῶντες μὲν τοὺς ἀμφὶ Χειρίσοφον εὐπετῶς τὸ ὕδωρ διαπερῶντας, ὁρῶντες δὲ τοὺς ἀμφὶ Ξενοφῶντα θέοντας εἰς τοὔμπαλιν κτἑ.* Cf. porro I. 4, 15, III. 5, 13. Cyrop. VIII. 4, 32 etc. Nostro igitur loco scribendum est *εἰς τοὔμπαλιν*. Pari modo corrigendi sunt Anab. VI. 4, 38. *ἔδοξεν αὐτοῖς τοὔμπαλιν ὑποστρέψαντας ἐλθεῖν κτἑ.* leg. *εἰς τοὔμπαλιν*; Cyrop. VIII. 4, 32. *ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν, ἔφη, οὗτοι τοὔμπαλιν οὐ βούλονται ἐφέλκεσθαι* addatur *εἰς*; Hellen. II. 1, 27. *ἀποπλέοντας τοὔμπαλιν παρ' αὐτὸν ἆραι ἀσπίδα κατὰ μέσον τὸν πλοῦν* add. *εἰς*; ibid. IV. 4, 13. *καὶ ἐν τούτοις τοῖς τείχεσι καταστήσας φρουρὰς τοὔμπαλιν ἐπορεύετο* adde *εἰς*. Sic. in Arist. Thesm. vs. 1224.

τηδὶ διώξει; τοὔμπαλιν τρέχεις σύ γε,

scribendum *διώξει; 'ς τοὔμπαλιν κτἑ.* Sic in Eur. Hippol. vs. 390. *ἔμελλον, ὥστε τοὔμπαλιν πεσεῖν φρενῶν* scrib. *ὥστ' ἐς κτἑ.*

§ 29.

Ζήλαρχος μὲν γὰρ ὁ ἀγορανόμος, εἰ μὲν ἀδικεῖ ὑμᾶς, οἴχεται ἀποπλέων οὐ δοὺς ὑμῖν δίκην· εἰ δὲ μὴ ἀδικεῖ, φεύγει ἐκ τοῦ στρατεύματος.

Expungatur alterum *ἀδικεῖ*. Non solet Xenophon

post *εἰ δὲ μὴ, ἂν δὲ μὴ* etc. verbum repetere. Cf. Cyrop. I. 2, 11. VI. 4, 19 etc.

§ 33.

Πόλις δὲ φιλία τίς ἡμᾶς δέξεται ἥτις ἂν ὁρᾷ τοσαύτην ἀνομίαν ἐν ἡμῖν; Ἀγορὰν δὲ τίς ἄξει θαρρῶν, ἢν περὶ τὰ μέγιστα τοιαῦτ' ἐξαμαρτάνοντες φαινώμεθα;

Pro insolita locutione *ἄγειν ἀγορὰν*, sine dubio substituenda est vulgaris (quam in margine veteris editionis annotatam vidi) *παρέχειν ἀγορὰν* et igitur legendum est *Ἀγορὰν δὲ τίς παρέξει.*

§ 34.

Ἐκ τούτου ἀνιστάμενοι πάντες ἔλεγον τοὺς μὲν τούτων ἄρξαντας δοῦναι δίκην, τοῦ δὲ λοιποῦ μηκέτι ἐξεῖναι ἀνομίας ἄρξαι· ἐὰν δέ τις ἄρξῃ, ἄγεσθαι αὐτοὺς ἐπὶ θανάτῳ.

Scribe *ἄγεσθαι αὐτοὺς τὴν ἐπὶ θανάτῳ*. Cf. omnino quae supra annotavi I. 6, 10. Tum scrib. *δεῖν δοῦναι δίκην.*

CAP. VIII.

§ 6.

Ἐνταῦθα δὴ ἀναγιγνώσκει τ' αὐτὸν καὶ ἤρετο. Ἦ σὺ εἶ ὁ τὸν κάμνοντα ἀπάγων; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη· σὺ γὰρ ἠνάγκαζες· τὰ δὲ τῶν ἐμῶν συσκήνων σκεύη διέρριψας.

Quivis monitus concedet, credo, h. l. non requiri Praesens sed Aoristum, ideoque legendum *ἀπαγαγών*. *Ἄγειν* et *ἀγαγεῖν* cum compositis saepe confundi unicuique notum est. Annotavi aliquot exempla supra ad IV. 4, 10; nonnulla hic addam. Legitur in Hellen. IV. 8, 30. *ἐκ δὲ τούτου τὰς μὲν προσηγάγετο τῶν πόλεων, ἐκ δὲ τῶν οὐ προσχωρουσῶν λεηλατῶν χρήματα τοῖς στρατιώταις παρέχων, ἔσπευδεν εἰς τὴν Ῥόδον ἀφικέσθαι* leg. *προσήγετο*, ibid. III. 2, 8. *ἀγαγεῖν δ' ἐκέλευον καὶ τὴν γυναῖκα, ἣ καλλίστη μὲν ἐλέγετο αὐτόθι εἶναι* leg. *ἄγειν* etc.

§ 7.

Ἀλλ' ἡ μὲν διάρριψις, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, τοιαύτη τις ἐγένετο. Διέδωκα ἄλλοις ἄγειν καὶ ἐκέλευσα πρὸς ἐμὲ ἀπαγαγεῖν·

Sententia postulat ut scribatur *διέδωκα ἄλλα ἄλλοις.*

§ 19.

Εἰ δ' ὕβρει νομίζετέ με ταῦτα πράττειν, ἐνθυμήθηθ' ὅτι νῦν ἐγὼ θαρρῶ σὺν τοῖς θεοῖς μᾶλλον ἢ τότε, καὶ θρασύτερός εἰμι νῦν ἢ τότε, καὶ οἶνον πλείω πίνω· ἀλλ' ὅμως οὐδένα παίω· ἐν εὐδίᾳ γὰρ ὁρῶ ὑμᾶς. Ὅταν δὲ κτέ.

Quum *ὁρᾶν* ad ea verba pertineat, quae vel alius cuiusdam vel verbi *εἶναι* participium postulant, h. l. necessario legendum est *ἐν εὐδίᾳ γὰρ ὁρῶ ὑμᾶς ὄντας.* Similitudo sequentis vocabuli *ὅταν* librarium, credo, fefellit. Cf. Matth. o. l. p. 1270 seqq., et Doct. v. d. Wulp in Dissert. p. 2 seqq.

CAP. IX.

§ 2.

Ὁ δὲ Κορύλας, ὃς ἐτύγχανε τότε Παφλαγονίας ἄρχων, πέμπει παρὰ τοὺς Ἕλληνας πρέσβεις, ἔχοντας ἵππους καὶ στολὰς καλάς, λέγοντας ὅτι Κορύλας ἕτοιμος εἴη τοὺς Ἕλληνας μήτ' ἀδικεῖν μήτ' αὐτὸς ἀδικεῖσθαι.

Fuit cum coniicerem legendum esse *μὴ ἀδικεῖν ἐφ' ᾧ τε μηδ' αὐτὸς ἀδικεῖσθαι.* Loco autem accuratius perpenso et comparata § 14. *καὶ ἔδοξε τοῖς στρατιώταις μήτ' ἀδικεῖν Παφλαγόνας μήτ' ἀδικεῖσθαι,* locum hunc bene sese habere credo, dummodo cum codd. Et. et Ὑ. *αὐτός* expungatur.

§ 5.

Ἐπεὶ δ' αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο καὶ ἐπαιάνισαν, ἀνέστησαν πρῶτον μὲν Θρᾶκες κτέ.

Expungatur articulus; quod etiam faciendum est in Hell. VI. 4, 25.

§ 8.

καὶ οὗτοι ταῦτ' ἐποίουν ἐν ῥυθμῷ πρὸς τὸν αὐλόν· καὶ τέλος ὁ λῃστὴς δήσας τὸν ἄνδρα καὶ τὸ ζεῦγος ἀπάγει.

Xenophon sine dubio scripsit *ὁ λῃστὴς δήσας τὸν ἄνδρα τὸ ζεῦγος ἀπάγει.* Particula enim *καὶ* inepte est addita et sententiam turbat.

§ 30.

Ἐπεὶ ταῦτ' ἔλεγε, πολὺ μᾶλλον ἐξανίσταντο, λέγοντες ὡς δέοι αὐτὸν ἄρχειν. Ἀγασίας δ' ὁ Στυμφάλιος εἶπεν ὅτι γελοῖον εἴη, εἰ οὕτως ἔχοι ὡς ὀργιοῦνται Λακεδαιμόνιοι κτέ.

Insulsam interpolationem *οὕτως ἔχοι ὡς* quantocius esse amovendam nemo, spero, inficias ibit.

§ 32.

Ξενοφῶντα μέντοι, ἔφη, ὠνήσατε οὐχὶ ἑλόμενοι· ὡς καὶ νῦν Δέξιππος ἤδη διέβαλλεν αὐτὸν πρὸς Ἀναξίβιον ὅ τι ἐδύνατο, καὶ μάλα ἐμοῦ αὐτὸν σιγάζοντος.

Ut bene vertit Dindorf., h. l. requiritur verbum quod significat *conticescere facio, iubeo* vel simile. At *σιγάζω* per se hoc non significat, scribendum est *κατασιγάζοντος*. Cf. *κατασιωπᾶν*.

CAP. X.

§ 2.

Καὶ ὡρμίσαντο παρὰ τῇ Ἀχερουσιάδι Χερρονήσῳ· ἔνθα λέγεται Ἡρακλῆς ἐπὶ τὸν Κέρβερον κύνα καταβῆναι ᾗ νῦν τὰ σημεῖα δείκνυσι τῆς καταβάσεως, τὸ βάθος πλεῖν ἢ ἐπὶ δύο στάδια.

Ineptum est *ὁ Κέρβερος κύων*. dele *Κέρβερον*. Satis sciebant Graeci quid esset *καταβαίνειν ἐπὶ τὸν κύνα* de Hercule dictum. Cf. Paus. III. 25.

§ 8.

Ἀκούσαντες δ' οἱ Ἡρακλεῶται, βουλεύεσθαι ἔφασαν· καὶ εὐθὺς τά τε χρήματ' ἐκ τῶν ἀγρῶν συνῆγον καὶ τὴν ἀγο-

ῥὰν εἴσω ἀνεσκεύασαν καὶ αἱ πύλαι ἐκέκληντο καὶ ἐπὶ τῶν τειχῶν ὅπλα ἐφαίνετο.

Ut iam vidimis de verbis ὑπισχνεῖσθαι, ὀμνύναι etc. sic etiam verbum φημὶ post se postulat Futurum. Sic bene legitur in Anab. VII. 1, 16. οἱ δὲ στρατιῶται.... κατασχίσειν τὰς πύλας ἔφασαν, εἰ μὴ ἑκόντες ἀνοίξουσιν. Cf. porro VII. 3, 4. Cyrop. VI. 1, 19. VII. 2, 7 etc. Sequitur ex his nostro loco legendum esse βουλεύσεσθαι. Pari modo futurum restituendum est Anab. VII. 1, 4. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι ἔφασαν βουλευσάμενοι ἀπαγγέλλειν leg. ἀπαγγελεῖν; Cyrop. VI. 1, 19. Γαδάτας δὲ καὶ Γωβρύας καὶ τεῖχος ἑκάτερος αὐτῶν, τειχίσασθαι ἔφασαν leg. τειχιεῖσθαι; ibid. V. 3, 16. οὓς δ' ἔλαβε, βασανίζων ἐναντίον πολλῶν, ὡς ἤκουσεν ἐφ' ἃ ἔφασαν πορεύεσθαι leg. πορεύσεσθαι; in Hellen. I. 7, 29. Θρασύλος δ' ἀμφότερα ἔφη γενέσθαι leg. γενήσεσθαι etc.

§ 15.

θυομένῳ δ' αὐτῷ [expung. pron.] τῷ Ἡγεμόνι Ἡρακλεῖ καὶ κοινουμένῳ πότερα λῷον καὶ ἄμεινον εἴη στρατεύεσθαι, ἔχοντι τοὺς παραμείναντας τῶν στρατιωτῶν, ἢ ἀπαλλάττεσθαι, ἐσήμηνεν ὁ θεὸς τοῖς ἱεροῖς συστρατεύεσθαι.

Expungatur insulsum additamentum τοῖς ἱεροῖς. Sic bene legitur Anab. V. 9, 24. οὕτω δὴ θυομένῳ διαφανῶς ὁ θεὸς σημαίνει μήτε προσδεῖσθαι κτέ.

LIBER VI.

CAP. I.

§ 13.

Κράτιστον οὖν ἡμῖν ὡς τάχιστα βοηθεῖν τοῖς ἀνδράσιν,

ὅπως, εἴ ἔτι εἰσὶ σῶοι, σὺν ἐκείνοις μαχώμεθα καὶ μὴ μόνοι λειφθέντες μόνοι καὶ κινδυνεύσωμεν.

De more Atticorum scribendum *μαχούμεθα* et *κινδυνεύσομεν.*

§ 23.

Καὶ τὸ μὲν πρῶτον θαῦμα ἦν τί εἴη τὸ γεγενημένον· ἔπειτα δὲ τῶν καταλελειμμένων ἐπυνθάνονθ' ὅτι οἱ μὲν Θρᾷκες εὐθὺς ἀφ' ἑσπέρας ᾤχοντ' ἀπιόντες· ἕωθεν δὲ καὶ τοὺς Ἕλληνας ἔφασαν οἴχεσθαι· ὅπου δ' οὐκ εἰδέναι.

Bene vertit Dindorfius *quo vero abierint, se nescire*; mirum igitur eum etiam pravam lectionem retinuisse, quum scribi debeat *ὅποι δ' οὐκ εἰδέναι.*

§ 26.

ἐπεὶ δ' οὐκ ἀφίκεσθε, ὁ δὲ χρόνος ἐξῆκεν, ᾠόμεθ' ὑμᾶς, πυθομένους τὰ παρ' ἡμῖν, φοβηθέντας οἴχεσθαι ἀποδράντας ἐπὶ θάλατταν· καὶ ἐδόκει ἡμῖν μὴ ἀπολιπέσθαι ὑμῶν.

Quis sanae mentis unquam sic locutus est *ἐδόκει μὴ ἀπολιπέσθαι*; statim corrigendum est *ἀπολείπεσθαι.*

CAP. II.

§ 2.

ἐν δὲ τῷ μέσῳ ἄλλη μὲν πόλις οὐδεμία οὔτε φιλία οὔθ' Ἑλληνὶς, ἀλλὰ Θρᾷκες οἱ Βιθυνοί· καὶ οὓς ἂν λάβωσι τῶν Ἑλλήνων ἢ ἐκπίπτοντας ἢ ἄλλως πως, δείν'. ὑβρίζειν λέγονται τοὺς Ἕλληνας.

Mirum est, quum iam Muretus duo postrema verba delenda esse viderit, Editores ineptam illam interpolationem hucusque in textu retinuisse.

§ 3.

ὁ δ' αὐχὴν ὁ εἰς τὴν γῆν ἀνήκων τοῦ χωρίου, μάλιστα τεττάρων πλέθρων τὸ εὖρος· τὸ δ' ἐντὸς τοῦ αὐχένος χωρίον ἱκανὸν μυρίοις ἀνθρώποις οἰκῆσαι.

Scribendum quod sententia postulat *ἐνοικῆσαι.*

§ 18.

Ἀναστὰς δέ τις εἶπεν· Καὶ εἰκότως ἄρ' ἡμῖν οὐ γίγνεται τὰ ἱερά· ὡς γὰρ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου χθὲς ἥκοντος πλοίου ἤκουσά τινος, ὅτι Κλέανδρος ὁ ἐκ Βυζαντίου ἁρμοστὴς μέλλει ἥξειν κτέ.

Expungendum est *ὅτι*, quod plane est superfluum ob praecedens *ὡς*.

§ 22.

Ἀκούσαντες δ' οἱ στρατιῶται ἀνέκραγον, ὡς οὐδὲν δέον εἰς τὸ χωρίον ἄγειν, ἀλλὰ θύεσθαι ὡς τάχιστα.

Krügerus annotat Schneid. coniecisse *δέοι* sed ea mutatione non opus esse. Fallitur autem egregie et *δέοι* statim est reponendum.

§ 24.

Οὗτοι οἱ ἱππεῖς ἀποκτείνουσι τῶν ἀνδρῶν οὐ μεῖον [ἢ] πεντακοσίους· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπὶ τὸ ὄρος ἀνέφυγον.

Non dubitanter ut Krügerus fecit, sed duabus istis lineolis amotis, audacter in textum recipienda est particula *ἢ* quae omnino requiritur.

CAP. III.

§ 1.

Τὴν μὲν οὖν νύκτα οὕτω διήγαγον· ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ οἱ στρατηγοὶ εἰς τὸ ἐρυμνὸν χωρίον ἡγοῦντο·

Scribendum est *ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα κτέ.* Simillimus locus est supra V. 5, 22. *ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν οὕτω διέμειναν· τῇ δ' ὑστεραίᾳ θύσαντες κτέ.*

§ 2.

Πρωῒ δ' ἀναστὰς Ξενοφῶν ἐθύετ' ἐπεξόδια, καὶ γίγνεται τὰ ἱερὰ ἐπὶ τοῦ πρώτου ἱερείου.

Quamvis inepte obloquitur Krügerus, comparans *τὰ διαβατήρια θύεσθαι*, cuius prorsus diversa est ratio, cum Schneid. scribendum est *ἐθύετ' ἐπ' ἐξόδῳ*. Cf. VI. 2, 9. *ἐπειδὴ δ' ὑστεραία ἡμέρα ἐγένετο τῆς εἰς ταὐτὸν συνόδου, ἐπ' ἐξόδῳ ἐθύετο Ξενοφῶν* etc.

§ 8.

Ἐκ τούτου εὐθὺς ὁ Ἀρηξίων ὁ μάντις τῶν Ἑλλήνων σφαγιάζεται, καὶ ἐγένετ' ἐπὶ τοῦ πρώτου καλὰ τὰ σφάγια.

Graece dicitur *τὰ ἱερὰ γίγνεται, οὐ γίγνεται* etc. subaudito adiectivo *καλὰ* vel *χρηστά* etc. Sic bene legitur in Anab. VI. 2, 9. *ἐπεὶ δὲ τὰ ἱερὰ ἐγένετο, εἵποντο καὶ οἱ Ἀρκάδες κτέ.* Cf. porro VI. 2, 13. 14. 16. 17. 18. 19. 25. 3, 2. 4, 46 etc. Nostro igitur loco expungatur *καλά*. Pari modo expungatur *χρηστά* apud Herod. IX. c. 61. *οὐ γάρ σφι ἐγένετο τὰ σφάγια χρηστά* et c. 62. *ἐγίνετο θυομένοισι τὰ σφάγια χρηστά.*

§ 17.

Ἐγὼ γοῦν ἥδιον ἂν σὺν ἡμίσεσιν ἑποίμην ἢ σὺν διπλασίοις ἀποχωροίην. Καὶ τούτους οἶδ' ὅτι ἐπιόντων μὲν ἡμῶν οὐδ' ὑμεῖς ἐλπίζετε αὐτοὺς δέξασθαι ἡμᾶς· ἀπιόντων δὲ πάντες ἐπιστάμεθ' ὅτι τολμήσουσιν ἐφέπεσθαι.

Ad verba quae post se requirunt Futurum et de quibus iam aliquoties disputavi [conf. I. 3, 7. II. 3, 20. 27 etc.], pertinet etiam verbum *ἐλπίζειν*. Sic bene legitur e. c. in Cyrop. II. 4, 14. *ἔτι δ' ἐλπίζω καὶ φίλον αὐτὸν μᾶλλον ἡμῖν γενήσεσθαι ἢ νῦν ἐστιν.* Nostro igitur loco emendandum est *δέξεσθαι*. Pari modo apud Lysiam in Epit. § 21. ed. Bekk. *ὁ γὰρ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς οὐκ ἀγαπῶν τοῖς ὑπάρχουσιν ἀγαθοῖς, ἀλλ' ἐλπίζων καὶ τὴν Εὐρώπην δουλώσασθαι, ἔστειλε κτέ.* legendum *δουλώσεσθαι*; apud Isocr. ad Demon. § 24. *ἔλπιζε γὰρ αὐτὸν καὶ περὶ σε γενέσθαι τοιοῦτον, οἷος καὶ περὶ ἐκείνους γέγονε* leg. *γενήσεσθαι* etc. Ut autem nostro loco et multis iam aliis vidimus, perpetuo fere confunduntur a librariis formae in *ασθαι* et *εσθαι*, cuius rei aliquot exempla dedit Vir quidam doctus in Act. Phil. Monac. III. p. 500 seqq., nonnulla ego hic addam. Sic legitur

e. c. apud Aesch. de fals. leg. § 60. *προγράψαι δὲ τοὺς πρυτάνεις ἐκκλησίας δύο κατὰ τοὺς νόμους, ἐν δὲ ταύταις βουλεύσασθαι περὶ τῆς εἰρήνης Ἀθηναίους* repon. *βουλεύσεσθαι*; apud Diod. Sicul. XIX. 9. *ἐπήγγελτο γὰρ Ἀγαθοκλῆς καὶ χρεῶν ἀποκοπὰς ποιήσασθαι καὶ τοῖς πένησι χώραν δωρήσασθαι* leg. *ποιήσεσθαι* et *δωρήσεσθαι*. Quin etiam confusio ista ita est solemnis ut saepe inauditae inde oriantur formae. Sic apud Lys. ad Sim. § 2. Bekk. bene edidit *εἰς ὑμᾶς δ' εἰσελθὼν ἐλπίζω τῶν δικαίων τεύξεσθαι* in nonnullis Codd. legitur aoristus *τεύξασθαι*, cuius, ut credo, causam nemo agere volet.

§ 29.

Καὶ ἐνταῦθ' οἱ πελτασταὶ ἐδίωκον, μέχρι τὸ δεξιὸν αὖ διεσπάρη· ἀπέθανον δ' ὀλίγοι· τὸ γὰρ ἱππικὸν φόβον παρεῖχε τὸ τῶν πολεμίων, πολὺ ὄν.

Magistello reddendum est lepidum illud additamentum *τὸ τῶν πολεμίων.*

CAP. IV.

§ 5.

ἐτύγχανε δὲ τὸ στράτευμα ἔξω ὂν ὅτε ἀφίκετο, καὶ ἐπὶ λείαν τινὲς οἰχόμενοι ἄλλοι εἰς τὸ ὄρος· καὶ εἰλήφεσαν πρόβατα πόλλ'· ὀκνοῦντες δὲ μὴ ἀφαιρεθεῖεν, τῷ Δεξίππῳ λέγουσιν, ὃς ἀπέδρα τὴν πεντηκόντορον ἔχων ἐκ Τραπεζοῦντος, καὶ κελεύουσι διασώσαντα τὰ πρόβατα τὰ μὲν αὐτὸν λαβεῖν, τὰ δὲ σφίσιν αὐτοῖς ἀποδοῦναι.

Duae voculae hic interpolatae sunt. Primum expungendum est *καὶ*, in verbis *καὶ εἰλήφεσαν κτἑ.* Porro quum Xenophon saepe utatur *σφεῖς* p. *αὐτοὶ*, *σφῶν* p. *αὐτῶν*, *σφίσι* p. *αὐτοῖς* etc., quia hic usus insolentior erat, magistelli usitatam formam adscripserunt, quae inde et hoc et multis aliis locis e. c. in Hellen. V. 1, 27. 2, 8 etc. simul cum genuina in textum recepta est.

§ 9.

Ἦρχον δὲ τότε πάντων τῶν Ἑλλήνων οἱ Λακεδαιμόνιοι.

Deleantur haec verba, quae huc invecta sunt e § 13.

§ 15.

ἐγὼ μὲν οὖν, καὶ γὰρ ἀκούω Δέξιππον λέγειν πρὸς Κλέανδρον ὡς οὐκ ἂν ἐποίησεν Ἀγασίας ταῦτ', εἰ μὴ ἐγὼ αὐτὸν ἐκέλευσα, ἐγὼ οὖν ἀπολύω καὶ ὑμᾶς τῆς αἰτίας καὶ Ἀγασίαν, ἂν αὐτὸς Ἀγασίας φήσῃ ἐμέ τι τούτων αἴτιον εἶναι κτέ.

Totius loci contextus postulat ut scribamus *ἂν αὐτὸς Ἀγασίας φῇ κτέ.*

§ 16.

ὡς δὲ νῦν ἔχει, χαλεπόν, εἰ, οἰόμενοι ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ ἐπαίνου καὶ τιμῆς τεύξεσθαι, ἀντὶ δὲ τούτων μηδ' ὅμοιοι τοῖς ἄλλοις ἐσόμεθα, ἀλλ' εἰρξόμεθ' ἐκ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων.

Delenda est praepositio *ἐκ*, quum dicatur *εἴργειν τινὰ πόλεως, γῆς* et sim., et *εἴργεσθαι πόλεως, γῆς* etc. Sic bene legitur in Hellen. VII. 1, 8. *πρῶτον μὲν γὰρ οἰκοῦσιν ἐν μεσογαίᾳ· ὥστε τῆς γῆς κρατοῦντες καὶ εἰ θαλάττης εἴργοιντο, δύναιντ' ἂν καλῶς διαζῆν.* Cf. porro Hell. I. 1, 35. II. 3, 8 etc.

§ 18.

Καὶ ὑμεῖς μὲν μὴ ἐκδῶτε· ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν, ὥσπερ Ξενοφῶν λέγει, παρασχήσω κρίναντι Κλεάνδρῳ ὅ τι ἂν βούληται ποιῆσαι· τούτου ἕνεκα μήτε πολεμεῖτε Λακεδαιμονίοις, σῴζοισθέ τ' ἀσφαλῶς ὅπῃ θέλει ἕκαστος.

Excidit particula *οὖν*; scribendum *τούτου οὖν ἕνεκα κτέ.* Cf. quae annotavi ad VI. 3, 1.

§ 19.

Συμπέμψατε μέντοι ὑμῶν αὐτῶν ἑλόμενοι πρὸς Κλέανδρον οἵτινες, ἐάν τι ἐγὼ παραλείπω καὶ λέξουσιν ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ πράξουσιν.

Bene vertit Dindorfius: „Verum e vobis tamen ipsis

„diligite quos mecum una ad Cleandrum mittatis, „quique, si quid ego praetermisero, etc." Mirum est, igitur eum etiam non vidisse corrigendum esse *ἐάν τι ἐγὼ παραλίπω*.

§ 24.

Νόμιζε δ', ἐὰν ἐμὲ νῦν ἀποκτείνῃς, δι' ἄνδρα δειλόν τε καὶ πονηρὸν ἄνδρα ἀγαθὸν ἀποκτείνων.

Verba postrema vitio Grammatico laborant, quum *νομίζειν* numquam cum Participio coniungatur. Quid autem legendum sit nescio.

LIBER VII.

CAP. I.

§ 2.

Ἐκ τούτου δὲ Φαρνάβαζος, φοβούμενος τὸ στράτευμα μὴ ἐπὶ τὴν αὐτοῦ ἀρχὴν στρατεύηται, πέμψας πρὸς Ἀναξίβιον τὸν ναύαρχον, ὁ δ' ἔτυχεν ἐν Βυζαντίῳ ὤν, ἐδεῖτο κτἑ.

Scribendum *ὃς ἔτυχεν κτἑ.*

§ 4.

Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι ἔφασαν βουλευσάμενοι ἀπαγγέλλειν [scrib. *ἀπαγγελεῖν*]. *Ξενοφῶν δ' εἶπεν αὐτῷ ὅτι ἀπαλλάξοιτ' ἤδη ἀπὸ τῆς στρατιᾶς καὶ βούλοιτ' ἀποπλεῖν.*

Scribe *ὅτι ἀπαλλαξείοι ἤδη κτἑ.* Utendum est enim forma desiderativa, quae ab antiquis Atticis scriptoribus formatur a futuro, *ω* mutando in *είω*; sic utuntur e. c. *γελασείω*, *διαβησείω* etc. Graeci autem post Augustum ponunt adverbium in *ικῶς* cum verbo *ἔχειν*; dicunt igitur e. c. *ἀπαλλακτικῶς ἔχω*, *συμβατικῶς ἔχω* etc.

Verbo desiderativo *ἀπαλλαξείω* utitur e. c. Thuc.

I. 95. *ἀπαλλαξείοντες δὲ καὶ τοῦ Μηδικοῦ πολέμου* etc. Cf. de toto hoc argumento aurea annotatio Piersoni ad Moerid. p. 14 seq.

§ 27.

Ἡμεῖς γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι εἰσήλθομεν εἰς τὸν πόλεμον τὸν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς συμμάχους ἔχοντες τριήρεις, τὰς μὲν ἐν θαλάττῃ, τὰς δ' ἐν τοῖς νεωρίοις, οὐκ ἐλάττους τριακοσίων, ὑπαρχόντων δὲ πολλῶν χρημάτων ἐν τῇ πόλει καὶ προσόδου οὔσης κατ' ἐνιαυτὸν ἀπό τε τῶν ἐνδήμων καὶ ἐκ τῆς ὑπερορίας οὐ μεῖον χιλίων ταλάντων, ἄρχοντες δὲ τῶν νήσων ἁπασῶν, καὶ ἔν τε τῇ Ἀσίᾳ πόλεις ἔχοντες πολλὰς καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἄλλας τε πολλὰς καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ Βυζάντιον, ὅπου νῦν ἐσμὲν, ἔχοντες, κατεπολεμήθημεν οὕτως ὡς πάντες ὑμεῖς ἐπίστασθε.

Expungendum est vocabulum *οἱ Ἀθηναῖοι*, quo ut saepe iam vidimus, pronomen personale explicatum est.

Pro *εἰσήλθομεν* quod h. l. est nihili, cum Dindorfio scribendum est *ἤλθομεν*.

Porro delendus est articulis in verbis *ἐν τῇ πόλει*. Amovenda denique sunt verba *ὅπου νῦν ἐσμὲν, ἔχοντες* quae inepte sunt addita.

§ 29.

ἐν γὰρ ταῖς πόλεσιν εἰσὶ πάντες ταῖς ἐφ' ἡμᾶς στρατευσομέναις· καὶ δικαίως· εἰ βάρβαρον μὲν πόλιν οὐδεμίαν ἠθελήσαμεν κατασχεῖν, καὶ ταῦτα κρατοῦντες, Ἑλληνίδα δ' εἰς ἣν πρώτην ἤλθομεν πόλιν, ταύτην ἐξαλαπάξομεν.

Nemo inficias ibit, credo, expungendum esse posterius *πόλιν*.

§ 8.

Καὶ ὁ Ξενοφῶν Κλεάνδρῳ τῷ ἁρμοστῇ ξένος γεγενημένος προσελθὼν ἠσπάζετο αὐτὸν ὡς ἀποπλευσούμενος ἤδη. Ὁ δ' αὐτῷ λέγει· Μὴ ποιήσῃς ταῦτ'· εἰ δὲ μὴ, ἔφη, αἰ-

τίαν ἕξεις· ἐπεὶ καὶ νῦν ἤδη τινές σ' αἰτιῶνται ὅτι οὐ ταχὺ ἐξέρπει τὸ στράτευμα.

Inepta est Hutchinsoni annotatio ad h. l. quam laudat Krügerus, qui verba *οὐ ταχὺ ἐξέρπει* interpretatur *non celeriter sed quasi rependo exit* quum Xenophon secutus sit dialectum Doricam, in qua *ἐξέρπειν* idem valeat atque in Attica dialecto verbum *ἐξιέναι*. Neque ex hoc tantum vocabulo sed etiam ex multis aliis apparet Xenophontem non semper Attici sermonis normam observasse sed saepe ab Ionibus praesertim Doribusque, quibuscum maximam vitae partem transegit, verba et formas esse mutuatum. Multi hoc iam observarunt, et recentiores e. c. Krüger ad Anab. III. 4, 29; Dawes. in Misc. Crit.; Lobeck ad Phrynichum p. 89, 340 etc., et ipsi veteres Grammatici, ut Pollux et Suidas passim, diserte autem Helladius apud Photium ed. Bekkeri p. 533. *εἰ δὲ καὶ Ξενοφῶν εἴρηκε τοὺς νομεῖς, οὐδὲν θαυμαστὸν, ἀνὴρ ἐν στρατείαις σχολάζων καὶ ξένων συνουσίαις εἴ τινα παρακόπτει τῆς πατρίου φωνῆς. διὸ νομοθέτην αὐτὸν οὐκ ἄν τις ἀττικισμοῦ παραλάβοι.* Visus autem mihi sum operam non perditurus si hoc loco indicem exhiberem, quantum potui accuratum, omnium formarum et vocabulorum Ionicorum et Doricorum, quibus usus est noster:

ἄγαστος A. H. B. *)	*ἀδημονεῖν* H.
ἀγήρατος C. M. B.	*ἀκεστής* C.
ἀδαημοσύνη M.	*ἀλεξητὴρ* B.
ἀδαὴς C.	*ἀλοητὸς* B.

*) A. sign. Anabasin; C. Cyropaediam; H. Hellenica; M. Memorabilia; B. reliqua opuscula. Vocabula, quibus praefixa est stellula, sunt Dorica.

*ἀμβάτης M. B.
*ἀμβολὴ C.
ἀλαλάζω C. A. H. B.
*ἀνάμβατος C.
ἀναξυνοῦσθαι H.
ἀναχάζεσθαι A. C.
ἀνορούειν B.
ἀντία A. C. B.
ἀντιτετάχαται A.
*απημείφθη A.
*ἀπερύκω A. M. B.
ἀπέσσυται H.
ἄπλετος A.
ἄσσα B.
*ἀστυφέλικτος B.
ἀτασθαλία A.
ἄχος C.
βιοτεία B.
γνωστὴρ C.
γοᾶσθαι C.
δαήμων C.
δαὶς C.
*δαμόσιος H.
δεσπόσυνος B.
διαμπὰξ H.
διαμπερὲς A.
διαχάζω C.
δουπέω A.
δρύπτεσθαι C.
ἔκπαγλος B.
ἐντείλασθαι A. C.
*ἐνωμοτάρχας A.
*ἐνωμοτία A. H. B.
ἐξαλαπάζω A.
ἐξαπίναιος H. B.
*ἐξέρπω A.
ἐπικυδὴς H.
ἐργαστὴρ B.
*ἐρύκειν A.
εὐθημοσύνη C.
εὐπετῶς C. M. A. H.
ἐχθραίνειν B.
ἠϊὼν H.
ἠλίβατος A.
θαλία B.
θαμινὰ A. M. B.
θεραπευτὴρ C.
θοινάζειν B.
ἱππαγρέται H. B.
ἱππάριον C.
*καμμύειν C.
*καταπορσύνειν C.
κερασθεὶς A.
κλέος B.
κληΐζεσθαι C.
κνέφας C. A. H.
λάχος A.
λεουργὸς M.
λυμαντὴρ B.
*μαστεύειν A. C. B.
*μαστευτὴς B.
μένος C. H. B.
μήκιστος C. B.
*μόλωσιν A.
ὀλοίτροχος A.
ὀπτὴρ C.
ὄψιμος B.
*παιξοῦνται B.

πασσυδὶ H. B.
πελάζειν C. A.
πένεσθαι A. B.
*πεπᾶσθαι C. A.
*πορσύνειν C.
σάττειν B.
σαώτερος C.
σεσαγμένος B.
*σιὸς A. H.
στοιχεῖν C. B.
ταγεία H.
ὑπαντιάζω C. A.
ὑποθημοσύνη M.

CAP. II.

§ 4.

Ἀναξίβιος δ' ἔχαιρεν ἀκούων διαφθειρόμενον τὸ στράτευμα· τούτων γὰρ γιγνομένων ᾤετο μάλιστα χαρίζεσθαι Φαρναβάζῳ.

Ex Doct. R. B. Hirschig sententia h. l. expungenda sunt vocabula *διαφθειρόμενον τὸ στράτευμα*, utpote quae nulla Graecae constructionis ratione habita temere in textum sunt invecta. Hac autem in re errare mihi videtur Vir Doct.; quum haec constructio verbi *χαίρειν* cum Participio ita solemnis sit, ut nonnulli e. c. Brunckius et alii, de ellipsi verbi *ἀκούων*, *ὁρῶν* etc. cogitaverint. Cf. Toup. Opusc. II. p. 214; in Suidam III. p. 371, Boisson. Phil. p. 307 et inprimis Valcken. ad Phoen. p. 267, qui ibi fragmentum Euripidis affert, sic scriptum

Χαίρω τέ σ', ὦ βέλτιστον Ἀλκμήνης τέκος,
[ἐλθόντα] τὸν δὲ μιαρὸν ἐξολωλότα,

in quo tamen, ut hoc obiter moneam, supplendum videtur *σωθέντα* non *ἐλθόντα*.

Nostro igitur loco reiecta Hirschigii coniectura, puto expungi debere *ἀκούων*; vel quod in aliis editionibus legitur *ἀκούων ταῦτα*.

§ 5.

Ἀποπλέοντι δ' Ἀναξιβίῳ ἐκ Βυζαντίου συναντᾷ Ἀρίσταρχος ἐν Κυζίκῳ διάδοχος Κλεάνδρῳ, Βυζαντίου δ' ἁρμοστής·

ἐλέγετο δ' ὅτι καὶ ναύαρχος διάδοχος Πῶλος ὅσον οὐ παρείη ἤδη εἰς Ἑλλήσποντον.

Pro Πῶλος quae forma non est Dorica, restituendum videtur nomen Doricum Πόλλις. Cf. Hellen. IV. 8, 11. V. 4, 61 etc.

§ 13.

Πάλιν δ' Αρίσταρχος ἔλεξεν· Ἀναξίβιος μὲν τοίνυν οὐκ ἔτι ναύαρχος, ἐγὼ δὲ τῇδε ἁρμοστής· εἰ δέ τινα ὑμῶν λήψομαι ἐν τῇ θαλάττῃ καταδύσω.

Legitur in nonnullis codicibus Ἀναξίβιος μὲν οὐκ ἔστι, in aliis Ἀναξίβιος μὲν τοίνυν οὐκ ἔστι. Legendum autem est, quum verbum εἶναι omnino requiratur Ἀναξίβιος μὲν τοίνυν οὐκ ἔτι ἐστὶ ναύαρχος κτέ.

§ 15.

οὔτ' εἰς Χερρόνησον ἐλθὼν κατακλεισθῆναι ἐβούλετο καὶ τὸ στράτευμα ἐν πολλῇ σπάνει πάντων γενέσθαι· ἔνθα δὴ πείσεσθαι μὲν ἀνάγκη τῷ ἐκεῖ ἁρμοστῇ, τῶν δ' ἐπιτηδείων οὐδὲν ἔμελλεν ἕξειν τὸ στράτευμα.

Repone cum codd. F. H. I. πείθεσθαι et lege ἀνάγκη ἦν.

§ 16.

καὶ ὁ μὲν ἀμφὶ ταῦτ' εἶχεν· οἱ δὲ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐλθόντες παρὰ τοῦ Ἀριστάρχου, ἀπήγγελλον ὅτι νῦν μὲν ἀπιέναι σφᾶς κελεύει, τῆς δείλης δ' ἥκειν.

Collatis iis quae supra annotavi [ad II. 2, 15.] h. l. scribatur κελεύοι.

§ 25.

Αὖθις ἦλθε Μηδοσάδης οὗτος, ἐπεὶ ἐγὼ διέβην πάλιν ἐπὶ τὸ στράτευμα ἐκ Παρίου, ὑπισχνούμενος, εἰ ἄγοιμι τὸ στράτευμα πρὸς σέ, τἄλλα τέ σοι Φίλῳ χρήσεσθαι καὶ ἀδελφῷ καὶ τἀπὶ θαλάττῃ μοι χωρία ὧν σὺ κρατεῖς ἔσεσθαι παρὰ σοῦ.

Quum sermo est de eo, quem quasi oculis vel digito designamus omnino requiritur pronomen οὑτοσί. Nostro igitur loco scribendum est αὖθις ἦλθε Μη-

δοσάδης οὑτοσί κτέ. Cf. Cl. Cobet in Orat. inaug. p. 95.

Porro collata § 24. καὶ ὑπισχνούμενος, εἰ ταῦτα πράξαιμι εὖ ποιήσειν h. l. pro ἄγοιμι reponendum ἀγάγοιμι.

CAP. III.

§ 4.

Οὗτος μὲν ταῦτα λέγει· Σεύθης δέ φησιν, ἂν πρὸς ἐκεῖνον ἴητε, εὖ ποιήσειν ὑμᾶς.

Oratio directa esset ἂν πρὸς ἐμὲ ἴητε εὖ ποιήσω ὑμᾶς; igitur oratio indirecta debet esse ἂν πρὸς ἓ ἴητε, quod est reponendum.

§ 16.

Ἐπεὶ δ' ἐπὶ θύραις ἦσαν, ὡς ἐπὶ δεῖπνον παριόντες, ἦν τις Ἡρακλείδης Μαρωνείτης· οὗτος προσιὼν ἑνὶ ἑκάστῳ, οὕστινας ᾤετο ἔχειν τι δοῦναι Σεύθῃ κτέ,

Ubi sermo est de convivio, solemne est verbum παρεῖναι, e. c. in tritissima formula ὅπως παρέσει; sic *convivae* dicuntur οἱ παρόντες etc. Sic dicitur quoque παρεῖναι ἐπὶ δεῖπνον; exemplo sit locus ex Herod. I. c. 118. τοῦτο δὲ (σῶστρα γὰρ τοῦ παιδὸς μέλλω θύειν τοῖσι θεῶν τιμὴ αὕτη προσκέεται) πάρισθί μοι ἐπὶ δεῖπνον κτέ. Nostro igitur loco scribendum est ὡς ἐπὶ δεῖπνον παρόντες κτέ.

§ 32.

Μετὰ ταῦτ' εἰσῆλθον κέρασί θ' οἵοις σημαίνουσιν αὐλοῦντες καὶ σάλπιγξιν ὠμοβοΐναις, ῥυθμούς τε καὶ οἷον μαγάδι σαλπίζοντες.

Scribendum μαγάδιδι. Sic legitur in fragmento Sophoclis Thamyrae, quod servavit Athenaeus IV. p. 175 E. [in ed. Dindorf. est fragm. 228; ed. Didot. 622]: πηκταὶ δὲ λύραι καὶ μαγάδιδες τά τ' ἐν Ἕλλησιν ξόαν' ἡδυμελῆ κτέ. Cf. porro Bergkius ad

Anacr. p. 84; Meineke in fragm. Com. Graec. III. p. 179; Ellendt in Lex. Soph. v. *μαγάδις* etc.

§ 48.

Ἐπεὶ δὲ ταῦτ' ἐποίησαν, συνηλίσθησαν ἀνδράποδα μὲν ὡς χίλια, βόες δὲ δισχίλιοι καὶ ἄλλα πρόβατα μύρια.

Scribendum *βόες δὲ δισχίλιοι, ἄλλα δὲ πρόβατα μύρια.*

CAP. IV.

§ 5.

Ἀφιεὶς δὲ τῶν αἰχμαλώτων ὁ Σεύθης εἰς τὰ ὄρη ἔλεγεν ὅτι, εἰ μὴ καταβήσονται οἰκήσοντες καὶ πείσονται, ὅτι κατακαύσει καὶ τούτων τὰς κώμας καὶ τὸν σῖτον καὶ ἀπολοῦνται τῷ λιμῷ.

Expungatur posterius *ὅτι* quod est superfluum et locum corrumpit.

§ 7.

Ἐπισθένης δ' ἦν τις Ὀλύνθιος παιδεραστής, ὃς ἰδὼν καλὸν παῖδα, ἡβάσκοντα ἄρτι, πέλτην ἔχοντα, μέλλοντα ἀποθνήσκειν, προσδραμὼν Ξενοφῶντα ἱκέτευσε βοηθῆσαι παιδὶ καλῷ.

Bene vertit Dindorfius: „Erat autem Olynthius quidam puerorum amator Episthenes, qui cum puerum pulchrum mox moriturum conspiceret, ad „Xenophontem adcurrit suppliciterque eum rogavit „etc." Mirum est igitur eum non vidisse legendum esse *προσδραμὼν Ξενοφῶντι ἱκέτευσε κτέ.* Cf. Anab. IV. 3, 10.

§ 12.

Καὶ ὁ Ξενοφῶν ἐλθὼν ἔλεγε τῷ Σεύθῃ ὅτι ἐν πονηροῖς τόποις σκηνῷεν καὶ πλησίον εἶεν οἱ πολέμιοι.

Reponendum *σκηνοῖεν.* Cf. omnino Lobeck. ad Phrynichum p. 343; Piers. ad Moerid. p. 324.

CAP. V.

§ 2.

καὶ ὁ Ἡρακλείδης ἐνταῦθ' ἔχων τὴν τιμὴν τῆς λείας παρῆν καὶ Σεύθης, ἐξαγαγὼν ζεύγη ἡμιονικὰ τρία, οὐ γὰρ ἦν πλείω. τὰ δ' ἄλλα βοεικὰ, καλέσας Ξενοφῶντα ἐκέλευσε λαβεῖν κτέ.

Vocabulum ἡμιονικὸν labentis est Graecitatis: et quod ad veteres scriptores Graecos attinet, hoc unico tantum loco occurrit. Puto legendum esse ἐξαγαγὼν ζεύγη ὀρικὰ τρία κτέ. Cf. Moeridis praeceptum Ὀρικὸν ζεῦγος, Ἀττικῶς. ἡμιονικὸν, Ἑλληνικῶς, ibique Piersonus.

§ 5.

Ὁ οὖν Ξενοφῶν ἀχθεσθεὶς εἶπε· Δοκεῖς μοι, ὦ Ἡρακλείδη, οὐχ ὡς δεῖ κήδεσθαι Σεύθου. εἰ γὰρ ἐκήδου, ἧκες ἂν πλήρη φέρων τὸν μισθόν, καὶ προσδανεισάμενος, εἰ μή γ' ἄλλως ἐδύνω, καὶ ἀποδόμενος τὰ ἑαυτοῦ ἱμάτια.

Est vetus opinio sed nihilominus satis absurda, pronomen ἑαυτοῦ etiam ad 1 et 2 personam referri posse. Dixit iam Suidas ἑαυτοῦ ἐπὶ γ' προσώπου· Ἀττικοὶ δ' ἐπὶ β' προσώπου κέχρηνται. Cf. porro Budaeus Comment. p. 32. Nostro autem loco legendum est καὶ ἀποδόμενος τὰ σαυτοῦ ἱμάτια. Pari modo emendari debet locus in Hellen. IV. 1, 35. νῦν δ' ἔξεστί σοι μεθ' ἡμῶν γενομένῳ μηδένα προσκυνοῦντα μηδὲ δεσπότην ἔχοντα ζῆν καρπούμενον τὰ ἑαυτοῦ leg. τὰ σαυτοῦ.

§ 7.

Οἱ μὲν δὴ στρατιῶται Ξενοφῶντι ἐνεκάλουν ὅτι οὐκ εἶχον τὸν μισθόν· Σεύθης δ' ἤχθετο αὐτῷ, ὅτι ἐντόνως τοῖς στρατιώταις ἀπῄτει τὸν μισθόν.

Expungenda sunt duo postrema vocabula.

§ 8.

Καὶ τέως μὲν ἀεὶ ἐμέμνητο ὡς, ἐπειδὰν ἐπὶ θάλατταν

ἀπέλθῃ παραδώσει αὐτῷ Βισάνθην καὶ Γάνον καὶ Νέον τεῖχος· ἀπὸ δὲ τούτου τοῦ χρόνου οὐδενὸς ἔτι τούτων ἐμέμνητο.

Puto hunc locum in auxilium esse vocandum, ut vitium tollatur ex notissimo et vexatissimo loco in vita Alcibiadis apud C. Nepotem [?]. Legitur ibi c. 7. „Id ille ut audivit, domum reverti noluit et „se Pactyen contulit, ibique tria castella communi-„vit, Bornos, Bysanthen, Neontichos" etc., at castelli vel urbis Bornos nusquam, quod quidem invenire potui, mentio fit. Mea autem sententia apud Nepotem restituendum est, „ibique tria castella communivit *Ganon*, Bisanthen, Neontichos" etc.

CAP. VI.

§ 3.

Ἀκούσας ταῦθ' ὁ Σεύθης κελεύει παράγειν· καὶ ἐπεὶ εἶπον ὅτι ἐπὶ τὸ στράτευμα ἥκουσι, λέγει ὅτι τὸ στράτευμα ἀποδίδωσι, φίλος τε καὶ σύμμαχος βούλεται εἶναι· καλεῖ τ' αὐτοὺς ἐπὶ ξενίᾳ καὶ ἐξένιζε μεγαλοπρεπῶς.

Coena quae datur legatis Graece dicitur *τὰ ξένια* non ut saepe editur *ἡ ξενία*. *Vocare aliquem ad coenam* significat igitur *καλεῖν ἐπὶ ξένια*. Sic legitur e. c. apud Aeschin. p. 33. *κληθέντων ἡμῶν ἐπὶ ξένια* ubi in libris quidem est varietas *ἐπὶ ξενίᾳ* et *ξενίαν* sed pluralem tuetur p. 49. *ἐκλήθην ἐπὶ τὰ ξένια μετὰ τῶν συμπρέσβεων κτέ.*; sic occurrit apud Plutarchum in Moral. p. 182. B. *ὁ ἐπὶ τῶν ξενίων* etc. Nostro igitur loco reponendum est *καλεῖ τ' αὐτοὺς ἐπὶ ξένια.* Pari modo emendandus est locus in Hellen. VI. 4, 20. *οὔτε γὰρ ἐπὶ ξενίᾳ τὸν κήρυκα ἐκάλεσαν*; in Anab. V. 9, 3. *οἱ δὲ στρατηγοὶ ἀπεκρίναντο ὅτι περὶ μὲν τούτων σὺν τῇ στρατιᾷ βουλεύσοιντο, ἐπὶ ξενίᾳ δ' ἐδέχοντο αὐτούς κτέ.*

§ 4.

Ἐρωτώντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων τίς ἀνὴρ εἴη Ξενοφῶν, ἀπεκρίνατο ὅτι τὰ μὲν ἄλλα εἴη οὐ κακός, Φιλοστρατιώτης δέ·

Lacedaemonii sine dubio non rogarunt *qui* vir Xenophon esset, sed *qualis*, ut etiam ex responso patet. Videtur igitur excidisse *ποῖος* et ideo reponendum esse *ποῖός τις ἀνήρ κτἑ.*

§ 11.

Ἀλλὰ πάντα μὲν ἄρα ἄνθρωπον ὄντα προσδοκᾶν δεῖ, ὁπότε γε καὶ ἐγὼ νυνὶ ὑφ' ὑμῶν αἰτίας ἔχω ἐν ᾧ πλείστην προθυμίαν ἐμαυτῷ γε δή μοι δοκῶ συνειδέναι περὶ ὑμᾶς παρεσχημένος.

Graece dicitur *αἰτίαν ἔχειν, πολλὴν αἰτίαν ἔχειν κτἑ.* nunquam *αἰτίας ἔχειν.* Cf. e. c. Anab. VII. 1, 8. *ὁ δ' αὐτῷ λέγει· Μὴ ποιήσῃς ταῦτα· εἰ δὲ μή, ἔφη, αἰτίαν ἕξεις,* porro 6, 15. 7, 56. Cyrop. V. 3, 50 et nubem locorum quam in voce *αἰτία* congesserunt novissimi Thesauri Stephan. editores.

§ 18.

Ἀλλὰ πολλοῦ μοι δοκῶ δεῖν τὰ ὑμέτερα ἔχειν· ὀμνύω γὰρ ὑμῖν θεοὺς ἅπαντας καὶ πάσας μηδ' ἃ ἐμοὶ ἰδίᾳ ὑπέσχετο Σεύθης ἔχειν κτἑ.

Corrigendum *ὄμνυμι γὰρ ὑμῖν θεοὺς πάντας καὶ πάσας κτἑ.* Cf. Anab. V. 9, 31. *ἀλλ', ὦνδρες, ἔφη, ὡς πάνυ εἰδῆτε, ὄμνυμι ὑμῖν θεοὺς πάντας καὶ πάσας κτἑ.*

§ 19.

Ἵνα δὲ μᾶλλον θαυμάσητε, συνεπόμνυμι μηδὲ ἃ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἔλαβον εἰληφέναι, μὴ τοίνυν μηδ' ὅσα τῶν λοχαγῶν ἔνιοι.

Reponendum *μηδ' ὅσα οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἔλαβον κτἑ.* quod sensus huius loci omnino requirit.

CAP. VII.

§ 4.

Ὁ δὲ Ξενοφῶν, ἀκούσας ταῦτ' εἶπεν· Ἀλλὰ σοὶ μὲν τοιαῦτα λέγοντι καὶ ἀποκρίνασθαι χαλεπόν· τοῦδε δὲ ἕνεκα τοῦ νεανίσκου λέξω, ἵν' εἰδῇ οἷοί τε ὑμεῖς ἐστὲ καὶ οἷοι ἡμεῖς.

Hoc iterum loco excidit pronomen *τὶς*; scribendum *ἵν' εἰδῇ οἷοί τινες ὑμεῖς ἐστέ κτἑ.*

§ 10.

ἀτὰρ τί καὶ πρὸς ἐμὲ λέγεις ταῦτ'; ἔφη, οὐ γὰρ ἐγὼ ἔτι ἄρχω, ἀλλὰ Λακεδαιμόνιοι, οἷς ὑμεῖς παρεδώκατε τὸ στράτευμα ἀπαγαγεῖν, οὐδ' ἐμὲ παρακαλέσαντες, ὦ θαυμαστότατοι, ὅπως, ὥσπερ ἀπηχθανόμην αὐτοῖς κτἑ.

Reponendum *ὦ θαυμασιώτατοι.*

§ 29.

Οὔκουν ἐπίστασαι μὲν ὅτι οἱ νῦν σοὶ ὑπήκοοι γενόμενοι οὐ φιλίᾳ τῇ σῇ ἐπείσθησαν ὑπὸ σοῦ ἄρχεσθαι, ἀλλ' ἀνάγκῃ· καὶ ὅτι ἐπιχειροῖεν ἂν πάλιν ἐλεύθεροι γίγνεσθαι, εἰ μή τις αὐτοὺς φόβος κατέχοι;

Adiectivum *ὑπήκοος* aliam atque *φίλος* et *ἐχθρός* rationem sequitur. Haec saepe substantive usurpantur; illud semper fuit adiectivum ideoque Genitivum requirit. Sic recte legitur e. c. in Hellen. IV. 1, 37. *ἐγὼ τοίνυν ἔφη, ἐὰν βασιλεὺς ἄλλον μὲν στρατηγὸν πέμπῃ, ἐμὲ δ' ὑπήκοον ἐκείνου εἶναι τάττῃ, βουλήσομαι ὑμῖν καὶ φίλος καὶ σύμμαχος εἶναι·* Cf. Cyr. IV. 2, 1. 11. Anab. V. 4, 6. 5, 1. 17 etc. Nostro igitur loco legendum est *ὅτι οἱ νῦν σοῦ ὑπήκοοι κτἑ.* Pari modo emendari debet Hellen. IV. 1, 36. *τοὺς νῦν ὁμοδούλους σοι καταστρεφόμενον, ὥστε σοὺς ὑπηκόους εἶναι* l. *σοῦ*; Cyrop. II. 4, 22. *ὁ Ἀρμένιος πρόσθεν μὲν καὶ σύμμαχος ἦν καὶ ὑπήκοος Κυαξάρῃ* l. *Κυαξάρου*; ibid. V. 5, 27. *καὶ τούς γ' ἐμοὺς ὑπηκόους ἰδὼν μικρά γ' ἀδικουμένους κτἑ* l. *ἐμοῦ*; ibid § 33 l. *ἐμοῦ* etc.

§ 55.

Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀπέδωκεν αὐτοῖς ἃ ὑπέσχετο καὶ τοὺς ταῦτ' ἐλάσοντας συνέπεμψεν.

Futurum verbi *ἐλαύνω* apud Atticos scriptores non est *ἐλάσω* sed *ἐλῶ*. Sic bene legitur in Cyrop. I. 4, 20. *ἐγὼ δ', ἔφη, ἐπὶ τούσδε, ἢν ἐπὶ σὲ κινῶνται, ἐλῶ, ὥστ' ἀναγκασθῆναι κτέ.* Cf. porro Anab. I. 8, 10. III. 4, 40 etc. Nostro igitur loco legendum est *ἐλῶντας*. Cf. omnino Dawes. in Miscell. Critic. p. 116 seqq. Piers. ad Moer. p. 146 etc.

CAP. VIII.

§ 1.

Ἐντεῦθεν διέπλευσαν εἰς Λάμψακον· καὶ ἀπαντᾷ τῷ Ξενοφῶντι Εὐκλείδης, μάντις, Φλιάσιος, ὁ Κλεαγόρου υἱὸς, τοῦ τὰ ἐνύπνια ἐν Λυκείῳ γεγραφότος.

Expungatur *υἱὸς*, cuius ellipsis ita nota est ut exempla addere putidum esset.

§ 3.

Ἐπεὶ δ' ἔπεμψαν Λαμψακηνοὶ ξένια τῷ Ξενοφῶντι καὶ θύων τῷ Ἀπόλλωνι παρεστήσατο τὸν Εὐκλείδην, ἰδὼν τὰ ἱερεῖα ὁ Εὐκλείδης εἶπεν ὅτι πείθοιτο αὐτῷ μὴ εἶναι χρήματα.

Collatis § 1 et 2 puto legendum esse *μὴ ἔχειν χρήματα.*

TANTUM.

THESES.

I.

In Homeri Iliad. A. vs. 525—527.

τοῦτο γὰρ ἐξ ἐμέθεν γε μετ' ἀθανάτοισι μέγιστον
τέκμωρ· οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον, οὐδ' ἀπατηλὸν,
οὐδ' ἀτελεύτητον, ὅ τι κεν κεφαλῇ κατανεύσω.

aetatis snnt serioris.

II.

In Anacreontis. Od. xxxvii. (ed. Bergkii p. 720).

Ὁ πλοῦτος εἴγε χρυσοῦ
τὸ ζῆν παρεῖχε θνητοῖς.

pro χρυσοῦ scribendum est Κροίσου.

III.

In Aeschyl. Eumenid. vs. 924.

ἐπισσύτους βίου τύχας ὀνησίμους

cui respondet in antistrophe

τρέφοι χρόνῳ τεταγμένῳ γόνος·

expungendum est vocabulum βίου.

IV.

In Sophocl. Antig. vs. 1021.

οὐδ' ὄρνις εὐσήμους ἀπορροιβδεῖ βοάς.

metrum violatur. Legendum est

οὐδ' εὐστόμους ὄρνις κτἑ.

V.

In Oed. Colon. vs. 1692.

ὦ διδύμα τέκνων ἀρίστα
τὸ φέρον ἐκ θεοῦ καλῶς
μηδὲν ἄγαν φλέγεσθον

ratione habita lectionis Brunckianae scribendum τὸ παρὸν ἐκ θεοῦ καλῶς χρὴ φέρειν.

VI.

Apud Sophoclem semper ἡμὶν et ὑμὶν nunquam ἡμῖν aut ὑμῖν est scribendum. De pronomine ἡμὶν iam observavit Schol. ad Plut. vs. 286. Ἡμὶν requiritur in Aiace vs. 216, 733; Electra 17, 41, 272, 357, 877, 1318, 1372, 1443; Oed. Tyr. 39, 42, 86, 103, 242, 765, 921; Oed. Col. 25,34, 81, 549, 1038, 1201; Antig. 253; Trachin. 320, 871. Philoct. 8, 465. — Ἡμῖν Electra 454, 1381.

Ὑμὶν requiritur in Ajace vs. 864, 1242, 1274, 1282; Elect. 804, 1328, 1332; Oed. Tyr. 991, 1402, 1482, 1484; Oed. Col. 1167, 1408; Antig. 308; Phil. 531. Ὑμῖν Aj. 689. Electr. 255; Oed. Tyr. 631; Oed. Col. 826.

VI

In Sophocl. Electra, vs. 454.

ἡμῖν ἀρωγὸν αὐτὸν εἰς ἐχθροὺς μολεῖν

scribendum ἀρωγὸν ἡμὶν κτέ.

VIII.

Ibid. vs. 1381.

ἡμῖν ἀρωγὸς τῶνδε τῶν βουλευμάτων

scribatur ἀρωγὸς ἡμὶν κτέ.

IX.

In Eurip. Hippol. vs. 390.

ἔμελλον, ὥστε τοὔμπαλιν πεσεῖν φρενῶν

scribendum

ἔμελλον, ὥστ' ἐς τοὔμπαλιν κτέ.

X.

Ibid. vs. 272.

οὐδ' ἥτις ἀρχὴ τῶνδε πημάτων ἔφυ.

legendum ἀρχὴ κτἑ.

XI.

In Iphig. Aulid. vs. 865.

ὁ λόγος ἐς μέλλοντ' ἀνοίσει χρόνον· ἔχει δ' ὄγκον τινά.

sententia postulat ἔχει δ' ὄκνον τινά.

XII.

In Aristoph. Pluto vs. 44 seq., omnia uni Carioni continuanda sunt sic scripta:

κᾆτα ξυναντᾷς δῆτα πρώτῳ τουτῳί,
εἶτ' οὐ ξυνίης κτἑ.

XIII.

Ibid. vs. 45 seq.

εἶτ' οὐ ξυνίης τὴν ἐπίνοιαν τοῦ θεοῦ
φράζουσαν, ὦ σκαιότατε, σοὶ σαφέστατα

scrib. φράζοντος.

XIV.

Ibid. vs. 62.

κλάειν ἔγωγέ σοι λέγω

scribendum κλάειν ἐγὼ καὶ σοὶ λέγω.

XV.

Ibid. vs. 64 seq. continuandi sunt Chremylo:

οὔτοι μὰ τὴν Δήμητρα χαιρήσεις ἔτι
εἰ μὴ φράσεις γὰρ ἀπό σ' ὀλῶ κακὸν κακῶς

XVI.

Ibid. vs. 211.

πῶς οὖν δυνήσει τοῦτο δρᾶσαι θνητὸς ὤν;

legendum

πῶς οὖν δυνήσει τοῦτο δρᾶν σὺ θνητὸς ὤν;

XVII.

Ibid. vs. 218.

πολλοὶ δ' ἔσονται χἄτεροι νῷν ξύμμαχοι
ὅσοις δικαίοις οὖσιν οὐκ ἦν ἄλφιτα

legendum οὐκ ἔστ' ἄλφιτα.

XVIII.

Ibid. vs. 286.

Ὄντως γὰρ ἔστι πλουσίοις ἡμῖν ἅπασιν εἶναι;

legendum ἔσται.

XIX.

Ibid. vs. 338.

ἐπὶ τοῖσι κουρείοισι τῶν καθημένων

legendum ἐν τοῖσι κτέ.

XX.

Ibid. vs. 442.

ἀλλ' ἄνδρε δύο γυναῖκα φεύγομεν μίαν;

sententia postulat φεύγωμεν.

XXI.

Ibid. vs. 498.

καίτοι τούτου τοῖς ἀνθρώποις τίς ἂν ἐξεύροι ποτ' ἄμεινον;

scribendum τί ἂν ἐξεύροι τις ἄμεινον;

XXII.

Ibid. vs. 781.

ἄκων ἐμαυτὸν τοῖς πονηροῖς ἐνεδίδουν.

scribendum ἐπεδίδουν.

XXIII.

Ibid. vs. 848.

καὶ ταῦτ' ἀναθήσων ἔφερες οὖν;

scribe ἄρα φέρεις.

XXIV.

Ibid. vs. 891.

ὡς δὴ 'π ἀληθείᾳ σὺ μετὰ τοῦ μάρτυρος
διαρραγείης κτέ.

reponendum ὡς δὴ 'π' ἀληθείας κτέ.

XXV.

In fragm. Cratini quod legitur apud Schol. ad Plut. vs. 66.

ἆρά γ', ὦ τᾶν, ἐθελήσετε

scrib. ἐθελήσετον. Cf. Suidas in v. ὦ τᾶν.

XXVI.

In Eccles. vs. 222.

ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρουσιν ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ.

leg. φοροῦσιν.

XXVII.

Ibid. vs. 273.

περιδεῖσθε τοὺς πώγωνας, ἡνίκ' ἂν δέ γε
τούτους ἀκριβώσητε περιηρμοσμένοι,

leg. ἀκριβῶς ἦτε.

XXVIII.

In Thesmophor. vs. 1209.

ἐγὼ δὴ τοῦτο δρῶ.

legend. ἐγὼ δὴ ταὐτὸ δρῶ.

XXIX.

In Avibb. vs. 168.

τίς ὄρνις οὗτος; ὁ Τελέας ἐρεῖ ταδί.

violatur metrum. Scrib. τίς οὗτος οὔρνις κτέ.

XXX.

Bergkius V. Cl., in commentat. de reliqq. com. Att. antiq. p. 353. seqq., ut probet verum esse quod scripsit Aristophanes in Nubb. vs. 553 seqq.

Εὔπολις μὲν τὸν Μαρικᾶν πρώτιστον παρείλκυσεν
ἐκστρέψας τοὺς ἡμετέρους Ἱππέας κακὸς κακῶς,
προσθεὶς αὐτῷ γραῦν μεθύσην τοῦ κόρδακος οὕνεχ', ἣν
Φρύνιχος πάλαι πεποίηχ', ἣν τὸ κῆτος ἤσθιεν.

primum argumentum ducit ex fragm. laudato a Quinctil. I. 10 § 18, comparato cum Equitt. vs. 188. seq. Hoc argumentum nihil probat.

XXXI.

Apud Plat. de Rep. p. 330. E. *οἵ τε γὰρ λεγόμενοι μῦθοι περὶ τῶν ἐν Ἅιδου ὡς .... τότε δὴ στρέφουσιν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν μὴ ἀληθεῖς ὦσιν· κτέ.* Legendum *στρεβλοῦσιν.*

XXXII.

In Xenoph. Memorab. I. 1. § 18. *βουλεύσας γάρ ποτε καὶ τὸν βουλευτικὸν ὅρκον ὀμόσας ἐν ᾧ ἦν κατὰ τοὺς νόμους βουλεύσειν.* Expungantur vocabula *ἐν ᾧ ἦν — βουλεύσειν.*

XXXIII.

In Cyrop. I. 3 § 6. *εἰ τοίνυν οὕτω γιγνώσκεις, ὦ παῖ, ἀλλὰ κρέα γ' εὐωχοῦ, ἵνα νεανίας οἴκαδ' ἀπέλθῃς.* legendum *νεανικός.*

XXXIV.

In Hellen. VII. 1. § 17. *ὡς δ' οἱ σωθέντες ἐκ τοῦ πράγματος ἀπέφυγον ἐπὶ τὸν ἐγγύτατα λόφον, ἐθὸν κτέ.* Legendum *κατέφυγον.*

XXXV.

Apud Demosth. de Corona. p. 285. *εἰ δὲ τοὺς ἀμφότερα ταῦτα, καὶ εὔνους τῇ πόλει καὶ πλουσίους, οἱ μετὰ ταῦτα τὰς μεγάλας ἐπιδόσεις ἐπιδόντες· καὶ γὰρ εὐνοίᾳ καὶ πλούτῳ τοῦτ' ἐποίησαν. ἀλλ' ὡς ἔοικεν κτέ.* Expungantur verba *καὶ γὰρ εὐνοίᾳ καὶ πλούτῳ τοῦτ' ἐποίησαν.*

XXXVI.

Apud Diodor Sicul. XIV. c. 101. *βουλόμενοι λαὸν καὶ πόλιν εὐδαίμονα πολιορκῆσαι κτέ.* emendandum *Λᾶον πόλιν εὐδαίμονα κτέ.*

XXXVII.

Ibid. XIII. c. 35. *ταῦτα μὲν οὖν ἀκριβέστερον εἰπεῖν προήχθην διὰ τὸ τοὺς πλείους τῶν συγγραφέων ὀλίγῳ πρότερον περὶ αὐτῶν διειλέχθαι.* Scribendum *ὀλιγωρότερον negligentius.*

XXXVIII.

Fallitur Plutarchus scribens in vita Camilli, c. 2. *Οὔπω δὲ τότε περὶ τὸν τῶν Φουρίων οἶκον οὔσης μεγάλης ἐπιφανείας, αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ πρῶτος εἰς δόξαν προῆλθεν κτέ.* Cf. Livius II. 39, 43, 54, 56. III. 1, 4, 5, 54, 56. IV. 12, 22, 25, 31, 35, 44, 51, 52, 54, 57, 61.

XXXIX.

Plutarchus perperam intelligens ea, quae scribit Livius VI. c. 23. „qui occasionem iuvandarum ratione „virium trahendo bello quaerebat" cett. scripsit in vita Camilli c. 37: *ἐξελθὼν δὲ καὶ παραστρατοπεδεύσας τοῖς πολεμίοις, αὐτὸς μὲν ἠξίου τρίβειν τὸν πόλεμον χρόνῳ, κἂν εἰ μάχης δεήσειε ῥώσας τὸ σῶμα διαγωνίσασθαι.*

XL.

Fallitur Plutarchus scribens in vita Marcelli c. 1. *Μάρκον δὲ Κλαύδιον... Μάρκου μὲν υἱὸν γενέσθαι λέγουσι, κληθῆναι δὲ τῶν ἀπὸ τῆς οἰκίας πρῶτον Μάρκελλον κτέ.* Cf. Livius VII. 18.

XLI.

Fallitur Athenaeus scribens XII. p. 549. *Ποσειδώνιος ὁ Στωϊκὸς συναποδημήσας Σκιπίωνι τῷ 'Αφρικανῷ κληθέντι εἰς 'Αλεξάνδρειαν καὶ θεασάμενος τὸν Πτολεμαῖον.* Scipionis enim Aemiliani in nobili legatione, quam ante censuram obiit, non Posidonius (qui illo tempore nondum natus erat) sed Panaetius (cf. Cic. Acad. IV. 2) comes fuit.

XLII.

Apud Livium I. c. 2. „Fretusque his animis coalescentium in dies magis duorum populorum Aeneas, quamquam tanta opibus Etruria erat, ut iam non terras solum, sed mare etiam per totam Italiae longitudinem, ab Alpibus ad fretum Siculum, fama nominis sui implesset, etc." Expungatur *ab Alpibus ad fretum Siculum.*

XLIII.

Ibid. c. 6. „Quoniam gemini essent, nec aetatis verecundia discrimen facere posset: ut dii, quorum tutelae ea loca essent, auguriis legerent, qui nomen novae urbi daret, qui conditam imperio regeret etc." Legatur *ut dii quorum in tutela* etc. Expungatur *conditam*.

XLIV.

Ibid. c. 9. „Urbes quoque, ut cetera, ex infimo nasci: deinde quas sua virtus ac dii iuvent, magnas sibi opes magnumque nomen facere. Satis scire, origini Romanae et deos adfuisse etc." Legatur *sciri*.

XLV.

Ibid. c. 10. „Exercitum fundit fugatque, fusum persequitur; regem in proelio obtruncat et spoliat: duce hostium occiso, urbem primo impetu capit." Expungatur *hostium*.

XLVI.

Ibid. c. 16. „Illam alteram admiratio viri et pavor praesens nobilitavit: et consilio etiam cett." Expung. *alteram*.

XLVII.

Ibid. c. 19. „Qui, regno ita potitus, urbem novam, conditam vi et armis, iure eam legibusque ac moribus de integro condere parat." Pro *eam* legendum *etiam*.

XLVIII.

Ibid. c. 21. „Ita duo deinceps reges, alius alia via, ille bello, hic pace, civitatem auxere." Eiiciantur *ille bello hic pace*.

XLIX.

Ibid. c. 24. „Priusquam dimicarent, foedus ictum inter Romanos et Albanos est his legibus, ut cuiusque populi cives eo certamine vicissent, is etc." Lege *ut, cuius populi cives* etc.

L.

Ibid. c. 25. „Iam aliquantum spatii ex eo loco ubi pugnatum est, aufugerat, quum respiciens vidit etc." Exp. *ex eo loco ubi pugnatum est.*

LI.

Ibid. c. 26. „Orabat deinde, ne se, quem paullo ante cum egregia stirpe conspexissent, orbum liberis facerent." Exp. *liberis.*

LII.

Ibid. c. 27. „Igitur, ut prius in bello pacem, sic in pace bellum quaerens, quia suae civitati animorum plus quam virium cernebat esse cett." Legatur *sic nunc in pace* cett.

LIII.

Ibid. c. 29. „Egressis urbem Albanis, Romanus passim publica privataque omnia tecta adaequat solo, unaque hora quadringentorum annorum opus, quibus Alba steterat, excidio ac ruinis dedit." Deleatur *quibus Alba steterat.*

LIV.

Ibid. c. 33. Postremo, omni bello Latino Medulliam compulso, aliquamdiu ibi Marte incerto, varia victoria, pugnatum est." Expung. *varia victoria.*

LV.

Ibid. c. 40. „Ut in eadem civitate post centesimum fere annum, quam Romulus, deo prognatus, deus ipse, tenuerit regnum, donec in terris fuerit, id servus serva natus possideat." Expung. *donec in terris fuerit.*

LVI.

Ibid. c. 45. Sabinus, ut primum apta dies sacrificio est visa, bovem Romam actam deducit ad fanum Dianae, et ante aram statuit." Legend. *deduxit ad Dianae.*

LVII.

Ibid. c. 48. „Servius Tullius regnavit annos quatuor et quadraginta, ita ut bono etiam moderatoque succedenti regi difficilis aemulatio esset." Legatur: *Tullius ita regnavit* etc.

LVIII.

Ibid. c. 49. „Octavio Mamilio Tusculano (is longe princeps Latini nominis erat, si famae credimus, ab Ulixe Deaque Circe oriundus) ei Mamilio filiam nuptum dat; cett." Eiiciatur *ei Mamilio.*

LIX.

Ibid. c. 50. „Nullam breviorem esse cognitionem, quam inter patrem et filium, paucisque verbis transigi posse cett." Expung. *verbis.*

LX.

Ibid. l. II. c. 5. § 1. „De bonis regiis, quae reddenda ante censuerant, res integra refertur ad Patres. Ibi, victi ira, vetuere reddi, vetuere in publicum redigi." Scribendum *Illi, victi ira* cett.

LXI.

Ibid. § 6. „Illos, eo potissimum anno patriam liberatam, patrem liberatorem, consulatum ortum ex domo Iunia, Patres, plebem, quidquid hominum Deorumque Romanorum esset, induxisse in animum, ut superbo quondam regi, tum infesto exsuli, proderent." Legatur *nunc infesto exsuli* cett.

LXII.

Ibid. c. 12. „Quum C. Mucius, adolescens nobilis, cui indignum videbatur, populum Romanum servientem, quum sub regibus esset, nullo bello nec ab hostibus ullis obsessum esse; liberum eundem populum cett." Expungatur verba *quum sub regibus esset.*

LXIII.

Ibid. c. 59. „Tum expressa vis ad pugnandum, ut victor iam a vallo submoveretur hostis: satis tamen appareret, capi tantum castra militem Romanum noluisse: alii gaudere sua clade atque ignominia." Legatur *alioquin gaudere.*

LXIV.

Ibid. c. 64. „Irata plebs interesse comitiis consularibus noluit. Per Patres clientesque Patrum Consules creati T. Quinctius, Q. Servilius: similem annum priori Consules habent, seditiosa initia, bello deinde externo tranquilla." Legatur: *similem annum priori Consules habent, seditiosum initio, bello deinde externo tranquillum.*

LXV.

Ibid. L. III. c. 5. „Ut per se ipsi Hernici cum Latinis res suas tutarentur. Urbem Romanam subita Deum ira morbo populari. Expungatur vocabulum *morbo.*"

LXVI.

Ibid. c. 10. „Sic, ne quid aliud actum putent, victam legem esse; nisi, dum in integro res sit, dum domi, dum togati sint, caveant cett." Expungatur *dum domi.*

LXVII.

Ibid. c. 18. „Eadem nocte et in Tusculum de arce Capitolioque occupato et alio turbatae urbis statu nuncii veniunt." Legatur: *eadem nocte Tusculum et de arce capta* cett.

LXVIII.

Ibid. c. 20. „Non ita civitatem aegram esse, ut consuetis remediis sisti possit." Legatur: *Nam ita civitatem aegram esse, ut consuetis remediis sisti non possit.*

LXIX.

Ibid. c. 21. „Te vero, C. Claudi, adhortor, ut et ipse populum Romanum hac licentia arceas: et de me

hoc tibi persuadeas, me ita accepturum, ut non honorem meum a te impeditum, sed gloriam spreti honoris auctam cett." Legendum *sed gloriam spreto honore* cett.

LXX.

Ibid. c. 67. „Discordia ordinum est venenum urbis huius, Patrum et Plebis certamina." Expungatur *Patrum et Plebis certamina.*

LXXI.

Ibid. c. 19. „Haec precatus, velut instigante Dea, et ipse collegae et exercitus virtutem aequavit. Duces imperatoria etc." Legendum: *et ipse collegae et exercitus virtutem aequavit ducis. Duces* cett.

LXXII.

Ibid. L. X. c. 16. „Nihil abesse, si sit animus Etruscis, qui Porsenae quondam maioribusque eorum fuerit cett." Legendum: *si is sit animus* cett.

LXXIII.

Ibid. c. 17. „Ad Romuleam urbem eamus, ubi vos labor haud maior, praeda maior manet." Legendum: *praeda multo maior manet.*

LXXIV.

Ibid. c. 21. „Iam tum, quum ipse ibi cum collega rem pariter gesserit, fuisse tantum bello, ut nec duce uno, nec exercitu geri potuerit." Lege *nec exercitu uno* cett.

LXXV.

Ibid. c. 22. „Eumque et praerogativae et primo vocatae omnes centuriae consulem dicebant." Lege *praerogativa.*

LXXVI.

Ibid. c. 33. „Quarum rerum fama, tumultuosior etiam, quam res erant, perlata Romam cett." Lege *quam re erat.*

LXXVII.

Ibid. L. XXII. c. 2. „Dum Consul placandis Romae Diis trahendoque delectu dat operam." Lege *delectui.*

LXXVIII.

Ibid. c. 11. „Ita rebus divinis peractis, tum de bello reque publica dictator retulit, quibus quotve legionibus victori hosti obviam eundum esse Patres censerent." Legendum *quotque.*

LXXIX.

Ibid. c. 14. „Strepunt aures clamoribus plorantium sociorum, saepius nos, quam deorum invocantium opem." Lege *saepius nostram* cett.

LXXX.

Ibid. c. 19. „Varioque omnia tumultu strepunt, ruentibus in naves simul remigibus militibusque, fugientium magis e terra, quam in pugnam euntium modo." Expung. *e terra.*

LXXXI.

In Cic. Ep. ad Fam. II. 4, 1. „Epistolarum genera multa esse non ignoras: sed unum illud certissimum, cuius causa inventa res ipsa est, ut certiores faceremus absentes, si quid esset, quod eos scire aut nostra aut ipsorum interesset." Vocabulum *certissimum* corruptum est; Orellius coniecit *creberrimum.* Legendum *tritissimum.*

LXXXII.

Ibid. X. 4. 4. „Sum in exspectatione omnium rerum, quid in Gallia citeriore, quid in urbe mense Ianuario geratur, ut sciam." Expungatur *ut sciam.*

LXXXIII.

Ibid. X. 15, 3. „Adventus meus quid profecturus esset, vidi, vel quod etc." Legendum *perfecturus.*

LXXXIV.

In Cic. Tusc. Disp. I. 43, 104. „Praeclare Anaxagoras, qui, quum Lampsaci moreretur, quaerentibus ami-

cis, velletne Clazomenas in patriam, si quid accidisset, auferri etc." Expunge *in patriam.*

LXXXV.

Apud Cic. de Divin. II. 59, 121. „Num igitur ut inepti Veneris id impulsu fieri malumus quam casu dicere? Expunge *ut.*

LXXXVI.

Apud Martialem I. 13.

Itur ad Herculei gelidi qua Tiburis arces,
Canaque sulphureis Albula fumat aquis;
Rura nemusque sacrum, dilectaque iugera Musis
Signat vicina quartus ab urbe lapis:
Hic rudis aestivas praestabat porticus umbras,
Heu quam pene novum porticus ausa nefas.
Nam subito collapsa ruit etc.

Legatur vs. 5 *putris* p. *rudis.*

LXXXVII.

Ibid. I. 44. vs. 13 seq.

Ponatur tibi nullus aper post talia facta:
Sed tu ponaris, cui Charidemus, apro.

Pro *cui* legatur *ceu.*

LXXXVIII.

Ibid. I. 118. vs. 10.

Contra Caesaris est forum taberna,
Scriptis postibus hinc et inde totis,
Omnes ut cito perlegas poetas
Illinc me pete; me roges Atrectum:
Hoc nomen dominus geret tabernae;
De primo dabit etc.

Expungatur vs. 14; vs. 13 legatur *Atrectus.*

LXXXIX.

Ibid III. 38. vs. 11.

Atria magna colam; vix tres aut quatuor ista
Res aluit: pallet caetera turba fame.

Legatur *mane.*

XC.

Ibid. III. 47. vs. 7.

Illic videres frutico nobili caules,

Legatur *mobili.*

XCI.

Ibid. VII. 66. vs. 10.

Nec coenat prius, aut recumbit ante
Quam septem vomuit meros deünces.

Legatur *meri.*

XCII.

Ibid. VIII. 68. 7.

Omnis habet sua dona dies, nec linea dives
Cessat; et in populum multa rapina cadit.

Legatur *pluvia.*

XCIII.

Ibid. IX. 5. vs. 1.

Aureolis futui cum possit Galla duobus
Et plus quam futui si totidem addideris.

Legatur *Aereolis.*

XCIV.

Ibid. X. 5. vs. 13.

Nec finiantur morte simplices poenae.

Legendum *simplici.*

XCV.

Ibid. X. 92. vs. 10.

Et quem sororis hospitem vides castae
Martem mearum principem Calendarum

Legendum *principium.*

XCVI.

Ibid. XI. 22. vs. 5.

Quam quae rara vagos exspectant retia turdos,
Quam Pompeiano vela negata Noto.

Legatur *Pompeiani.*

XCVII.

Apud Valer. Max. I. 1, 3. „Non convenire patrem Apollinem imberbem, ipsum barbatum conspici." Expung. *Apollinem.*

XCVIII.

Verissime dicit v. Humboldt in Kawi Spr. p. 200 seq.: „Da die Sprache immer nur ein *ideales* Dasein in den Köpfen und Gemüthern der Menschen, niemals, auch in Stein oder Erz gegraben, ein *materielles* besitzt, und auch die Kraft der nicht mehr gesprochenen, insofern sie noch von uns empfunden werden kann, grossentheils von der Stärke unsres eignen Wiederbelebungsgeistes abhängt, so kann es in ihr ebensowenig, als in den unaufhörlich fortflammendem Gedanken der Menschen selbst, einen Augenblick wahren *Stillstandes geben.* Es ist ihre Natur, ein fortlaufender *Entwicklungsgang* unter dem Einflusse der jedesmaligen *Geisteskraft* des Redenden zu sein."

XCIX.

In epis. Ramajanae dicto Viçvāmitra XIV. Il. 4.

ततो हि मे भयं देव प्रसादं कर्तुमर्हसि
एवमुक्तस्तया राम सभयं भीतया तदा

expungendum est.

C.

In Mahabhàrata epis. Nala III. Il. 13.

अतीव सुकुमाराङ्गीं तनुमध्यां सुलोचनां
आक्षिपन्तीमिव प्रभां शशिनः स्वेन तेजसा

metrum violatur. Legendum est शुभां pro प्रभां

